ion gheorghe

„Sondind cu o neliniște hădăcină straturile adânci ale memoriei colective și adoptându-i chiar formele de expresie, ale limbajului și mit, deschizându-l, în genere, universul ritualilor și ceremonialelor românești, până la legendele pe tăria sau jocurile de copii, creația lui Ion Gheorghe mărturisește constant o obsesie unificatoare, aceea a omogănirii în istorie, față de care se simte responsabil, împreună cu o întreagă generație poetică.”

C. STĂNESCU

editura minerva

Lei 5

1012

fondată în 1895 bpt serie nouă

ion gheorghe

proba logosului

ion gheorghe

fondată în 1895 bpt serie nouă

BIBLIOTECA ALEPH
CLUBUL CĂRȚII DIGITALE

Ilustrația copertei : *Piesă dintr-un tezaur trac, sec. IV-V î.e.n.*

ion gheorghe
proba logosului

PREFAȚĂ DE C. STĂNESCU

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI • 1979
EDITURA MINERVA • BUCUREȘTI

PREFAȚĂ

Din romanul în versuri apărut în 1957 *(Pîine și sare)* puțini cititori își vor fi putut da seama de vocația mesianică și profetică a poeziei lui Ion Gheorghe. Poet al universului rural arhaic, el vine cu imaginația plină de amintirile, miturile și eresurile unei lumi bătrîne care a hrănit mereu marea lirică românească, de la Eminescu prin Coșbuc și Goga pînă la remarcabila pleiadă a celor de azi (Ioan Alexandru, Adrian Păunescu, Gheorghe Pituț, Marin Sorescu ș.a.). Autorul *Cariatidei* și al *Megaliticelor*, al unor *Scrisori esențiale* sau umile *Icoane pe sticlă* este o structură funciar dogmatică, impregnat de o credință indestructibilă în destinul neamului său țărănesc a cărui mitologie — continent scufundat — caută să o reînvie și să o retrăiască în cele mai felurite tonalități : de la maniera tradiționalist incantatorie pînă la fulgurațiile suprarealiste în genul lui Dali. Indiferent de claviatura, uriașă, pe care exersează scoțînd adesea sunete mari, „fundamentale", în întreaga lui creație se disting căderea implacabilă a unei voci sentențioase, bătaia unui ton oracular ce nu îngăduie îndoiala, lirismul profetic cu o ardență sporită de conștiința unei investituri ce-l angajează : „Vorbesc despre lucruri pe care le cunosc, / sute de zile le port în inima cuvintelor ; / nu cred decît în ceea ce măcar o dată e plătit cu viața / dar nu toate, pentru cîte murim, pot fi adevărate. [...] Știu de unde trebuie să smulg și pentru cine —/ cu-

nosc destul de bine pietrele fundamentale ; / nu cred în cel ce izbîndește dintr-o dată..." Poetul vine cu un „cod etic", un „decalog", o tablă a legilor, ca un nou Moise și proclamă adevărurile, „pietre fundamentale", precum și normele morale menite să le conserve. El continuă astfel linia marilor legislatori, rigizi și neînduplecați. Este un incoruptibil Cato rătăcit într-o lume modernă, grăbită, superficială, cu memoria alterată. Are, în același timp, conștiința că nu se exprimă doar pe sine („poetul trebuie s-așeze ceva pe lume / dar ce adevăr se poate-ntemeia de unul singur ?") și, deci, că lucrul cel mai grav este să minți în numele altora sau să transezi adevărul prin intermediari deformatori. O retorică expunere de principii și interdicții echivalente cu un șir de „demascări", firește poetice, ne face să înțelegem mai bine etosul și natura angajării acestei creații : „ceea ce spuneam eu că vreau să schimb / din vina altcuiva poate fi-nțeles pe jumătate ; / de obicei stă cineva lîngă noi cînd ne spunem greșelile ; / el ne pradă înțelesurile obișnuit să trăiască din pradă / el face groază și dezbină tot timpul ; / nu spune decît adevărurile rupte din vina lui ; / adevărul meu către partidul meu, dușmănos comunicat, / adevărul partidului către poetul său, dușmănos transmis ; / totdeauna uită că și eu și partidul sîntem un singur adevăr ;/ și-acela ne pradă înțelesurile, obișnuit să trăiască prădînd". Sondînd cu o neliniște hasdeiană straturile adînci ale memoriei colective și adoptîndu-i chiar formele de expresie, de la legendă și mit, descîntece și, în genere, universul riturilor și ceremonialelor românești pînă la icoanele pe sticlă sau jocurile de copii, creația lui Ion Gheorghe mărturisește constant o obsesie unificatoare, aceea a angajării în istorie față de care se simte responsabil împreună cu o întreagă generație poetică. Această responsabilitate asumată direct, în termenii pe care i-am văzut mai sus, se manifestă în special în concepția despre valoarea etică a poeziei. Arta fiind, în concepția sa, expresia unei conștiințe suprаindividuale, a unei colectivități solidare, poetul vrea să se facă nu numai ecoul ei, ci și să dispună de autoritatea la care îl îndrituiește asumarea acestei funcții exponențiale. Program nu foarte original dar avînd calitatea rară de a fi urmat pas cu pas, atît în „coborîrea" legendei, a mitului, a realităților ori-

ginare într-o actualitate surprinzătoare cît și în transfigurarea „mitică" a realității, a cotidianului, ca în *Cariatida*, *Șarja*, *Balada țăranului tînăr* — poeme admirabile dar lăsate în afara acestei antologii ce se dorește, după cîte ne putem da seama, o ilustrare exclusivă, selectivă, chiar rigidă, a temei țărănești în elementele ei constitutive de factură preponderent arhaică. Pămîntul este, de aceea, un motiv central, obsedant al acestei poezii care celebrează în tonalități biblice forța germinativă a țărînii sau teribila amenințare a ierbii. Cîntăreț vizionar, profet al soartei țăranului, imaginile lui Ion Gheorghe nu au stilul suav sau feeric al lui Ioan Alexandru care-și colorează ochii cu seninătatea plină de presimțiri a copilăriei sau a unei înțelepciuni cărturărești. Metaforele se rostogolesc, uriașe, aidoma unor pietre de moară scăpate din axele lor: dereglarea universului și arhaicei civilizații țărănești, „smulgerea ei din țîțîni" se insinuează în mașinăria poetico-mitică determinîndu-i legile de funcționare. Poetul simte lumea amenințată de mari invazii și vede universul cu ochi profetic, inspirat de potop. Mari poeme precum *Vine iarba* sau *Aventura laptelui* sînt adevărate prognoze lirice aparținînd unui „poeta-vates" care proiectează asupra viitorului o viziune dedusă dintr-o experiență milenară, avertizînd, cu o rară forță de sugestie, asupra celor ce stau să se întîmple. Desigur că în atari cazuri lirismul izvorăște din forța imaginilor, din intensitatea panicii care pune stăpînire pe întregul poem instaurînd un climat de culpabilitate sau de teroare, efect al încălcării unor reguli, al unui abuz resimțit ca o violare a legilor firii. Totodată, efecte remarcabile se obțin prin acea trecere de la raționeaua profetică a poemului la o desfășurare liberă, impetuoasă, născută parcă din ea însăși. Această „pierdere" a funcției morale a profeției asigură, în *Vine iarba* bunăoară, depășirea lirismului didactic într-unul fantastic cu mari efecte artistice: „Mare-i teama cea mare de iarbă; / fumuri pîcloase leagă grădinile, / iarba se-aude în flăcări trăsnind, / ne-ngenuncheată, apărată-n sămînță; vîntul de toamnă aleargă s-o sprijine / o seamănă prin toate spărturile zidurilor, / pe lîngă șuruburile slăbite la poduri, / prin cele mai ne-nsemnate tăieturi în oțel. / [...] Azi-noapte-am vorbit cu Sfinxul Egiptului —/ singurul care nu se teme de iarbă, / dar

atunci cînd am vrut să-l aduc înspre mîl, / unde iarba vine-ncontinuu pe lume, / a sărit să mă muște de mîini și de gură. // Marea ședere a lui, veșnicia de viață, / se vădea mulțumită nisipului ars ; / piramidele înselé, ținute de pază, / vin și se duc fără seamăn în veacuri / fiindcă iarba n-a ajuns pîn' la ele. // N-a ajuns încă la ele de tot / dar Sfinxul se rotește după soare bănuitor / presimte sub inima sa de granit / cum vine, cum stăruie, cum se-ndîrjește, / cum îl amenință iarba încet, / măcinîndu-l cu sămînța zvîrlită în el / împinsă de vînt și de soarele însuși / ca norii de grindină — iarba de mîine."

Pregătit să fie un bocet sau un prohod, adesea poemul își schimbă spectaculos regimul sufletesc prefăcîndu-se în cîntec patetic de revoltă sau teribilă odă a bucuriei, căci dispariția rînduielilor arhaice din lumea satului este un ultim prilej de a cînta forța și dimensiunile unei lumi de uriași ce piere sau se schimbă într-un chip demn de ea („La izvoarele Styxului spală mama și plînge..."), poetul găsind tonul exact spre a descrie „lucrurile ce îmi pare că nu se mai întîmplă". Poemul nu și-a spălat „zgura" epică, poza masivă și colțuroasă din „romanul" de debut, dar și-a găsit unghiul și tonul semnificativ, potrivit motivelor constante ale acestei creații. Viața istorică a satului, arhaica lume rurală nu mai pot fi privite ca un univers coerent, cosmotic, „romanul" ei fiind dezmembrat, dezarticulat. Are loc o nouă „facere". Lumea este fulgerată de dureri ascuțite, aidoma felului cum „încep să se nască frații mei / bătînd-o pe mama cu călcîile gata bătute". Ei vor fi „mai fericiți decît mine" căci „numai eu m-am prins de funiile părului, / de hîrzobul țărăncii / și-am ieșit pe lume din ape —/ de departe, de mii de ani cîntînd / pe fluierul de os al țăranului omorît de muncă". Nu știm în literatura contemporană un „cîntec" mai dramatic inspirat de prefacerea din temelii a unei lumi, și unde civilizația arhaică s-a văzut mai adevărat elogiată, cu un elan al bucuriei în care se amestecă și țipătul unei mari dureri. Nu avem de-a face aici cu litania sau cîntecul șoptit, cu elegia întristată ori melancolia neagră, cu jalea romantică pe ruine ce însoțesc marile prefaceri sociale ; „cîntînd pe fluierul de os al țăranului omorît de muncă", poetul o face ca exponentul unei condiții glorioase și

împinge suferința, inevitabilă, pînă acolo unde paroxismul ei împrumută notele strigătului de bucurie. Universul în care se cîntă aceste lucruri n-are nimic idilic, „grîului — iarbă nevinovată... i se văd unghiile rădăcinilor în bolovani", totul se *prinde* strașnic, se *agață*, se *înfige*. În timp ce Adrian Păunescu aude încolțirea semințelor sub coaja pămîntului ca exploziile unor proiectile, avem imaginea acaparantă a *înfigerii, înșurubării, înrădăcinării* disperate din universul țărănesc al poeziei lui Ion Gheorghe — ambele, ipostaze ale unor adînci prefaceri în ordinea tradițională a lucrurilor, provocînd seisme captate prompt de sensibilitatea ascuțită a marilor poeți. Există în acest univers oglinzi secrete, neașteptate, în care poetul poate citi, ca un inițiat, destinul lumii. Din ochiul „cîinelui mort" la marginea lanului de grîu, el face un asemenea instrument mitic de prognoză. Se agață de miresmele ierburilor ca pe niște odgoane marinărești și se cufundă în vîrtejul lumii lui miraculoase, alunecă în straturile ei profunde și — scafandru sublim — scoate la iveală pietre prețioase, metafore încărcate de sugestia nevăzutelor metamorfoze agreste: „Noaptea se aud clopotele eoliene ale grădinii / semn că iarba mărgăritarelor calcă pe scări de argint / [...] O mireasmă uriașă începe să izvorască în lume / i s-aud sloiurile ciocnindu-se pe matcă / lotcile sînt răsucite și duse fără știre..." În „izvorul de sudoare" stoarsă din cămașa lucrătorului la salină încolțește sămînța chipului viitor al noilor construcții. Marile nave ale muncii plutesc cu „sarea sudorii pînă la brîu".

Universul este scăldat și fertilizat de sudoarea țărănească, iar oamenii sînt greoi, măreți, indestructibili ca pietrele de catedrală căci „țăranul are matca din care nu l-a scos nimeni, / nepăsător s-a lăsat mînat de biciul vorbei. / Acum dezgroapă buturugi pe malurile de pămînt, / i-a putrezit căciula de sudoare, pe margini ; / îndărătnică esență sudoarea lui ; / au căzut în ea meteoriți și s-au făcut pietre de var, / placarde, portrete și steme au ars." Ființă antropomorfică înglobînd și dirijînd obscur esențele fertile ale universului, țăranul mitic al lui Ion Gheorghe are „pietre în gură, nu măsele", este teluric, aproape fără spiritualitate, uriaș etern, scos din gîndirea începuturilor protoistorice, un Pan uriaș răspîndit în natură, forțînd-o ca un demiurg greoi dar implacabil

să rodească. Secretul tăriei lui stă în elementele pe care le-a îmblînzit și cărora, ca dintr-o altă cutie a Pandorei, le poate da drumul în univers provocînd acel teribil potop vegetal din *Vine iarba*, premoniție a ravagiilor naturii sălbăticite la semnele lui tainice și asmuțită ca un zăvod asupra lumii. Dincolo de un oarecare sîmbure semănătorist se conturează în fond aici lupta eternă dintre construcția *naturii* și o natură *construită*, opoziția dialectică dintre forțe contrarii ce tind să se „împace" într-o unitate superioară, cu pierderi și cîștiguri reciproce. Căci, încă o dată, lirismul lui Ion Gheorghe nu este unul nostalgic, bocet cosmic la dispariția unei lumi, dar efectul unui conflict, al unei lupte : orice slăbire a atenției, a stării de veghe poate declanșa invazia ierbii cotropitoare. Desigur, se poate vorbi, și nu în ultimul rînd, despre figurarea în acest chip particular a unei teme comune generației lui Ion Gheorghe : *lupta cu inerția*. Coloratura specifică vine din proiecția apocaliptică a unei inerții încarnate și simbolizate prin elementul vegetal. Dar sensurile poemului sînt multiple, nu pot fi reduse doar la lupta cu inerția care, ea însăși, în această ipostază țărănească ne apare mai complexă și mai neliniștitoare, pe măsura vechimii ei.

Era întrucîtva de așteptat ca între sursele poeziei lui Ion Gheorghe să apară la un moment dat, în chip nemijlocit, tradiția folclorică, depozitul sensibilității tradiționale exprimate în alegorii cărturărești, în lirica descîntecelor, în epica baladescă sau chiar în suprarealismul jocurilor de copii. Memoria culturii populare de o vîrstă incontrolabilă se vede astfel valorificată, prelucrarea însemnînd mai întîi stilizare, retrăire a unor convenții. „*Zoosophia* e o suită de spectaculoase exerciții de stil, încercare dezinvoltă a mîinii pe claviaturile cele mai diverse" — scrie pe bună dreptate Ion Pop *(Poezia unei generații*, p. 182). Ce sens au totuși aceste spectaculoase „exerciții de stil" și, mai cu seamă, cum se leagă ele de „lirismul existențial" vădit în celelalte poeme ? Volume inegale, trădînd un oarecare manierism prematur, *Zoosophia* și îndeosebi *Mai mult ca plînsul*, divulgă radicalismul unui demers poetic. Ele vădesc o mare libertate a spiritului, tendința marcată a jocului cu și de-a lumea, compusă și descompusă, arătată și ascunsă, transfigurată

dar mai ales desfigurată. Jocul are o funcție subversivă iar „stilizarea" în spiritul sau în interiorul unei convenții consacrate nu urmărește să construiască, dar să arunce sîmburele neîncrederii într-o anume configurație a lumii. Sfîntul Ilie are „pană la pălărie", Daniil devine Dănilă și „intră-n / chillie căci pe cer trece Sfîntul Ilie cu căruța de fier", în bîlciul Buzăului se văd „ursul — vulpea la gherghef / convorbind cu Kiseleff / cămiloiul și cămila stînd la masă cu Attila / caloboul bînd tutun / cu Nerone cel nebun / struțobarza sugînd vin / de la Mateiaș Corvin", în fine, lumea este „pe poliță" la nea Corcodel... Nimic nu rămîne nedeviat de la sensul consacrat : în spațiul „vrăjit" al poemelor se produc cele mai neverosimile și adesea „profanatoare" întîlniri, iar cuvintele, formulele „magice" se văd stîlcite după misterioasele reguli (sau lipsa de reguli) ale jocurilor de copii. Jocul „gratuit" e întretăiat de firul ironiei corosive, al satirei atroce, al unei cumplite bătăi de joc. În bîlciul rural, de Drăgaică, la moși, crainici ambulanți vînd pe scena populară, în hazul poporului, personaje sacre și întîmplări celebre : alături de „minunile lumii profane" ca „oaia țeapănă care stă și deapănă", „omul beldie", „baba-moș făcînd ciorapi cu picioarele la cap" apar, cum am văzut, personaje sacre sau pur și simplu istorice. Totul pare a se petrece în cele trei zile de teatru comic, profanator, cînd libertatea este absolută iar lumea poate fi întoarsă pe dos, „cerșetorul" devenind regele atotputernic al cetății. Această „zoosophia cu multă parigoria" este o mare „comèdie", un bîlci al deșertăciunilor unde o anume lume este luată în răspăr, caligrafiată ca într-o izmeneală copilărească. În el „rîde" un plîns bătrînesc de neam vechi și edificat asupra resurselor și vitalității sale. Un prim semn că lumea o poate lua de la capăt.

Amestecul de sacru și profan, de păgîn și creștin, istorie și mit, real și fantastic, aparență și esență, minor și major continuă — cu rezultate superioare — în *Mai mult ca plînsul (Icoane pe sticlă)*. Din totul, rezultă o încercare de configurare, de „rescriere" a unei biblii profane : o radicală punere la îndoială a lumii de acolo (cu rezultate artistice nu întotdeauna pe potriva radicalismului viziunii). Este aici manifestarea cea mai evidentă a unui spirit iconoclast care „spurcă" ceea ce atinge, profanator

ce și-a pierdut, în felul lui Arghezi, „sfințenia" și credința după care totuși tînjește indefinit... Sensul organic al unei lumi, odată aruncat în aer, apare necesitatea restabilirii sau a întemeierii uneia noi, nu mai înainte însă ca ea să fi suportat această refacere caricaturală al cărei instrument o stigmatizează cu cruzimea inocentă a jocului de copii. Și astfel, ea se vede supusă la proba unei còpii infidele, caricaturale, într-un joc sarcastic cu măști, naiv-grotesc, așa ca într-o pictură pe sticlă (fără a fi chiar o pictură), un univers în care nimic nu este născut ci totul făcut : abundă păpușile de circ, vopselele, pensulele, măștile. Utilizîndu-se unele „ticuri" ale picturii pe sticlă și materiale derizorii, intersanjabile, lumii i se propune caricatura ei „sticloasă", lucie, cu o singură dimensiune, fără adîncime, aparentă : ceea ce odată a avut o umbră de sfințenie este transpus în registrul batjocoritor de un spirit care nu mai vrea să creadă nimic dar inventează totul. El trage lumea în fotografie imprimîndu-i nu ei, ci gestului creator care o face să apară astfel, acea oboseală ironică a unui demiurg bătrîn : căci lumea lui Ion Gheorghe, născîndu-se mereu și mereu apărînd ca la „început", este o lume bătrînă de atîtea nașteri, un pic sceptică și cu o lacrimă de sarcasm în inimă, ca viermele în mărul cunoașterii. Un semn al vechimii, al amintirii unei bătrînețe incontrolabile de popor istoricește tînăr îl constituie, după cum rezultă din asemenea poeme, unele chiar „licențioase", absența prejudecăților, a sentimentului de culpabilitate : nu simțim oare în curajul unui anumit tip de „demitizare" cum se zbate complexul de vinovăție și cum metalul trufiei rugînește de teama propriului gest ?

Poetul transcrie legendele biblice în tonalitatea corosivă a celui care nu mai crede în minuni, coboară basmul în anecdotă și biblia pe pămîntul pietros al Buzăului natal... Abolirea sfințeniei într-un demers atît de radical — etapă intermediară inegală în rezultate dar extrem de semnificativă pentru natura vizionar-constructivă a acestui important poet contemporan — îl apropie de dramatismul implicat în creația argheziană și, dintre cei de azi, de Marin Sorescu, autorul poemelor din *La lilieci. Mai mult ca plînsul*, deși atenuează această tendință, continuă atitudinea ico-

noclastă. Cu o pensulă groasă poetul scorojește serafismul icoanei plasînd legenda („Fecioara cu pruncul") într-o casă dărăpănată cu interiorul degradat și „albul jegos al demultei spoieli", pe pereții căreia „se văd vînătăi, jupuieli, găuri de cuie, scoabe pentru inele". Fecioara are capul „cît o vadră" și fața, albă, „cît roata de caşcaval". Legenda, scoasă din rama sacră, din mentalitatea canonică începe să călătorească, după cum vedem, într-un spațiu așa-zicînd profan. Pentru a fi cunoscută și admisă ea trebuie mai întîi să fie „recunoscută", coborîtă într-un univers familiar, ros pe la colțuri. „Fecioara Maria", arghezian, aduce aceeași împletire de vulgar și suav, de stei și smîrc, numai că artizanul lucrează aici mai degajat, semn că spiritul începe să se liniștească. În general, însă, toți sfinții poeziei lui Ion Gheorghe se bucură de un regim, cel puțin aparent, derizoriu, ajungînd simple pretexte pentru povești cu fecioare furate sau cu haiduci care și-au uitat demult crucea. O „Fugă în Egipt" se tîrăște „pe drumurile tot o glodină" însă maniera devine aici obositoare iar sintaxa imposibilă. *Herodiada*, din aceeași serie, trădează chiar un gust îndoielnic : defectul multor bucăți din *Zoosophia*, îndeosebi, provine din facilitatea procedeului, din coborîrea a ceea ce era demers radical în manieră. „Demachierea" sfinților intră într-un automatism rudimentar, iar abuzul de manechine, peruci și bărbi false plictisește. Pe de altă parte, demersul artistului popular — din materialul căruia împrumută poetul — nu este univoc : el nu numai năzuiește să aducă sacrul mai aproape, dar și invers, prin acea naivitate funciară ca formă a idealității lui : să înalțe lucrurile umile la o condiție superioară. Se pare că autorul *Zoosophiei* n-a avut în vedere această naivitate primară de la temelia unei lumi păpușerești, plăcerea pură și gravă, fără nimic vulgar, de a travesti lumea profană într-una sacră. Efectul artistic cel mai înalt era obținut aici din „defectul" involuntar, din stîngăcia „naturală" și dintr-o foarte emoționantă diferență între intenție și realizare : se simte în „materia primă" în care lucrează artistul anonim o suprafirească sîrguință de a atinge idealul, de a transpune familiarul, „realisticul", „banalul", „prozaicul", într-un imperfect registru sacral. Lirismul provine din ardoarea cu care el

visează ori își „amintește" o perfecțiune pe care n-a atins-o. Sensul demersului său naiv este deci ascendent și nu descendent, potrivit credinței sau bănuielii pe care o are despre idealitatea unei lumi unde a trăit cîndva. Preluîndu-i procedeele, dar în scopuri opuse, Ion Gheorghe prelucrează aceeași materie și, inevitabil, o deformează, îi strică proporțiile „denunțînd" chiar ceea ce îi conferă valoare : „stîngăciile", acele defecte involuntare ce traduc acolo naivitatea ca formă a idealității spirituale. Oricum, trecînd de atari inevitabile deformări, efectele „desacralizării" sînt puternice căci, dincolo de amuzamentul jocului, se află un ochi rău ce scormonește lumea legendelor biblice, o imită spre a o degrada : o formă de refuz al „religiei" consacrate și eroilor ei. Din aceste cărți ale lui Ion Gheorghe lipsesc cu desăvîrșire personajele și valorile oficiale, legendele cunoscute și admise de toți. El se comportă ca un păgîn în patria lui veche, refuzînd să adopte religia nouă. Ca un băștinaș care opune cuceritorilor propriile sale mituri. Iar atunci cînd și dacă își însușește noua religie, simbolurile ei o face pentru a strecura în chenarul lor, subversiv, materialul propriu, autohton. Coborînd astfel „cartea sfîntă" pe pămîntul său. Mîzgălind icoanele. Răzuind cu o străveche custură țărănească aureola serafică. Subversiv, corosiv, anticanonic, poetul este în acest fel un spirit negator. Ca într-un palimpsest, el vrea să scoată la iveală o „scriere veche". Pe icoane, culorile dulci devin pămîntii și „urîte" ; ochiul se întunecă sau, uneori, sceptic, se amuză.

Un drum paralel cu acela al divulgării unei lumi de fantoșe, artificială, se desfășoară încă din *Mai mult ca plînsul :* o cale de întemeiere, de refacere gravă și solemnă, ne poartă către o umanitate străveche, mitică, construită deductiv. Din perspectiva acesteia ne dăm seama mai bine că radicalismul descris mai înainte, întregul proces de degradare prin care poetul forțează lumea să treacă nu este decît o „tehnologie" a purificării. Dealtfel, chiar titlul, *Mai mult ca plînsul,* indică nu atît un spațiu moral cît o probă, inițiere în procedeele de recucerire și reîntemeiere a lumii cosmotice din care fac parte țăranii, „pietre de catedrală" ce urmează a intra în alcătuirea altor zidiri. În prelungirea „demistificării", dar depășind-o, există încă în *Mai mult ca plînsul*

anumite poeme ce promit ceva nou, anunțînd un scenariu unde lumea nu mai este degradată prin ridicol și deriziune, ci supusă, mai întîi, unei amenințări prin apariția catastrofelor apocaliptice. Poemele sînt aici niște „predici" — avînd funcția de profilaxie morală — care reiterează istorii mitice și exemplare învăluite într-o atmosferă de mare poezie care le și salvează de monotonie și uscăciune doctrinară : „Era lunea, / cînd multă cenușă acoperi lumea ; / perirea suflării văzum / prin talazele de fum ; / soarele, cît ochiul de mierlă / privea lumea ca voinicul la gherlă, / arborii iarba prăfoasă, / miroseau a pucioasă..." „Lumea încenușată" de amnezie, cu sensurile fărîmițate trebuie reînviată, „trezită" printr-o împrejurare năpraznică : „Ce la puntea de preste gîrlă / se izvodi Marea Șopîrlă ; / de trei ori avea coada înnodată / sfîrșită-n săgeată —/ dealul solzosului trup / se sprijinea-n patru labe de lut ; / la umerii de dinainte / avea aripi suflătoare de aer / hierbinte / ce pe multele nări / arunca de-a dreptul vălgări ; / avînd limbă subțire și terminată / tot cu vîrv de săgeată". Un suflu „mecanic" de epocă industrială decupează acest „monstru mitic" din apele lui primordiale și-l trage cu un pas mai spre noi. Oricum, de aici încolo scenariul este previzibil. În acest ciclu — „Sfîntul Gheorghe" — apare, în locul sfîntului creștin, eroul civilizator, Manimazos, „cavalerul trac" prin intermediul căruia începe evocarea unei religii străvechi, păgîne, anterioară lumii greco-romane, o protoistorie ce-și conține propria mitologie. Poet eretic, iconoclast, Ion Gheorghe, paralel cu demolația satirică, inventează liric și simbolurile unei străvechi civilizații țărănești, conjurînd „betoanele megalitice" ori pietrele rîului să-i slujească drept documente, atestate, ceea ce poeticește este pe deplin posibil. Țăranii, ei înșiși, sînt asemenea pietre uriașe în pielea dură a cărora o istorie secretă a lor și-a scrijelat urmele. Ținta supremă a acestui demers, divulgat programatic în *Cavalerul trac*, o constituie, desigur, căutarea și aflarea Daciei mitice, motiv poetic ce a chinuit deopotrivă imaginația marilor romantici, exemplar sintetizați de Eminescu. Mit deosebit de fertil, temă tulburătoare pentru poezie, căci felul cum poeții își imaginează îndepărtata origine geto-dacică a românilor presupune o confruntare cu aburosul spațiu poetic aflat la granița legendei cu realitatea, a mitului cu istoria, un tărîm intramundan

de unde sonda poetică oricînd poate veni încărcată... Deosebind vîrstele spirituale ale mitului dacic așa cum se întruchipează el în creația poeților noștri, Paul Anghel relevă în poezia lui Ion Gheorghe, spre deosebire de alte viziuni, anterioare, „mitul unei Dacii fertile", întrucît autorul *Cavalerului trac* scrie „mitologia dacică a unui alt moment istoric, momentul unei plenare împliniri a sinelui național, iar lirica sa e creanga de salcie a unui alt ciclu în eternitatea aceluiași mit".

Întregul ciclu despre Manimazos închipuie un mit al originii, implicit cosmogonic. Principalele faze ale existenței exemplare a eroului mitic (nașterea, probele, călătoria în infern, renașterea) sînt un șir de rituri ale fertilității din Dacia Felix. Manimazos este întemeietorul și legislatorul neamului său, dar și cel care, ca Isus, se jertfește pe sine pentru răscumpărarea celorlalți (infiltrațiile, destul de evidente, sînt multiple căci nu este vorba despre o schemă canonică, dar despre un „mit poetic" ce-și îngăduie libertățile cele mai felurite, inclusiv pe aceea de a-și atribui funcțiunile unor lumi sau universuri divergente sau neomogene). Erou civilizator, Manimazos este și Poetul orfic care prin înțelegerea graiurilor pacifică firea. El suferă, ca Midas, de boala cuvintelor. Avînd darul divinatoriu al profeției, întruchipează și memoria umanității din „paradisul pierdut" al vîrstei de aur. Își asumă o „boală divină" făcîndu-și din ea propriul destin : „Luă buruiana logosului și se neferici hegemonul cel tînăr, al tracilor / căci multe va auzi el / din ceea ce nu trebuie auzit". Aude și înțelege, ca într-o altă „noapte de Sînziene", dialogul copacilor, al ierburilor și vînturilor, pricepe limba fiarelor și a pietrelor. Izbitoare este similitudinea cu basmul mitic eminescian din *Povestea codrului*. Natura întreagă pare o lume metamorfozată ale cărei semnale Manimazos, situat ca un radar uriaș în centrul ei, le recepționează. Traducerea mesajelor, a dorințelor acestei lumi „mute" echivalează și cu o citire a semnelor viitorului. El face chiar prognoze meteorologice spre a stabili șansele de fertilitate a pămîntului. Se dedă unor rituri cam bizare și intră, ca Orfeu după Euridice, în infern, se purifică de țărînă și devine străveziu ca strigoii, plin de un miros ce nu se poate curăța — chip de a sugera pericolul înstrăinării de pămîntul natal. Decăderea, prefacerea în porc mistreț se

întîmplă pentru că „nu mai era umbră / dar nici nu mai era om : / nu mai avea ținere de minte / fugea de ceea ce trebuia să se apropie / nu-și mai aducea aminte nimic de ale omului / nu mai înțelegea și nu mai avea știrea tuturor graiurilor". Se deduce lesne, așadar — chiar dacă lirismul pîlpîie adesea ca un dinam aproape descărcat — faptul că puterile miraculoase sau, în fine, mitice ale lui Manimazos se trag din pămîntul natal, că substanța, esența ființei lui nu-i aparțin ei sînt darul Traciei. Spiritualizîndu-și ființa, purificîndu-și trupul de țărînă sub bătaia „vîntului turbat" pierde înțelegerea graiurilor și darul profeției. Acest soi de „depatriere", „deșțărare" sau „deșțărînare" echivalează cu căderea în sălbăticie : Manimazos se preface în porc mistreț și se pierde grohăind în mlaștina inițială... Scenariul este, cum se vede, prea încărcat, un arbore bizar altoit cu numeroase alte soiuri, pricină din care unele fructe sînt cam pipernicite. Lirismul este intermitent, răspîndit cînd și cînd în adevărate oaze. O narcoză lirică eminesciană se insinuează în aerul translucid ca o apă prin care plutesc mari bucăți de gheață parfumată : „cînd prin aerul străveziu ca izvorul de apă / se vede păienjenișul de miere / al miresmei de tei / cînd prin apa străvezie ca vîntul / se vede auria pîclă de miere / a miresmei de tei / cînd nourii alergători mustesc / jumătate de apă, jumătate de mireasmă ; / sînt jumătate nisip, jumătate mireasmă / de tei —/ atunci e floarea vîrstei / lui Manimazos..." O împrejurare susceptibilă de lirism tragic este amenințarea perpetuă a înstrăinării sub care trăiește *Cavalerul trac :* traducător suprasolicitat al mesajelor întregii naturi din patria lui mitică, treptat ele îl înstrăinează, „ocupîndu-l", în urma unui veritabil asediu : tragedia conducătorului care nu-și mai aparține fiind al tuturor.

Mesajelor firii li se adaugă acelea ale strămbunilor al căror interpret e chemat să fie. Nu numai trecutul, dar și viitorul își cere dreptul în conștiința eroului : „tot ce-aveau să-ntîmpine moștenitorii săi / trece prin cuvintele lui Manimazos", căci „El era o răscruce a tuturor graiurilor vorbite pe pămîntul său". Ca într-un cunoscut poem de Nichita Stănescu „își amintea lucruri pe care / nu le-avusese ; / își amintea fapte ce nu le făptuise ; /

plîngea pentru morți ce nu-i văzuse / și se bucura pentru cei ce-aveau să se nască / la mii de ani după sine".

În *Spălarea picioarelor*, *Vîntul turbat*, poeme care închipuie alte praguri, probe, „vămi" trecute cu bine de erou, lirismul izvorăște din cadența ritualică, din solemnitatea monotonă a gesturilor, ca și din descrierea egală, neutră a unor tablouri și semne criptice, de nepătruns.

Megalitice relansează lirismul puternic, eruptiv, nu o dată de proveniență antropomorfică, cu care ne-a obișnuit acest poet și sînt aici pagini de mare poezie obținută mai ales din proiectarea detaliilor pe o scară de dimensiuni colosale. Studiat pe îndelete, parte cu parte, ca scheletul unui uriaș brontozaur din epocile preglaciare, subiectul intră cu violență în tablou (dealtminteri așa cum a și trecut, nu o dată, prin istorie), întunecă orizontul, disproporționîndu-l, întocmai ca într-o pictură primitivă: „Sub nasul lumii și-a băgat astfel degetul mare / de i se vede unghia ca o streașină de mănăstire acoperită cu braniță / copita lui scorțoasă pe care-a vindecat-o cu sare / întinsă la apa rece a rîului fără graniță / sub unghia aceasta s-a troienit pămîntul strămoșesc / val de apărare, porți încercuite cu lanț / tranșee în care se văd arcașii cum încărunțesc / prefăcuți în tufișuri de salcîmi, și oțetari — simpli arbori de șanț. / Acolo, la stîngul gigantului pus cu botul pe labe / la degetul mare, sub unghia crăpată ca piatra de moară / hîrbuită, legată cu picături de plumb și scoabe / s-a adunat pămîntul celei mai mănoase bucăți de țară" (*La căpătîiul gigantului*). Rareori lirica românească a închinat un cîntec mai cutremurător spiței țărănești a neamului, un „bocet" care nu plînge moartea „gigantului" ci descrie cu o furie rece și triumfătoare vitalitatea enormă ce sălășluiește într-o făptură de uriaș antropomorfic. Că poetul este capabil de frăgezimi și suavități surprinzătoare în raport cu lirismul „brutal" de aici, o dovadă aduce *Mioara*, cu vădite ecouri labișiene, poem al inocenței rustice. Mioara este simbolul copilăriei pierdute iar moartea ei „de-un corn de inorog înfipt în coapsă", aidoma celeilalte morți, a căprioarei, semnifică apunerea timpului sacru și căderea în cel profan, lumesc. Dealtfel, multe din viziunile acestui poet mărturisesc năzuința secretă de a reînvia acea

„lume ce gîndea în basme" resuscitată sub vraja descîntecelor din universul mitic al „giganților".

Descriind adesea natura ca pe o „făptură gînditoare" și văzînd mai ales triumful naturii în oamenii plămădiți din carnea firii atotputernice, poetul nu face decît să-și afirme, revendicativ, valorile unei lumi de țărani gigantici ce-și trimite semnalele printr-un aparat Morse părăsit în „jungla" modernă. Descîntecele pentru grîu, pentru casă nouă, pentru plantarea viței de vie ș.a.m.d. sînt de fapt incantații, acorduri dintr-o mare simfonie închinată forței germinative, existenței țărănești în toate ipostazele ei. Neobișnuit, surprinzător în acest context este, la prima vedere, un poem „cosmogonic", precum *Asupra plămadei*, unde se narează, cu mari efecte lirice, nașterea forțelor vii din „smîrcul primordial". O materie greoaie își leagănă în chip monstruos valurile. „Uleiuri mucede, nerupte paste" și „de-un foc rece, palpitînd, se dau în fiert, / cresc în mari cupole, se desumflă și iar suie, / și din nou le trage matca ghiolului inert / făcînd lucie-nghețare, risipire-n zări, verzuie." Extraordinară este aici sugestia unei forțe obscure ca un sorb misterios, demoniac ce mișcă mîlul lichid trăgîndu-l ritmic, implacabil, în acea „matcă a ghiolului inert". Ritmul liric, dinam invizibil perfect strunit, împinge valul materiei grele imprimînd o stranie armonie haosului mlăștinos, creșterii și scăderii apelor sub un impuls „irațional" ca respirația unei făpturi necunoscute. Coacerea apelor cuprinse de somn, ruginirea" noianului sub arderea unui foc purificator (eliminînd cîteva intruziuni retorice) dau imagini de neuitat: „Precum ființele vii s-au născut din nămol / fecundat de sămînța suflului din haos— / așa zicea înțelept și domol / Archelaos. [...] Crește fără grabă, / fără grabă cade / pieptul legănat de respirație al smîrcului copil, / nedesprins din zolul numeroaselor plămade / fierte în retorta oceanului fosil ; / uleiuri mucede, nerupte paste, / tremurînd pleacă din matcă, se ridică, fug, / și din nou le trage-n scorburile-i vaste / Marea Mărilor, arsă de rug ; / de-un foc rece, palpitînd, se dau în fiert, / cresc în mari cupole, se desumflă și iar suie, / și din nou le trage matca ghiolului inert / făcînd lucie-nghețare, risipire-n zări, verzuie. / Ruginește-ncet noianul ; apele în putrezire se cuprind de somn, se coc..."

Ca un „univers complet", poezia lui Ion Gheorghe nu se putea să ocolească o asemenea temă a naşterii, a preparativelor misterioase din preajma facerii lumii : poate că aşa s-au născut giganţii...

Preocupat obsesiv de partea vie, perenă din fondul imemorial al spiritualităţii populare şi crezînd chiar a descoperi în nişte „statuete de betoane" puncte de pornire în elaborarea unor ipoteze asupra mitologiei originare a românilor („Cultul zburătorului"), poetul este fascinat de vechi obiceiuri, ritualuri, dansuri iniţiatice între care un loc aparte îl deţin Căluşarii. Cu o intuiţie poetică remarcabilă, Ion Gheorghe alege din scenariul complex al acestui străvechi dans românesc personajul cel mai misterios, Mutul, şi în jurul lui construieşte un mare poem alegoric, aproape derutant prin multitudinea semnificaţiilor pe care i le atribuie : erou necunoscut sau travestit, ca Vlaicu Vodă în istorie îmbrăcînd haina umilinţei prefăcute, Anton Pann ascuns strategic într-o limbă bîlbîită, poetul profet vorbind în dodii, piatra mută a rîului peste care au trecut fără să o clintească apele istoriei, zeu deghizat ori portretul în efigie al unui popor nefericit şi viteaz, chinuit dar statornic căruia vremea îi „pîrli ca apa fierbinte faţa cea adevărată dar neadeverită" (chipul aparent protejînd esenţa profundă) — poemul deschide porţile unor sugestii infinite. Poetul apelează aici la funcţia subversivă şi protectoare a defectelor, la „imunitatea parlamentară" a infirmului sau bufonului. Preot hilar al unei biserici în care „predicile spuse pe şleau se pustiesc de putere şi har", instrumentul unei scrieri necunoscute străinilor şi înţeleasă de ai lui pe „dedesubt", Mutul utilizează un cod strecurat într-un „muget" scos după ce „şi-a muşcat limba friptă de tăceri". Nu e greu să vedem în această alegorie a „pielii întoarse pe dos" geniul ascuns al poporului, pe profetul şi poetul neamului său care, potrivit legii aspre a jertfei, îi ia înfăţişarea şi-l exprimă aidoma unui „zburător căzut care schimbă înfăţişarea căderii", conservînd pentru vremuri mai bune imaginea „paradisului pierdut" al unei patrii mitice, „stelare". Citite din perspectiva acestei „arte poetice", poemele lui Ion Gheorghe pot fi acum considerate şi ca „bolboroselile" prevestitoare, „mugetele" scoase de „limba friptă de tăceri" a Mutului, personaj al

cărui mister provine din vechimea lui. Lumea poemelor lui Ion Gheorghe este o lume bătrînă, ne dă sentimentul unei vechimi incomensurabile și aruncă asupra universului o privire „filosofică" încărcată de scepticismul raselor vechi, „întemeiate", trecute prin toate nisipurile istoriei și reînviind mereu cu o înțelepciune un pic tristă ; încredințate de drepturile lor imprescriptibile, ele aduc tocmai de aceea o experiență a fericirii îndoielnice și a bucuriei prudente. „Noimele", sensurile, înțelepciunile sale, cărora poetul le dedică frumoase incantații, sînt extrase dintr-o experiență locală dar profundă căci nu este nevoie să te „înalți" spre a găsi rațiunea lucrurilor, ci să privești adînc ceea ce este aici, în preajma ta : acest cîmp, această colină, această casă topită de sulița soarelui, această pajiște cu țărani prăvăliți ca niște caloieni. Poemul pleacă, de pildă, de pe acest prag al grajdului unde o femeie repetă gesturile țărăncilor care o premerg : gesturi puține, fundamentale deschid în acest univers „mic", familiar, precizat, cu economie, o „spărtură" spre alt orizont, o fereastră spre reversibilul timp mitic : „I se face ameteală de prăpastie și apă mare / pînă vine bărbatul și-o ia de mînă — cu gîndul că pleacă departe. / De mii de ani așteaptă cineva această întîmplare după ce o pereche de oameni își murdărește carnea și caută moarte / [...] De cîte cenuși în oalele cu mîinile-n brîu, pîntecoase și huidume, / de cîte pietre cu fețe de om zac în nisipuri — / de cîți morți ai stirpei așteaptă venirea pe lume, / de-atîtea ori varsă malul de pulbere al țărăncii, chipuri, tot alte chipuri". Acești „morți ai stirpei" care mereu „așteaptă venirea pe lume" rezumă lapidar și memorabil întreaga „filosofie" a lumii poetului.

C. STĂNESCU

NOTĂ BIOBIBLIOGRAFICĂ

Ion Gheorghe s-a născut la 16 august 1935, în comuna Florica, județul Buzău, unde urmează școala primară. Între 1947-1948 este elev al Școlii Normale „Spiru Haret" din Buzău. Între 1948-1949, elev al Școlii elementare din Mihăilești, raionul Mizil, de unde, în anul școlar următor, se transferă în clasa a VII-a elementară de pe lîngă Școala Pedagogică de băieți din Buzău. Între 1950-1952 urmează cursurile Școlii Pedagogice. Este membru al Cenaclului literar „Al. Sahia" din Buzău, condus de inginerul Gheorghe Ceaușu. Ca laureat al premiului revistei *Tînărul scriitor,* este admis la Școala de literatură și critică literară „M. Eminescu" din București. Între 1952-1954 urmează Școala de literatură, pe care o absolvă în cadrul promoției a III-a, alături de Nicolae Labiș, Lucian Raicu, Gh. Tomozei, M. Negulescu, Doina Sălăjan, Niculae Stoian, Radu Cosașu, Ion Grecea, Al. Ovidiu Zotta, Horia Aramă, Florin Mugur și alții. Din 1954 pînă în 1957 lucrează cu intermitențe la revistele agrar-culturale *Albina* și *Drumul belșugului.*

1957 Își face debutul editorial prin romanul în versuri *Pîine și sare*, Editura pentru literatură și artă. Devine membru al Uniunii Scriitorilor.

1960 Publică volumul de poezii *Căile pămîntului*, Editura Tineretului.
Obține Diploma Școlii pedagogice de învățători din București, pe baza căreia primește titlul de învățător.

1963 Publică volumul de versuri pentru copii *Țara rîndunelelor*, Editura Tineretului.
Din acest an lucrează în redacția revistei *Luceafărul*, corector și mai apoi redactor în secția de poezie.

1965 Întreprinde un lung voiaj pe Oceanul Atlantic, cu traulerul „Constanța" ; Cunoaște Copenhaga, mai bine de-o lună de zile, cît vaporul staționează în Șantierul Burmeister Og. Wein. Expediază din Danemarca și i se publică în „Luceafărul" *Scrisorile esențiale*.

1966 Apare *Nopți cu lună pe Oceanul Atlantic — Scrisorile esențiale*, Editura pentru literatură, carte distinsă cu Premiul Uniunii Scriitorilor.

1967 Apare *Zoosophia*, Editura Tineretului.

1968 Publică *Vine iarba*, Editura pentru literatură.

1969 *Cavalerul Trac*, Editura Tineretului.

1970 *Mai-Mult-Ca-Plînsul : Icoane pe sticlă*, Editura Albatros, volum distins cu Mențiunea Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă.
Obține *Diploma de Licență în Filologie* a Universității din București.

1972 Îi apare o selecție reprezentativă în colecția „Cele mai frumoase poezii" cu un *Cuvînt înainte* de Marin Mincu, Editura Albatros.
Apare cartea *Megalitice*, Editura Cartea Românească, distinsă cu premiul revistei „Săptămîna".
Apare *Avatara*, Editura Eminescu. Poeme de documentare în urma voiajurilor în R. D. Vietnam și în Republica Cuba, pe lîngă Brigada tehnică română „23 August", participantă la Marea Zafra. Cartea este distinsă cu Premiul Academiei R. S. România.

1974 Apare *Cultul Zburătorului*. Opiniile poetului asupra miturilor autohtone, Editura Eminescu.

1976 *Noimele*, Editura Cartea Românească, volum distins cu Premiul Asociației Scriitorilor din București.
Apare selecția în limba maghiară *A zöld elixir*, traducere de László Csaba, Editura Kriterion.

1977 Întreprinde o călătorie de studiu în Irak.

1978 Apare *Dacia Fëniks*, Poem didactic, Editura Cartea Românească.

VINE IARBA

AVENTURA LAPTELUI

Pe unde vine țăranul crește iarbă ;
după iarbă crește laptele cu clopotul la gît,
linge drobul de piatră de la capătul drumului,
copiii bat tobele cu lingurile legate la brîu ;
Ana Joiana, nu trece cu țîțele pe la foc !

Coșuri cu nutreț, cu cinci pîini și doi pești,
amețeală-n fierătura ascunsă a spirtului din silozuri ;
umblă țăranii cu pleavă de trifoi pe umeri,
li se lasă pasărea în cuiburile căciulilor
clocind grăunțele murate.

Pe hornuri iese aburul vitelor,
își încălzește cucul penele și gura,
linge pisica, fugită de-acasă, hîrburile
de pe unde-au turnat lapte pentru șarpe —
azi-noapte a scăpat vițelul nebun,
a călcat în strachina adăpătorii și-i singeră călcîiul...

Fumegă borhotul la ușa zăpezii,
rădăcină dulce, carne de frunză, untură de ierburi,
porumbul țăranului distilat la ceasornic —
se dezgheață saliva ațițată de poftă,
mămăliga întoarsă cu furcile sub botul vitei invidiate.

Vițelul nebun e-mbrobodit cu pînză de cort,
împunge biberonul și-o strigă pe maică-sa.
Ascut cuțitul pe gura fîntînii și-l taie de milă
în mijlocul drumului, pe unde l-au prins ;
vine cisterna călare și laptele intră în cușcă ;
scapă din gură ultima îmbucătură nerumegată ;
mai apoi, mai apoi, invalidul cu picior de cireș
își unge spinarea roasă de doagele sacalei de lapte ;
calul ocolește sîngele cu poștalionul bidoanelor,
sforăie la moartea vițelului, nenduplecat, bătut de cîrjă.

Aprinde țăranul lumînările electrice ;
obișnuit de mult cu toate,
i se face dor de copiii de-azi-dimineață,
merge-acasă, le deschide cărțile
și-i împinge cu botul în blidele de hîrtie tipărită...

Astfel mănîncă ei școala în somn,
îi dumică pietrele în lapte de vacă ;
pe șosea se-aud bidoanele lovite unul de altul
sau clipocește pîinea-n cădere pe fundul străchinii ;
invalidul scoate sticla dintre caietele de chitanțe și bonuri ;
o ridică la gură și sticla se deschide ca o goarnă ;
se albește calul, iarba, pămîntul, soarele ;
insula cu plopi din Oceanul de baștină
se umflă ca pîinea cuprinsă de laptele fiert ;
cu stelele roșii pe frunte își spală Casa Scînteii
cea mai otrăvitoare noapte de plumb tipografic !

Fugiţi copii învăţaţi, fugiţi de mirosul de urină de vacă
faceţi cărţi şi băgaţi feţele-n snopii de flori.

ACOLO ŞEZUM...

La izvoarele Styxului spală mama şi plînge ;
pe două pietre, albia de scăldat grîul,
mocirla de pleavă şi mălură încearcă să ţină lotca,
raţele se muşcă una pe alta alegînd ce mai e de mîncare :
neghina, boabele de măzăriche şi grîul
ce nu s-a mai putut lupta cu apa.

Roşu, ca picioarele de lebădă
grîul e uscat în pielea goală pe rogojină,
ca un mort frumos, acoperit cu pînza de lacrimi ;
i se zbiceşte mustaţa de haiduc ;
îl duc ţăranii în racla de sticlă a silozului
sau îl lasă pe cîmp, ca pe-un cal la păscut ;
ceea ce scapă de şoareci şi păsări
se-ntoarce-acasă de zece ori înmulţit.

N-are timp să-şi mai tragă sufletul pe-o lespede,
în aceeaşi albie spală mama purceii şi oile,
apoi o stropeşte cu zeamă de piatră vînătă
şi-n fiecare sîmbătă pune căldarea cu apă pe foc
fierbe o strachină de cenuşă de floarea-soarelui
şi cînd se dă clopotul bisericii peste cap
schelălăind cu piciorul rupt
şi omorît de furcile ţăranilor
stăm pe mal ca ulcioarele frecate cu nisip.

Aceste lucruri îmi pare că nu se mai întîmplă ;
la izvoarele Styxului e casa de naşteri a satului ;
după femei zvîrle cineva bolovani
le loveşte în mijloc şi le face să umble-n patru labe ;
mama le ridică pe lespezile de piatră de var ;
două nopţi urlă în faţa cişmelei ;
prind în braţe magaziile cu porumb.
Nu ne luaţi pîinea, urlă către cine ştiu ele.

Bărbaţii se ascund pe după burţile cailor,
răstoarnă mesele la-ntrunire şi fug prin pădure,
dimineaţa le cere cineva iertare
şi e trimis în altă parte să muncească ;
mama azvîrle în ape căldarea legată
le spală oasele învineţite, în albia dispensarului,
şi-a doua zi încep să se nască fraţii mei
lovind-o pe mama cu călcîiele gata bătute...

Unii vor fi mai fericiţi decît mine ;
la căpătîiul altora n-au mai venit ursitorile
de durerea pămîntului şi-a pîinii ţăranului ;
toţi sînt fraţii mei de scăldătoare
dar numai eu m-am prins de funiile părului,
de hîrzobul ţărăncii
şi-am ieşit pe lume din ape —
de departe, de mii de ani cîntînd
pe fluierul de os al ţăranului omorît de muncă.

Vor fi copiii harnici, aducîndu-şi aminte de părinţi ;
o ţărancă tînără şi nepricepută a fost mama,
plîngînd a-nvăţat să spele primul copil ;
ce-a fost mai greu a deprins cu mine —
cel puţin atîta lucru datorăm unul altuia...

Ei stau pe maluri la izvoarele Styxului,
mai departe lotca sparge apa de drum —
și-acolo șezum și plînsem.

CÎINE MORT

Grîul-este-o iarbă nevinovată ;
a fost pusă să crească după ce i-au cercetat părinții
i se văd unghiile rădăcinilor în bolovani
și trăiește dormitînd pe creanga sa.

Grîul de la marginea lanului și-a lumii —
cea mai pedepsită iarbă de pe pămînt !
În el cad ultima oară caii și toate mortăciunile,
iepurii de casă otrăviți cu frunză de vie văruită
pisicile care nu și-au mai putut face datoria,
toate cad în grîu, ca-ntr-un rîu purificator,
mai cu seamă cîinele, bătrînul paznic al casei.

I-a rămas un ochi deschis, ca lacul muntelui,
de la țărmul pupilei către apusul soarelui
aleargă păianjenii să țească pînzele de pradă ;
în pîlnia de gramofon a urechii,
multe vești a prins bătrîna ureche de cîine
de ce n-ar prinde-acum și gîze de hrană ?

Dincolo de ureche, picioarele cu gheare tocite,
legate invizibil unul peste altul
de firul torcătoarelor călugărițe ;
se-aud pietrele oaselor în tot felul de distrugeri :

două fluiere de os pe care vîntul a cîntat
la ușa stînii,
două sape de tăiat iarba din lanuri,
și multe, multe mosoare de jucării de copil...

Mai departe, pe țărmul dinspre asfințit al ochiului
gratiile de piatră de după care a trăit cineva,
grădinarul ce-aduce pe canalele de prăsilă
un fluviu roșu orbecăind fără mare,
și iarăși multe mosoare de pe care-a tras firul cineva.

Cîinele din lanul de grîu —
lădiță cu scule pierdute ;
cufărul cu zestrea fecioarei răpită de taur.

Nu va mai veni nimeni să-și adune jucăriile de piatră,
mărgelele din care-a tras idolul
de și-a cusut armura și ciorapii de zale !

Dincolo, pe țărmul dinspre răsărit al ochiului
caseta cu scrisori, cu sămînță de busuioc și inele,
degetarul și acele de toate măsurile pînzei —
craniul de cîine risipit în iarba grîului.

La mijlocul tuturor celor pierdute și necăutate
în fîntîna înghețată a văleatului sfîrșit ;
se vede cerul ne-ntinat de nici-o pasăre
luna căzînd în ciclurile ierburilor,
o casă din care fuge fumul de lemn de salcîm.

Înlăuntru, tot mai adînc, în sloiul apei
coboară țăranul cu pîinea cît piatra de moară de gît,

se suie într-o lotcă şi coseşte iarba de pe lac,
trage coasa şi taie picioarele zeului ;
cad oraşele şi maşinile şi apele secerate —
umblă ţăranul tîrît de unealta ce n-o mai poate stăpîni.

Altfel ce poate să creadă grîul despre morţii din sine ?
Este-o iarbă nevinovată ;
a fost pus să se nască fără să fie-ntrebat
grîul de la marginea lanului şi-a lumii ;
grîul pe care-a murit cîinele cu ochiul profetic,
iarbă nevinovată, imposibil de pîngărit.

IARBA MĂRGĂRITARULUI

Într-un sat, pe dealul Istriţa
a smuls vîntul faţa de masă a cizmarului ;
ca o mare pasăre s-a zbătut printre nuci,
a căzut în colţul grădinii şi s-a topit.

Aceasta este numai legenda ;
în fiece primăvară creşte acolo un petec de iarbă,
atît cît s-ar putea întinde capra să doarmă,
cît i-ar mai rămîne loc iedului să nu se rătăcească
jucîndu-se cu laptele de-a v-aţi ascunselea.

De cum începe vîntul să-şi schimbe părul
scărpinîndu-se de scoarţa pomilor,
colţul de pămînt începe să mustească ;
bătrînul ia cenuşă de lemn de vie

în albia în care-şi ţine calapoadele
şi-o seamănă peste izvorul de iarbă.

Iarba răsare iute la-nceput, apoi se leneveşte
puiul de capră se-ntristează pe lîngă picioarele cizmarului,
priveşte invidios dincolo de gard,
muşcă bănuitor ţîţele mamei şi scîrbit
crede că iarba i-a luat partea de lapte.

Noaptea se-aud clopotele eoliene ale grădinii
semn că iarba mărgăritarului calcă pe scări de argint ;
iedul între timp se-mbolnăveşte în staul ;
îi încolţesc şi lui dinţii ;
şi-n zori trece printre straturile de legume ;
îşi umple sînul cămăşii cu spice de lobodă ;
cînd aude uşa casei deschizîndu-se, fuge printre butoaie.

Pe la capul ierbii trece şoseaua satului,
dimineaţa se-aude pompa de stropit vie
sunînd în spatele bătrînului cizmar ;
urlă găleata lăsată din braţe pe piatra de la cişmea,
lanţul în coarnele caprei dusă la păscut,
copitele iedului bat la uşa pietrelor de rîu
şi cîte nu sună şi trec pe la căpătîiul mărgăritarului ?

Iarba lui izvorăşte statornic în sus
verde-netulburată de i se vede pe prund
cenuşa de frunză ce n-a putut creşte ;
pe fiece tulpină se coace luna ;
apoi iedul zăreşte de departe un lac de lapte de capră
şi nu mai are nici-o-ndoială de bănuielile sale.

O mireasmă uriașă începe să izvorască în dume —
i s-aud sloiurile ciocnindu-se pe matcă,
lotcile sînt răsucite și duse fără știre,
la vîsle dorm grifonii și caprele cu iezi,
albia de calapoade-a cizmarului pornește după ostroave.

El pune viță-de-vie uscată sub oalele de fiert apă,
dintr-o dată își amintește că-n albia veche
a crescut copila lui mai înaintea calapoadelor,
întinde mîna și trage albia pe nisipul miresmei ;
își amnitește că-ntr-un col al pămîntului
a semănat dinții de lapte ai fetei ;
și ea a plecat să-ntemeieze într-un oraș depărtat.

Dintr-o dată iedul se urcă-n albia cizmarului,
adoarme ca pisicile pe calapoadele lui
pe care toate se potrivesc de-acum încolo fără opunere.

SENSURI

A treizecea noapte a lui Iulie ;
din copilărie mi-e rău de dorul de a fi sigur ;
lunile au fost la început surori zeițe,
pedepsite să aducă apă nestatornică în amfore
tocmai de la călcîiul lui Hades.

Nu mai știam de ce fetele anului
poartă nume de bărbați de stat
și sînt tunse scurt ca pe-o medalie romană ;

pentru ce această lună nu se cheamă Iulia
alta Augusta ca o prințesă bavareză,
alta Iunia și alta Maia —
fete care mă iubeau demult și cu speranță...

În această a treizecea noapte-a Iuliei
a trecut un vuiet de căruță peste mine,
m-am dat jos din pat ca dintr-un pod de fîn,
am simțit cum intru-n lună pîn' la glezne
ca-ntr-o gîrlă fără de întoarcere.

Se-auzea peste colina pietruită a arhivelor,
huruind ca o mașină de bătut porumb ;
și cu cele patru căpățîni de roată
și cu cele două ale cailor
căutînd calea cea mare, a victoriei.

Iată că mi-e rău de sensuri din copilărie ;
să fi fost doar roata roșie, a lunii
hurducată pe acoperișele de fier ?
Doar de multă vreme caii sînt trîntiți viclean
și amestecați cu furcile-n cazane ;
oamenii, ca dracii, toarnă peste ei tărîțe,
și cînd stolurile roșii, de găini,
fug cotcodăcind spre jgheaburi, dimineața,
le-ntind, lacome de carne, inimile hăcuite
pînă se mănîncă, fioroase, între ele.

Doar de multă vreme, caii sînt mîncați de păsări —
nu ne-aducem noi aminte, cînd avem nevoie ;
însăși pajura de pe parafele valahilor
se hrănea din carnea cailor de luptă

iar acum, cînd creşte-atîta iarbă pe tăpşanul stemei
caii flămînzesc ameninţaţi de puii de găină ;
somnoroaselor căruţe ale satelor
li se pun în roate stîlpii de la sensuri
şi ei stau cu boturile-nsîngerate-n vînt.

În această a treizecea noapte-a Iuliei
am văzut cum se tîra pe lîngă chei
coada de cometă vestitoare de schimbări
a miresmelor de iarbă umedă de lacrimi ;
unui fluier adormit pe pasarelă
i-au crescut, cu două mari belciuge, nările,
auzind de după sensul nenţeles
glasul mumei lui ce-l cheamă-n sat...

Aruncîndu-şi legătura somnului de peste ochi,
s-a prins fluierînd la gura vîntului ;
caii şi-au adus aminte dintr-o dată
cum au fost răpiţi cu trenul către front,
cum, bătuţi cu furcile şi tunşi
învăţaseră să stea cînd li se spune.
Ca o apă tulbure şi trîndavă
unde şi-au spălat uzinele picioarelor de-alergătură
le-a intrat în inimi semnul fluierului
otrăvindu-le deodată sîngele.

Se-auzeau mai apoi vuietele unei ore anumite,
şi din cînd în cînd aripa timpului, fosforescentă,
întorcîndu-şi ouăle de lebădă sălbatică :
au trecut, probabil, păsări vestitoare,
însă încotro să treacă, pentru cine ?
Către calea mare a victoriei, desigur...

Înaintea întrebărilor, panouri mari, de tablă :
într-un cerc de foc un cap de cal ghilotinat.

FEMEIA CU PÎINE

În clepsidră sămînța de iarbă —
curge de neunde, irevocabil ;
de la bubuitul primului grăunte
o femeie vinde rădăcini de hreân
și butași de trandafir,
morcovi și porumb fiert,
semințe de flori, de pepeni și de toate buruienile
în pungi de pînză sau de ziare,
în spice de busuioc, de sulfină și sunătoare.

Dincolo, la capătul mesei de brad
izvorăște rîul de lapte al porumbului,
picură din teascuri zeama fiartă, de legume ;
copiii cu bucăți de pîine în mînă
se bat cu lingurile peste gură, ponegrindu-se ;
vin la mama lor și mușcă rădăcinile
de durere de cap și de vărsare de sînge.

Cumpăr mere, sămînță de flori și porumb,
stau pînă seara cu fruntea peste aburul vegetal ;
un trepied de aur se făurește deodată —
cu două picioare de barză pe munte ;
al treilea picior nu se vede dar se face din fumul
semințelor ;
gheara lui se-aude pipăind piatra abisului ;

vă spun ce războaie veți cîștiga între voi,
menesc la capătul drumului nașterea și pieirea,
pînă seara, cînd femeia își întoarce clepsidra
vestită de tunetul ultimei semințe...

Ea se albește de ceară la față,
dă mai toate semințele și rădăcinile pe degeaba,
își pune clepsidra în sacul cu pîine și fuge
uitîndu-se din doi în doi pași înapoi.

Mîine are să-și vîndă clepsidra cu sămînța de iarbă cu tot ;
ea aude ce gîndesc și se-nspăimîntă fugind,
cade lîngă tramvaie, i se risipește pîinea din sac,
și-mi sare clepsidra în brațe, cu sămînța ridicată ;
al treilea picior al trepiedului se cutremură,
de dedesubt se-aude rîul morților dezghețîndu-se

Cum voi coborî de pe scaunul din Delphi ?...
Pe genunchii mei începe să curgă clepsidra,
bob după bob, un siloz întreg de sămînță ;
e vînt și urît și aburul spaimei se ridică
de pe borhotul de fructe și pîine strivită ;
tremur pedepsit pe cele două picioare ale trepiedului ;
cel de-al treilea e abur de aur și se sprijină tainic ;
știu eu pe ce se sprijină atît de sigur în îndoială ?

I se-aude gheara înșfăcînd craniul femeii
ce-a căzut copleșită de sacul cu pîine ;
dar craniul ei în ce se mai sprijină
cînd vîntul spală prundurile îndepărtate și le tînguie ?

PIETRE DE CATEDRALĂ

Pe sacii de ciment mănîncă pîine cu pepeni,
pe scările proaspete, suflînd nisipul de pe ziare,
pe cămăşile dezbrăcate stau pietrele ;
tăcînd de una singură sau două cîte două ;
din sămînţa scuturată pe genunchi
răsar cîte două frunze de sticlă
apoi vîntul suflă în ziduri pînă răsar.

Cîte pietre atîţia la oraş ţăranii ;
Dacă sînt tineri, mănîncă o pîine pe zi,
cîte-o jumătate de kilogram de roşii,
străbat pustiul naşterii cuvintelor,
dorm pe uşile de lemn ale circului
în duhoarea apei ce iese pe nările gladiatorului ;
consulul îşi scutură cămaşa faţă de ei,
se spală pe ceafă de părul căzut la tunsoare
şi-ntreabă-n faţa lor palmierul carbonizat :
Quousque tandem abutere, Catilina ?...

Puţin îi pasă pietrei de răbdarea altuia ;
duce dorul de satul său pînă se răzbună sîngele
scăpat din matca unui canal mai subţire ;
dorm pe stoguri de castraveţi şi-n barăci,
mai trăind cu două pîini de-acasă.

Mari pietre ţăranul şi cu toţi fiii lui,
el a furat stomacul calului,
şi se laudă-n lume cu poverile rumegate ;
fluieră şi unde fluieră el creşte casa,
cîte-un fir de busuioc pe gura cheilor —

să le stăpîniți sănătoși zice capul lui
și se-ntoarce-n sate o dată pe săptămînă,
trăgînd de piciorul sacului cu pîine.

Cîte unul mai tînăr iese din porumburi cu haina pe cap,
sperie fetele și femeile duse la sapă.

Nebunul se-nsoară de la-nceput ;
abia i se mișcă nevasta cu piatra în burtă ;
el pleacă iarăși, mănîncă pîine cu pepeni,
face case pe unde rătăcește,
se-ntoarce deșelat de sacii cu hrană ;
a cumpărat orez și zahăr, jucării și foi de dafin
și iarăși toarnă pietre țărănești în femeie —
de-acum cine să mai fugă cu asta ?

Pietre de rîu copiii țăranului ; apa trece,
cîte-o lespede norocoasă ajunge-n turla catedralei,
stă cu ceasul pe genunchi iar în mijlocul porții
tatăl său o cioplește pe trista visătoare Uta,
îi pune copiii în brațe și-o uită în turn ;
cine nu doarme se-nchină, dar cei mai mulți rumegă
fără să știe că deasupra capetelor tuturora
plînge femeia fugită de lipsa bărbatului
izgonit și el în lume să aducă pîine.

AM PLECAT

Cînd am plecat eu se năștea cineva :
o săptămînă a plîns cu fața la soare,

a fost adusă preoteasa ierburilor
și s-a uitat adînc în palma copilei :
mergeți și-aduceți pelin și poala maicii domnului —
pe unde a fugit primul din satul ăsta
crește multă iarbă amară ;
copila i-a văzut umbra cu fața-n palme,
va avea patima să plîngă pe cărți ;
unde-o plînge va lăsa cîte-un fir de iarbă,
o floare uscată, o frunză de la tot copacul ;
s-o faceți învățătoare și să n-o lăsați să-și taie părul
așa a făcut una, și-i umblă bărbatul prin lume
îmbrăcat în cămașa pletelor ei ;

cămașa se strînge pe fugar, i-a ajuns pîn' la oase,
mai are cîțiva ani și-o să-i înăbușe inima —
de-aceea se grăbește el să scrie cărți —
mergeți și-aduceți pelin și poala maicii domnului
și-i puneți cîte-o frunză-n scăldătoare.

Ci eu trăiesc în pace încă,
în pace, zeule al tainelor, în pace ?
Cînd am plecat eu se năștea cineva,
inimii mele i se usca fața dinspre soare ;
cine este copila ; pe unde m-așteaptă,
și de la cine mă cheamă ?

Noaptea mă visează fără să știe pe cine visează ;
citindu-mi cărțile plînge dintr-o dată,
față de ea însăși se duce la marginile ierburilor,
pe gurile fîntînilor se-apleacă,
plînge citindu-mi cărțile a doua oară
neștiind de unde vine amenințarea ;
cînd se uită, duce lapte pentru puii pisicii,

iese des la poartă și se uită doamne, se uită
cu mîna la soare către marginea satului.

Pe cine-așteaptă ea din lume ?
Eu nu știu de toate și trăiesc în pace încă,
îi scriu cărți să aibă pe ce plînge
și eu trăiesc în pace încă,
în pace, zeule al tainelor, în pace ?

Ies zilnic la marginea arborilor,
fug din rîul somnului cu ochii arși de nisip —
peste umăr simt păsările adulmecînd
pe unde se scoate sămînța de iarbă mai bine ;
cineva duce cărțile fetei o săptămînă
apoi îi spune să vină singură la fîntînă,
îi alege flori din parcurile școlilor
fire de iarbă de sub arborii la care-au vorbit,
îi umple ghiozdanul cu fructe și castane —
iarba, florile și frunzele în cărțile mele le-nchid,
sămînța de arbori însă nu mai are loc
și eu trăiesc în pace încă...
În pace, zeule al tainelor, în pace ?

Ea plînge-apoi cu fața-n palmele cuiva,
din cărțile mele citește frunzele date de el,
se-ntorc prin iarba mea acasă —
pe-aici, spune ea, a fugit primul din satul nostru
și i se umplu ochii de apă ;
își taie părul și-i face cămașă aceluia,
adună copiii pe lîngă ei pînă-mbătrînesc,
le vorbesc despre mine și pentru asta li se dă pîine,
pîine, zeule al tainelor, pîine !

Și eu trăiesc în pace, zeule, în pace !

PLANTAȚII

Țăranul are matca din care nu l-a scos nimeni,
nepăsător s-a lăsat mînat de biciul vorbei.

Acum dezgroapă buturugi pe malurile de pămînt,
i-a putrezit căciula de sudoare, pe margini ;
îndărătnică esență sudoarea lui ;
au căzut în ea meteoriții și s-au făcut pietre de var,
placarde, portrete și steme-au ars ;

Într-o urnă cenușa femeii cu picioare de țap ;
capul țăranului — ou de rață răsucit la lampă —
plodul creierului i l-a tulburat fără sămînță ;
nechează femeia cu părul tăiat
încurcînd ghemele destinului țărănesc :
toată lumea cu fața la răsărit ;
fiece țăran iese din casă cu pui de salcîmi ;
cineva, bătut, da drumul unei păsări în vînt,
încotro zbura ea se-ntorceau și ei cu uneltele —
în propria lor cale, în dreptul pieptului...

Țăranul are pietre-n gură, nu măsele,
una peste alta macină focul ;
cine scoate corcodușul de pe mormînt
ridică douăzeci și patru de lespezi într-o rădăcină
dar dacă i-a căzut bastonul peste gură
cine știe cîte pietre de rîu i-au mai rămas ?

În calea vîntului strămoșesc au pus arbori,
și el vorbea printre dinții pieptenului de corn
mergînd de la unul la altul cu pălăria-n băț :

măi oameni buni fiul și-a omorît părintele cu tîrnăcopul
și i-a-nfipt în burtă un pui de salcîm,
soarele s-a încurcat ca păianjenul în pînză —
ce știe femeia de ne pune perdelele de arbori în fereastră ?

De pe pervaz s-a răsturnat ghiveciul cu mușcate,
a căzut în capul calului și l-a căpiat,
voievodul e tîrît pe pămîntul nostru cu piciorul rupt în șa ;
unde pică bucata de carne crește plantația...

Vorbitorul în vînt a-nnebunit și-a murit în salină —
puțin îi pasă lui că s-a adeverit bocetul ;
scoate țăranul buturugile din pămîntul său,
la capătul plantației plînge pîine născîndu-se,
a ieșit cu capul la soare, din matca țărînii,
fiul vîntului s-a mînjit de sînge pe față ;
pînă sfîrșește țăranul buturugile îi iese și pîinea —
cu dinții trage plantațiile din leagănul său.
Plouă dincolo de calea ferată,
trec prin sate carele cu buturugi de salcîmi,
le descarcă pe la ușa cazanelor de fiert spirtul ;
în cazan, spune cineva, s-a botezat regele năvălitorilor
în legea de la Dunăre a intrat, în ea a murit,
cîinele cu trei capete urlă cu botul pe labe ;
între ghearele lui urna cu cenușa plantațiilor.

RUINURILE CONACULUI

Furnicile duceau în gură veche zidire,
așchii de lemn de corăbii, de ferestre,
fărîmituri din miezul fructelor căzute ;

copiii spărseseră sîmburi de migdale
cu capetele grifonilor de piatră ;
scobiseră nările pelicanilor cu lăstare de iederă
crezînd că pot opri apa.

Ace de pin viscolite arseseră
pe tipsiile cu melci şi raci de piatră
noi înşine şedem pe-un cal răsturnat,
vîntul mă lovea cu părul tău peste gură,
ace de pin scutura peste noi să ne-ngroape
încît îmi curge noaptea printre degete
puzderia de frunză verde ;
mireasmă iute-mi taie somnul vîrstei.

Şiraguri de furnici roşii
trăgeau pantofii tăi sub pietre,
din ce în ce mai greu te ţineam de mijloc ;
după lucrul tot mai greu al inimii
simţeam că te răpeşte ceva ;
pămîntul dospit trăgea pietrele-n sine,
cineva încerca să te privească de după mine
pînă la brîu ne pierdem ;
somn tulbure era, ce era.

O pasăre bătu în ferestrele arborilor,
topoarele apoi răsturnară pinii —
nori de pulbere răbufneau la căderi,
furnicile se-ntorceau speriate la cuiburi ;
pămîntul conteni cu sorbirea.

Treceau ţărani cu trunchiurile pe umeri,
cu uşile şi ferestrele sparte la piept,

îşi aduceau în braţe propriile chipuri
de parcă se-ntorceau de la manifestaţie
zugrăviţi de curînd şi-n multă grabă.

Deodată a ţipat grifonul de piatră
însîngerat smulgîndu-se din bolta uşilor
îmbrăţişă scutul blazonului
lătră la tîrnăcoapele ţăranilor,
cu viscolul aripilor le smulse cămăşile.

De trei ori s-a rotit grifonul peste ruine,
cu ghearele şi bărbia apăra scutul,
s-a oprit să se odihnească pe-o ramură
dar ce greşeală-nfăptuia şi el oprindu-se !

Un ţăran zvîrli barda şi reteză creanga,
au sărit pe grifon şi l-au hăcuit,
i-au luat scutul de aramă din braţe,
i l-au dat unuia mai tînăr ;
au cioplit un baros din lemn de pin,
şi cînd se deschid marile aniversări ale vinului
cineva bate-n scutul spînzurat la poartă.

Zi de zi se scutură pulberea de aramă
zi de zi se vădeşte ceva pe scut
întotdeauna însă răsare capul de aur
al unui bărbat adormit de dragoste ;
de sub urechea lui iscoditoare
capul femeii numai pe jumătate cutezînd,
tainic apărată de sprînceana aceluia,
vădeşte cît e de bine să te afli
întotdeauna-n umbra altuia...

Pe el îl macină barosul de lemn :
toată ziua spulberă vîntul cenușa bronzului ;
acoperit jumătate de fruntea bărbatului
crește chipul femeii, de taină,
toată ziua se trezește cineva îngrozit
că nu se vădește femeia întreagă —
chipul bărbatului o ascunde și se lasă bătut.

VINE IARBA

Vine iarba, înspăimîntă orașele ;
nemăsurat încercîndu-le, din adînc ;
simt forfotind, mișunînd, năvălind
grăunțele, sîmburii, spicele uzurpate,
pășunile pe care s-au întemeiat.

Se apără uzinele din cîmpie ;
se simt ridicate de ierburi mustoase
și ele topesc zi și noapte oțel
ca niște cetăți nencetat încercate ;
la luptă nasc scuturi și coase
cimentează mașini pentru pluguri,
dezleagă corăbiile cu semințe și fructe
s-aducă minereu, minereu, minereu...

A doua zi ies ziarele să cînte
bărbații ce-au stat mai mult la cuptoare,
pe-aceia cărora iarba nu le citește năframele
unde se-nseamnă mai dinainte-așezarea
focului pentru plămade metalice.

Dar nimeni nu recunoaşte-adevărul
că iarba se scoală primăvara muşcînd
hărţile de previziune şi calcul,
că bărbaţii cei tineri sînt nevoiţi să le-adauge,
să le scrie din nou, să le voteze-n şedinţe...

Nu aşteptaţi cînd spală luna cîmpiile,
dac-auziţi semînţele ţipînd prin somn
de bucurie că vîntul le duce
la rădăcina podurilor de oţel —
se aşteaptă să se nască deodată
scuturîndu-se de uzinele de pe ele.

Nu rîdeţi cînd iese ploaia în lume,
nu apa sună pe cuptoarele de fier —
atunci se-aud alunecînd răbdător
firele cotropitoare, de iarbă ;
le sună picioarele încolţite încă de sus,
ţipă să se sprijine unul pe altul...

Adevărat că ziarele laudă zilnic
bărbaţii cei tineri prevăzători şi-nţelepţi ;
că uzinele au fost încercuite cu plopi —
dar este şi mai adevărat că toate acestea
s-au izvorît din lupta oraşelor
cu veşnica iarbă cotropitoare ;
li se dă loc teilor şi castanilor,
ierburile sînt ocolite de uzine şi case,
ca nişte copci desfăcute în gheaţă
pe unde vine să răsufle zeul pămîntului.

Nu vă jucaţi niciodată cu iarba ;
dacă aş pune un maldăr de fire sălbatice

la temelia celui mai trainic palat
într-o noapte s-ar despica toate turlele
ca un depozit de iarbă de pușcă
atins pe-o fereastră, de fulger...

Parcă voi nu știți toate astea ?
De ce nu mai stau trenurile zi și noapte,
și le trimiteți din oraș în oraș ?
Împotriva cui își fac ele calea
și de ce le-ncărcați tot mai greu ?

Cît mai mult oțel, strigă ziarele,
cîți mai mulți țărani plecați de-acasă,
să-nvețe mai bine vechile lor meșteșuguri,
cînd ieșeau cu poala-ncărcată pe cîmp
azvîrlind în față sămînța de iarbă !

Ea năvălește la calea ferată,
poate răsturna pietrișul terasamentelor,
o ard însă roțile-n fugă,
o opărește aburul locomotivelor,
o-năbușă vagoanele de pietriș —
atunci cînd se află la vîrsta curajului,
pe cînd i se zămislește sămînța
de-aceea o stîrpiți fără-ngăduință
mai înainte de-a i se-mplini soiul,
lovindu-i năvala din viitor...

Mare-i teama de iarbă ;
fumuri pîcloase leagă grădinile,
iarba se-aude în flăcări trăsnind,
ne-ngenuncheată, apărată-n sămînță ;

vîntul de toamnă aleargă s-o sprijine
o seamănă prin toate spărturile zidurilor,
pe lîngă șuruburile slăbite la poduri,
prin cele mai ne-nsemnate tăieturi în oțel.

Mare-i teama cea mare de iarbă,
de iarba viitoare și neprevăzută ;
din lupta cu iarba vă nașteți
cînd vi se văd fotografiile-n ziare
cu copiii pe umăr, la demonstrații,
știți voi de ce-i țineți cît mai sus —
să vă vadă iarba, iarba cea de departe
să se teamă de voi, cei din viitor ;
împotriva ierbii creșteți copiii ;
învățînd de la iarbă cum se-nmulțește
creșteți copii, băieți mulți, mulți bărbați,
fete multe aduceți pe lume —
ei dorm mai ușor și pot bănui
cum crește, pe unde se strecoară iarba spre noi...

Azi-noapte-am vorbit cu Sfinxul Egiptului —
singurul care nu se teme de iarbă,
dar atunci cînd am vrut să-l aduc înspre mîl,
unde iarba vine-ncontinuu pe lume,
a sărit să mă muște de mîini și de gură.

Marea ședere a lui, veșnicia de viață,
se vădea mulțumită nisipului ars ;
piramidele însele, ținute de pază,
vin și se duc fără seamăn în veacuri
fiindcă iarba n-a ajuns pîn' la ele.

N-a ajuns încă la ele de tot
dar Sfinxul se rotește pe după soare bănuitor

presimte sub inima sa de granit
cum vine, cum stăruie, cum se-ndîrjește,
cum îl amenință iarba încet,
măcinîndu-l cu sămînța zvîrlită în el
împinsă de vînt și de soarele însuși
ca norii de grindină — iarba de mîine.

Împotriviți-vă ierbii, rugați-vă ierbii, nu vă lăsați ierbii !

CÎND IUBIȚI, CEREȚI PÎINE !

Nu sînt nici bătrîn, nici ticălos
să nu mă bucur iarăși de viața ta
nici jos nu mă trage vîrsta mea nici sus ;
doar îmi stă deasupra capului, ca o spadă azvîrlită,
și zi de zi amenințîndu-se pe sine.

A venit zăpada și-a-mbrăcat toate bălțile
pe unde-am căzut și mi-a rămas fața nepieritoare
și stufuł părului meu de zimbru furios,
înspăimîntat mereu de propria-mi neatîrnare,
de mine însumi cînd cădeam de pe-o casă,
de mine însumi care n-o să pot fi iar.

S-au răsturnat toate scările afumate
trepte argintii și trainice-au crescut
peste balta roșie și fără sălcii
pe unde-ai trecut tu, cu poalele suflate de vînt,
făcîndu-ți picioarele să semene cu două steaguri.

A fost odată un bătrîn paznic de holde
peste care s-a abătut taurul sălbatic
el neştiind cum să-şi apere viaţa simplă
s-a azvîrlit de teamă pe gura fîntînii —
l-a găsit femeia lui cu doi porumbi de copt în sîn
şi-a fost acesta semnul că se-ntorcea la ea.

De ce povestea mea cu un ţăran ;
de unde va veni ameninţarea şi pedeapsa,
a mea, numai a mea, ca o necesitate
şi ca un drept al meu de-a fi pe-aici
şi ca o bucurie-a mea ce mi se cade ?
Dar iată că acum trec eu şi caut eu
te voi urla c-un strigăt de bărbat nemulţumit
dintr-o fereastră de sus a Casei Scînteii.

Fă-mi semn să mi se-nţeleagă strigătul
acelaşi şi nemulţumit de sine pîn' la moarte ;
să mergem cu zăpada pîn' la capăt
s-o auzim cum freamătă nemulţumit uscată
ca buzele unei femei nefericit şi violent iubită ;
s-o rupem cu picioarele-nainte
să dea-n vileag întreaga trecere spre lucruri,
răpirea ce-o face a doua oară un fiu de ţăran
faţă de-această femeie a lui, de demult ; —

Lovind cu umerii sticloasele ramuri de pin
zeiţa să vină la noi, bine silită şi ea,
s-auzim trosnind ghindele de-astă toamnă,
să te adăpostesc în partea neviscolită a unui copac
să-ţi prind între palme faţa ca o piatră de rîu,
cioplită şi căzută din fagul de rugăciune.

De dincolo, de unde viscolul lipește
zăpada-n fiecare cută a copacului,
se va ivi capul lățos și afumat
și negurosul zîmbet al femeii destinului.

Zeița, care le știe pe toate dinainte :
va azvîrli pîine printre inimile noastre
de parc-ar da drumul pe munte unei cascade de pietre :

Nu vă temeți cînd iubiți, cereți pîine ;
duceți-vă cu pîine la ceas, nu cu flori,
aceasta este ideologia de dragoste a poetului...

Atîta tot, căci vine iarăși cumpănă.

ȚĂRANUL ȘI FLORILE

Se scoală țăranii și se scutură de pămînt prin orașe
de pe unde i-a vărsat primăvara cu trenurile ;
angajați la bursa pîinii lucrează și ei ce se pricep,
din amintirea de bătrîni gospodari ;
în grădinile de-acasă le intrau primăvara oile,
le-mprăștiau florile cu copitele,
și urechea lor prindea risipă de pietre colorate ;
le-adunau în căciulă, le spălau în găleata cu lapte,
stăteau în genunchi așezîndu-le ciob lîngă ciob ;
seara se dădeau cîțiva pași înapoi ;
pe pămînt se vedea păstorul cu mielul în brațe,
îi mai lipsea o floare galbenă din aureolă,

berbecul șchiopăta cu piatra mozaicului
între unghiile copitei ;
nu i-o mai putea smulge și țăranul punea lacrimi în locul
florii...

Acum fac meserii ce nu mai au căutare pe-acasă
unul după altul cosesc iarbă prin parcuri ;
sînt prea bătrîni să mai poată învăța altceva ;
la călcîie le-au crescut cazmalele de grădină,
pînă la genunchi bagă piciorul în pămînt,
sforăie de plăcere și se dezbracă de cămăși ;
ies la fîntînile arteziene de se spală pe mîini,
își iau pachetele de mîncare grămădite pe bănci
suflă furnicile de pe hîrtia unsă de grăsime,
dintr-o dată începe să urle vîntul pe jos ;
îi dau și lui cîte-o fărîmitură de pîine
pe care se-ncaieră cu frunzele și furnicile...

Pe lîngă stîncile de marmoră ale instituțiilor cruciale
dezgroapă arborii de tisă, tund cu foarfeca de vie
castanii și boschetele, după cum le spune cineva ;
dezgroapă butașii nerodnici, de trandafiri,
îi aruncă în carele trase de cai pieptănați
dar mai cu seamă cînd plantează alții calzi și sănătoși
stau în genunchi de dimineața pînă seara.

În catedrala florilor cade vitraliul vechi,
— mîna țăranului scutură fereastra colorată,
îl dor ochii, de toate cioburile ;
de alb, de roșu, de galben, de toate culorile.

Ei își rup lacrimile și-adună sticlele risipite,
le șterg de funingine și de lîna păianjenilor —
fiecare ciob de culoare e pus la rostul lui.

La urmă, în firida dinspre soare, se izvodește
un copil ce se-nțeapă în spinii trandafirului ;
maica lui îl ține în brațe, și-i suge sîngele de pe deget...

De cît stau ei îngenuncheați în toate felurile,
își dau seama că nu-i lăcașul lor acela,
dar odată ce-au fost puși să-l spele, să-i cureță odoarele
mai are cineva încredere în rostul lor ;
o stea de iarbă roșie li se dă apoi să facă
și-adorm tîrziu cu sacul de pîine sub cap.

ELIXIRUL VERDE

La marginea luminii o cupă de piatră ;
în cupă inelul unei păsări împușcate
pe care scrie cît timp mai e pîn' la Mare ;
femei și bărbați se reculeg lîngă lespede,
își înmoaie vîrfurile celor trei degete puternice
în apa fosforescentă și se ung pe frunte
cu alcoolul de iarbă, cu elixirul verde.

În lumea de-aproape copiii cu pui în brațe
umezindu-le pliscurile în cupă ;
femei neputincioase de vîrstă, cu ouă pe ștergare,
cu sticle de lapte în cutiile cu pleavă de grîu,
stînd jos, peste firul de bale de vită zorită la lucru ;
arșița întorcînd în frigare picioarele coapte de pămînt,
murîndu-le prin veninul de iarbă săpată,
sudoarea vuind pe uriașii sîmburi ai sînilor,

țărănci rugîndu-se cui pot și ele
să se apere laptele de femeie, nedijmuit.

În lumea îndepărtată vuietul picioarelor de copil în matrice,
grînele întrerupîndu-și creșterea spicelor din ele,
iepele nechezînd cu nările spre cineva dinlăuntru,
supte din însele distrugător și primar.

În lumea de la mijloc mașinile personale
căzînd în genunchi la marginea cupei de piatră,
femei și bărbați reculegîndu-se-n grabă,
înmuindu-și vîrfurile celor trei degete puternice.

Li se face dor unul de altul și se adulmecă,
noaptea pe lună urlă de frica de-a nu se despărți,
se iubesc sîngeros, din sila de-a nu se iubi ;
se ghiftuie sterp unul pe celălalt,
li se acresc pe nisipuri bîrlogurile de transpirație ;
lungi fire de păr de sălbăticiune femelă
fură berzele pe țărmuri căptușindu-și cuiburile.

Cînd se termină luna elixirului verde
bat la poarta satului mamele nepricepute ;
sînt rugate, cu banii pe masă, țărăncile tinere
să vină să le adoarmă copiii ;
cele mai multe și-i vînd cu leagănul un timp
bătrînelor țărănci la care au crescut.

Numai iarna se văd coloanele de pămînt ale templului ;
iarba stă pe scaunul de preoteasă rîzînd,
rîzînd cu lacrimi în cupa de piatră ;
pasărea împușcată se scoală cu inelul la picior ;
pe inel scrie cît timp mai e pînă la Mare
în lumea de-aproape, în lumea de departe și-n lumea de la mijloc.

ZOOSOPHIA

OAIA NĂZDRĂVANĂ

La al treilea pod
au venit să-l taie
soldaţii regelui Irod
pe copilul de oaie :

Unde mergi tu, mielule ?
La pădure, domnule !

Nu te mai duce,
te-om ridica pe cruce :
Ai fost făgăduit de părinţi
lui Iuda Iscariotul
şi el te-a vîndut cu totul
pe treizeci de arginţi...

Ştiu, domnilor soldaţi,
dar aş vrea, cînd mă mîncaţi,
să mă sui pe deal şi să m-arunc
în stomacul vostru-adînc.

Mielul a ajuns sus,
între cei doi tîlhari.
Dacă eşti tu Isus,
după cum pari,
ia-ne şi du-ne,
şi ne izbăveşte, stăpîne...

Îşi ia fraţii de cruce
şi se duce şi se tot duce ;
zi de vară
pînă-n seară
se urcă pe-o scară.

Cînd au ajuns pe munte
şi-au stat jos,
mielul cu steaua-n frunte
s-a făcut Făt-Frumos ;
trei turme erau în păşune
şi ei le-au împărţit cu-nţelepciune...

În mijlocul poienii,
mărul pe care l-au uitat pămîntenii.

Au dormit, noaptea, sub pom
ca un singur om.

Doi dintre ei au plîns,
fără sfat l-au ajuns ;
pe cel ce-aveau să-l omoare
pe la apus de soare.

Citindu-și cartea la stranã
și necrezînd cartea,
oaia nãzdrãvanã
i-a prevestit moartea ;
a spus ierbii
să cheme cerbii,
stejarii scorburoși ca stupii
au chemat urșii, vulpile, lupii ;

pe un fluier de os
veneau lacrimile lui Fãt-Frumos,
pe fluierul de fag,
lacrimile de la Moșneag,
pe fluierul de aramã
lacrimile de la Mamã.

Lasă-i, le-a spus el,
și l-au înjunghiat ca pe-un miel.

Au rãmas cei doi
stãpîni pe două turme de oi
și-au dormit iar sub pom :
într-o parte un om,
în cealaltã alt om...

Într-ãllalt apus de soare
au sãrit unul la altul — să se omoare ;
și se luptarã
altã zi de varã
pînã-n searã.

De dimineață,
cine-a rãmas și-a spãlat sîngele de pe față

și pe urmă
a plîns lîngă turmă :

Doamne, am unit turmele,
dar mie cine-o să-mi plîngă urmele ?

Lasă, zice oaia de lîngă brad,
mîine ai să intri în Bălgrad,
păzește-ți turmele pe pripoare
că nu sînt turme, că sînt popoare —
cineva le-a prefăcut în oi ;
trei rîuri ați fost voi ;
acum țineți-vă toate pe-un vad
și intră odată în Bălgrad.

Prin fluviu trece mîine lupoaica,
o să urce prispa malului,
și-o s-o-ntîmpine maica
de la Mînăstirea Dealului ;
cu șorțul să șteargă banca
să stea pe lîngă Doamna Stanca,
să țină în poală
căciula ta, goală.

Dar un cocor
va face cuib în căciulă de Domnitor
și tot ce se va risipi
vor aduna alți copii.

Acum vine Oprea
cu Oprina
să-și sape grădina,

să-l trezească pe Opriș
din zmeuriș :

Fugi, Opriș,
nu sta pieziș
c-am să-ți tai
cu un mai,
cu un pai
capul lui Mihai.

ASINUL

Cu sabia de măslin
el venea pe asin ;
vîntul de foc îl ardea în spinare ;
aruncă oglinda, stăpîne,
și-are să crească o mare
cu ape bătrîne ;
pînă le-o trage pe ape
dintre noi și lumea morților
sîntem aproape
de buciumul moților.

O zi a-nghițit vîntul marea
și n-a mai fost chip —
de-au rămas numai sarea
troienelor de năsip :
turmele s-au spăimîntatu
fără berbeci,
amăgite de Împăratul
de la Beci...

Zgripțarul cu două capete
a lăsat turmele fără cloapete ;
pe toate lemnele
stăteau păsări bolnave
de nu mai înțelegeau semnele
prin dumbrave ;
dragile păsări cîntătoare,
cine le-o fi dat de mîncare,
cine le-a otrăvit semințele
de le-a luat mințele ;
ce le-au turnat în ape
de li-s aripile șchioape ?

Unde mănîncă sămînță de brad
acolo cad,
le ia somnul în zădar
din sămînța de stejar ;
din sămînța de fag
li se stinge cîntecul drag,
din sămînța de soc
nu li se mai știe de loc ;
nu li se mai face dor
de casă și de ogor,
tot ar pleca și nu știu unde
că nimeni nu le răspunde.

Păsările nu-și găseau leacul
sau Avram Iancul ?

C-o ramură de măslin
trecea-n lume pe asin ;
vînturile crunte
îi ardeau steaua din frunte.

Aruncă, stăpîne, cheia
între noi şi lumea morţilor,
să se-nchidă munţii-aceia
la buciumul moţilor.

Doamne, Iancule Mare,
aud bătaie de topoare
pe lemnul de spînzurătoare ;
cum să-nţeleg vuietul oarecare,
de unelte lucrătoare,
că doar moţii nu mai fac ciubare...

Ba în grajdul părăsit
aud bătăi de tesle
şi eu iată c-am sosit
şi-am să dorm în iesle ;
steaua sus răsare
ca o taină mare ;
Cloşca vine cu aurul,
Crişan poate să-aducă arme,
Horia stă de vorbă cu balaurul
şi poate că-l doarme...

Dă-ţi, Doamne, fluiera pe gură
şi mai scapă de arsură ;
stelele şi luna
îţi vor ţinea cununa,
preoţi, munţii mari,
păsări lăutari...

Numai păsări cîntătoare,
la o masă mare,

să mănînce semințe de dud
de toate poamele din Abrud,
semințe de floaresoare
de la fereastra cea mare,
semințe de viță
de la piatră de troiță.

Sămînță de peri și meri
pe capete de lăncieri ;
la-mpăratul pe casă
să se prindă buruiana ;
de sămînță de-avrămeasă
piară pajura de la Viana.

CARABUȘUL

De la plugul lui Neicanime
multă-ntunecime :
pe sub picioare
brazdele-ogoare —
pe toată cîmpia
cașmirul sfintei Maria ;
dinspre nori
cîrduri de ciori,
prigorii și codobături.

Neicanime, mă omori
dă piciorù-n lături.

Cînd se uită Neicanime
îndejos întunecime,
elem,
melem,
buș —
ou fără albuș,
fără gălbenuș,
ou cu viermuș :

Mama lui cărăbuș
strînsă covrig
de somn și de frig.

Vierme, vierme,
ce-ai în cioc ?
Sămînță de busuioc
găsit acum un an
de sfîntul Nan.

Vierme, vierme,
ce-ai în gușă
ca sîmburul de corcoduș ?

Ce să am, că am cenușă —
cenușă de cetăți
arse de slavogoți,
satele arse de cumani
cenușă de-o mie de ani ;
am mîncat cărbuni
de copiii fripți de huni,
tăciuni de oameni mari
copți de tătari.

Dar în burtă ce vedem,
la spălatul ploilor ?

Femeia din Bethleem
dormind în ieslea boilor,
ca astăzi curata
și nevinovata
Fecioara Maria
naște pe mesia.

...Neicanime
îl ia pe cărăbuș
din întunecime
și-i face cuibuș.

În sudoarea din pălărie
se vaită fecioara Marie —
în luna ianoare
îi suflă leul în sudoare,
în luna femarte
șopîrla Sănamparte
în april
Milcopil,
în luna iunie
sfîntul Minunie
căzut de pe funie ;

în luna iulie
sfîntul Papagulie,
în august
sfîntul Lăcust ;
în saotambrie

iapostolul Haralambie ;
în octobre
suflă sfîntul Dobre,
în noiembrie
sfîntul Caloiembrie,
în luna zecembre
sfîntul Zlatomembre...

Tocmai în luna mai
cînd suflă sfîntul Patrupai
vin cei trei crai
și Vlad Țepeș îl aduce pe Țepeluș
să vadă cum se naște-un cărăbuș...

Respirînd ca nebunu
din propria-i voință
ia marele Unu
ființă ;

moartea nu era firea firei
să fie morții,
nici nașterea zilei
nici nașterea nopții —
Rabindranata,
cînteoul Vedelor,
Leda, femeia — fata
cu Lebădoiul lebedelor...

Mahabarata
Tagora ;
haide cu tata
că vine cocorul de la cocora.

Și-au plecat Țepeș cu Țepeluș
născuți din cărăbuș ;
s-au băgat în tabără
la turcul
și se apără
cu pruncul ;
la Tîrgoviște
multă zdrobiște,
Sinan Pașa
își pierde cămașa ;

Machensene —
călcîi invulnerabil,
bătut fără izmene
și indispensabil —
pe pămîntul nostru arabil...

...S-au dus cu dușii
nemețchii, velicanozulușii
iar cărăbușii
le-adună-n sacul guși
cenușa cenușii.

Noroc cu Neicanime
care bagă plugul la adincime.

INOROGUL

Cînd stelele torn și răstorn
cenușa lui august și focul,

pe cer trece calul cel cu corn
căutîndu-și norocul ;
bate poarta, cu piciorul pintenog,
calul Inorog.

Cînd mai e un zbor pînă la răsărit
vine Ion Vodă cel Cumplit ;
cușma lui, cu pană de cocor,
o apleacă peste izvor ;
Inorogul bea c-o răsuflare,
i se lasă la picioare
și suflă cu nările-amîndouă
într-o albie de rouă.

Hiara zice : Hai, Doamne, hai,
cum erai, cum nu erai ;
pe biserica Sfînta Sófia
să vezi cum doarme dropia —
cîtă vreme să se ție
orice-mpărăție ?

Poarta din Balcani
a luat foc într-o sută de ani...

Cu piciorul pintenog
îi bate pragul calul Inorog ;
cine-a vrut, cine n-a vrut
ăla a trecut ;
acum pe cetate
steagurile sînt spălate,
la ziua jumătate
luminate și-nălțate.

Hai, Doamne, hai
cînd erai, cînd nu erai,
ei te-au rupt cu patru cai ;
o bucată-n miazăzi,
hotarele mi le păzi ;
tîrîtă, alta, la apus,
piatră de hotar s-au pus...

Celelalte două, azvîrlite
lîngă bisericile zugrăvite ;
de mult dor și așteptare,
cîte-o viță de vie s-au făcut fiecare ;
strugurii li se coc,
vinul curge pe scoc,
cui îl bea
i se naște sabia grea —
de multă răbdare și-nțelepciune
pe inima omului porumbelul se pune,
îi încolțește-n plisc sămînța ramului
care-aduce izbăvirea neamului.

Hai, Doamne, hai ;
o mînă cu cinci frați să-mi dai ;
cel mai mare
îi întrece pe toți în purtare ;
primul de lîngă el arată
unde șade pasărea tupilată ;
al treilea nu poate să doarmă
și stă cu ochii la armă,
inelarul face de mîncare
că știe că are —
cel mai mic ține marginile
și repară paraginile.

Ion Vodă pricepe şi-aşteaptă
să i se cheme mîna dreaptă ;
cînd stelele torn şi răstorn
cenuşa lui august şi focul,
încalecă pe calul cel cu corn
căutîndu-şi norocul.

Bate-n poarta lumii cu piciorul pintenog,
calul Inorog.

FORMICA

Una,
due,
trema
pana
trage un poştalion
la mănăstirea Tismana.

Kalion
fecior de domn,
cu ochii cîrpiţi de somn,
cu tichie
de frînghie
face semn la dorobanţ —
oprica
poprica —
bloc —
ţangăr
mangăr

clanţ —
dă poarta la loc !

În căruţa domnului
de la apa somnului —
Gheorghe Şincai, tatăl
şi fiul
răposatul
şi viul...

La riul Vavilonului
au pe ce tărîm,
doisprezece fiii omului
plînsem
şi-acolo-l văzum.

Departe de ţeară
la riul ce cure
plînsem de apa noastră chiară
şi cu trei gure :
Cîte-or fi toamne
de cînd am purces
şi ne-am dat pre mîna ta, Doamne,
cu mult înţăles ?

Ne-am hrănit cu pomet
şi cu mugure ;
dupre vînat încet
ne-au adăpat zamă de strugure ;
şi de frupt şi de post
cărnuri am friptu
şi pe unde-am fost
am găsit viptu...

Numai el, pretutinde,
cu mare pre el greață
nu găsea merinde —
ludea se-ntorcea de la-i față —
cu pietre-l bătu —
de mirare că nu i-au luatu
crucea din brață !...

Plîngînd rostea rostru
de toată jelanie
a pămîntului nostru
Transilvanie ;
noi, de la Rîm,
zicea-i glasu
coborîm —
și de la Rîm am rămasu ;

N-am fugit
pe malu dreptu —
ne-am adăugit
și ne-am apărat cu cheptu ;
popul după popul
prin față-ne cursu —
au trecut ca potopul
și nu ne-au rupt cursul...

Ne-am păstrat gintu
pe stînga de vluviu
unde cură ca argintu
sfîntul Danuviu.

...Au apus bărbatul
cu sfînta-i carte în brață —

au pre unde scuipu-l și-l batu-l
vrăjmașii în față ?

Unde i-au fost a cădere
găsirăm nemică —
doară o fără putere
și biată formică.

La rîu, pe arină
și necreștinește —
ca oarece jivină
cînd săvîrșește.

Au ce, Doamne, să zică
Sfînta cărților sfinte
vărsată lîngă formică
de-n multă sminte ?

Doisprezece fiii omului
plînsem
și-acolo șezum
...la rîul Vavilonului,
au pre ce tîrîm :

Cu mult bocetul ne căinam
de omul și-i spița —
cum plînge pe ram
columbița.

Plînsul sfîntului Dositei
ridica valuri nalte,

marea făcea să se salte
a durorile ei :
torna, fratre, torna
i pace ţie, oame —
urlam ca fiara licorna
scuturînd coame...

Cum am putea uita-te,
oame, bărbate ?
Deşarta-om de burătate
spărgînd ca nişte hîrburi,
coconii-i stricînd de ziduri —
ai păginei cetate !

Tu ne-ai lăsat carte
să stăm împotrivă —
că multe-s giudeţă deşarte
şi gura zlobivă...

...Blem, fraţilor, în jelanie
a pămîntul ferice —
a Transilvanie
că vrea oarecine s-o strice...

Aşa am plîns — cu tatăl
şi cu fiul
pre Gheorghie Şincai, răposatul
şi viul...

Sfîntul apostol Coresi —
unilichi,

undilichi,
unaușî
unamesi...
Sfîntul apostol Varlaam
doi,
dorodoi
dorodiță,
dorodam ;
Sfîntul apostol Dositei —
trema, treime, troiță, trei...

Patru, patruplîng,
patrucrîng —
apostolul Neacșu de la Cîmpulung ;
Sfîntul Apostol Cantemir
trandafir cincimir
zece limbe de la chimir.

A șasea ramură de măslin —
sfîntul Apostol Costin.

Șaptegorie,
șaptemorie
șaptereche —
sfîntul Apostol Grigorie
Ureche.

Oreaopt, opt
sfîntul Ion Neculce
mărul cel mai copt,
mărul cel mai dulce ;
și noiță, noianul —
apostolul Radul Greceanul.

Deca
decăluna, decagradul,
decalache, decalescu —
al zecelea apostul, tot Radul
însă Popescu.

Unu preduzin
marele și volnicul —
Șerban Cantacuzin
Vornicul.

Și io, Ion Gură de Aur
al doisprezecelea cap de la Faur...

La apa Vovilonului
au pre ce tîrîm,
doisprezece fiii omului
plînsem
și-acolo nu mai șezum.

La Tismana,
în pridvor,
am făcut pomana
fratelui rătăcitor —
Gheorghe Șincai tatăl
și fiul,
răposatul
și viul.

LICORNA

De dincolo de Dorna
mugește fiara Licorna :
laptele-o doare
și-i scapă-n izvoare,
îi iese focul pe nări
de multele amînări
la mulsoare.

Mai mult moartă
decît vie
ajunge la poartă
la chilie.

Ce mulge Daniil
Sihastru
dă unui copil
de astru —
Fătul Ștefan Mușat
de neamul ne-nfricoșat.

Licorna maică
îl duce-n gură pe munte,
și-l bagă-ntre puii ei de leoaică —
cu cornul în frunte,
obosită — ruptă
se-ntinde sub corni
și se lasă suptă
de Fătul și trei licorni.

La chindie
trece pe cer
căruța de fier
a sfîntului Ilie
cel cu pană la pălărie —
și-l bagă pe Dănilă-n chilie.

El face pisania de-aminte
za nașterea Licornăi
pe scoarța cărții sfinte
cu cerneală ciornăi.

...De ziua sfîntului Dorna
și la prazînicul gutuilor
le-a zis Fătul de fiara Licorna
puilor :

La noapte-o să fie negură
și-ntuneric de păcură —
noi să ne suim pe Măgură
să punem cornul fiecare
pe coarda arcului
și să tragem tare
pe urmele dracului :

Bogdan, tatăl meu,
și Bogdan, fecior,
să-și doarmă somnul ușor
pe pămîntul ce ni l-a dat Dumnezeu ;

pe Maria de Mangop
lespezi ca lemnul de plop,

pe Neaga și Mîndra
lespedea ușoară ca umbra,
pe prima și-a doua Voichiță —
piatra ca fulgul de porumbiță,
pe Bistricioara și Pruta
umbră niciatîta...

Pe ultima dintre Mării —
piatra ca și cum n-ar fi.

Unde s-o termina fuga
ultimei săgeți
clopotul părinte Dobuga
înconjurat de băieți —
cu fetele lui de aramă
să mă ducă pîn'la vamă...

...A tras primul licorn
mult nespornic ;
s-a-nfipt săgeata într-un gorn
dintr-acel gornic ;

licornul mijlociu
pînă noaptea tîrziu
și-a văzut săgeata lucind
în pădurea de argint.

Săgeata de corn
a celui mai mic licorn
s-a oprit pe-un coclaur
în pădurea de aur.

Săgeata Fătului de lapte de hiară,
a pus țării hotară
și l-a luat pe cel mic
și l-a făcut nemic.

Ghelnica,
melnica,
bob-fasole
vine meșterul Manole ;
cu piatra, cu bîrna
și cu toată rîvna
face mănăstirea Putna —
peste patruzeci de ori
cu îngeri flori ;
cu penelul,
cu bidinelul —
cu foarte învăț
la Voroneț ;

face Sucevița
cu penița ;
și cu pana
mănăstirea Tismana —
pe Argeș mai jos
tot lucru frumos...

Licorna voievod
rapiti
papiti
nod
de strajă la pod,
Enti,
tenti
turc,

cazac,
oşteni
de mîrzac —
la Războieni
în lac...

Enti
tenti
cazac
turc
de patruzeci de ori în smîrc...

Tenti
enti
regi şi crai
la Baia făcuţi cai.

Mateiaş
cu săgeata-n fluieraş...

Ţangăr
mangăr
guguştug
Sobieschi pus la plug ;

Mahomed,
carne de ied,
Mahomedoaie,
carne de oaie.

Toţi la aratru
de patruzeci de ori patru.

Măscărici de faimă,
domnul Chimiță
a fugit c-o moaimă
de momiță —
după un cocteil
dat de Ledy Krateil...

Unde ești, Chimiță ?
întreba domnișoara scamatoriță.

Aici, aici !
răspundea vel măscărici,
lovind între ele
două pietricele.

După cîțiva pași
s-a ascuns la Colibași
și-a adormit
ca un copil
pe-o scoică de trilobit,
pe-o scoică de nautil...

Dimineața
s-a schimbat piața —
din cochilia — colac
a ieșit un vîrcolac —
un fel de cîine
cu măselele de azi pe mîine —
gură de broască
necunoscută...

L-a dat peste cap
și l-a făcut vîrcolac —
unde se ceartă muții
la Gura Șuții
să bea gazul cu balerca
la Berca ;

la Pucioasa
și Moreni
să stea la masa
cu pomeni.

La Lupeni
mîncau cărbuni
foarte buni —
din pămîntul lihnit
ca Flămînzilă
li s-a dat lignit
și huilă —
pomana lui Nonea
la Lonea...

Fierul sau crița
l-au mîncat la Vlăhița,
la Calan și Nadrag
după cum știe orice nevleag ;
pe cînd Roșia-i ticsită
de bauxită...

La sare
s-au dat cu multă vărsare :
boc,

boca,
bocna —
ciocanele de la Tîrgu-Ocna —
dintre toate
iubirile iubirilor,
sarea în bucate
la casele mirilor.

Marmura
zarvura,
uşchiţa —
Ruşchiţa
bani —
pleşcău,
la Luncani
şi la Vaşcău...

Iată c-am ajuns la balaur,
la podul de aur ;
la Baia şi Băiţa
se spală leul şi leiţa ;
la Băiuţ
se scaldă copilul bănuţ ;
la Săcărîmb
vine la băi leul strîmb.

La Certej
bugetul ce suferă de gîtlej,
la Bucium
băncile cuprinse de zbucium ;
la Baia de Arieş
plăţile ce dau greş —

la Baia Borșa
li se face inelul și broșa...

La Covnic
s-a-necat un polcovnic
de-un minereu
pe care-l înghițea mereu :
Nema platna —
lua cu jafca
patamu că Zlatna
e pre limbă staroslavca...

Gata,
zice vîrcolacul,
na colacul
și lumînarea
și dă-te jos, că mă doare spinarea —
a trecut inspecția
și-ai prins lecția.

Domnul Chimiță,
măscărici de faimă,
s-a-ntors de la momiță
și de la moaimă
și-l strigă la cocteil
Ledy Krateil :

Unde ești, Chimiță ?
Aici, aici !
domnișoară scamatoriță.

JOIMĂRIȚELE

Domnișoara Lidia Jiga
a-nsurat leul cu tigra.
Ursul brun
s-a-ndrăgostit nebun
de pantera
care-a jucat goală cu sfera ;
l-a-ndrăgit pe calul de calimera
amestecînd sorții fiarelor
în pălăria ziarelor...

Acum joimărițele
de mult încurcă țițele —
cu pielea goală prin sămînță
se-ncepe marea zbîntă.

Rîd de mă strîmb
aruncat în boabe de porumb ;
te gîdilă cînd îți bagă
la talpă fasole oloagă
sau încep să te bată
cu mazăre obedată —
fel de fel de fasole
ca dinții Meșterului Manole...

De ziua Sîntămăriii
deodată se-mbolnăvesc copiii
și-i ține arșița
pînă-n ziua de sfînta Marița.

Alfa,
beta
și omega —
baba Safta,
baba Veta —
Babamega,
vin să descînte
de sfîntul Răspînte.

La ceasul sfîntului Rîntec
și-a sfîntului Lumb
zic acest descîntec
pe un știulete de porumb :

Douăzeci și unu
de bobi
căzuți la preabunu
robi ;
douăzeci și unu
de frați
unu decît nici unu
de-nvățați ;
de filozofi
crescuți cu cartofi,
de vraci
crescuți la vaci,
de doftoroi
crescuți la oi...

Cum știți
a-ncolți
și vă prăsiți
cîte patruzeci și unu pe zi
de vă coc copiii pe pirostrii —

să vă-ncălțați
cu cizme de soldați,
cu papuci
de turci,
cu opincă de rumân —
să m-ajutați
să mă urc
la Leacubun...

Cum știți
să săturați
caii hămesiți,
frați și nefrați,
boii la plug —
cu bievșug ;
rumânul
cu femeia,
pe Petru Bunul
cu cheia ;
și pe sfîntul Rafil
cu sfînta Rafilă —
așa că-l vindecați pe copil
de copilă...

Cum cad toți
sătui, nesătui,
pe lîngă roți
și fiecare-n patul lui —
așa să cădeți —
buni zodiari
pe capul oștilor de cadeți
și de husari.

Duceți apucata
la Cucuiata,

apucătura
în țara dracolacilor —
și pe toată adunătura
cazacilor.

Patruzeci și unu de bobi,
patruzeci și unu de frați
care-ați fost robi
și făcuți soldați
la sîrbii croați —
în Sîrbea
de v-ați uitat stîrpea
în Slovenia
de v-ați uitat rudenia
în Croația
să vă uitați nația —
luați-vă arme
și straie nemțești,
și-apărați-l pe cel ce nu doarme
din farmece joimărești.

Dimineața
cînd și-arată soarele strungăreața
înțepați-o cu strămuraniță
și-nghesuiți-o-n raniță —
boala lui cutăriță,
dată de joimăriță —
boală de zbîncă
în sămînță,

boală la brîu
din boabe de grîu,
boală la subțioară
din boabe de secară —

luată la ceasul strîmb
la jocul în porumb.

Că-i boala seminților
de la părinții părinților —
la răscrucea
sîngelui de băiat ;
cînd i se face lui Mucea
de-nsurat...

C-așa-s joimărițele
cînd încurcă ițele —
se mărită fetele
ca betele
și băieții
ca beții —

li se tulbură
apele vieții
cu multă vulbură
și cu multe tristeții...

Așa să-ți fie bine,
ca la copilul meu —
descîntecul de la mine
și leacul de la Dumnezeu.

MAI MULT CA PLÎNSUL

UNUL, FLĂCĂUL

1

Marele Unu, imaculat și fecior,
stă ca pasărea flamingo, într-un picior :

Dintr-o cruntare bărbătească
tot pieptul i se face mască ;

ochii sterpelor țițe,
ca-n fața unei tinere maimuțe —
organe oarbe, nefolositoare
făcute-n prima căutare
a celui mai frumos model —
pînă ce Tatăl l-au găsit pe el.

Dar lumea-n care va avea să intre
o va vedea tot ochiul cel din vintre —
ochi-gură, ochi-ombilic
prin bezna codrului idilic.

Deasupra tuturor, organul craniu
rotund, pletos, ca un arici prea straniu,
încununat de mii de cili
haotici, lacomi și fragili,
înconjurînd fața umană
unde se vede tăietura pentru hrană
și palpitînd de presîmțire
botul prin care-o să respire.

El are-organe nedecise, în verificare,
lucrînd și încercînd cu fiecare —
este ținut în rai, de cel-atoatefăcător
ca o mașină în laborator ;
și după chipul Omului primordial —
Adam fragil și încă animal
asemenea unei tulpini de lotus
înoată-n apa și-n lichidul său de foetus.

2

Dă apoi semnul trist că se deșteaptă,
pe cînd, din coasta dreaptă
iese bălană și golașă,
crudă, ca fluturele din gogoașă,
Nedefinita și Doimea
pe veșnicie părăsind întunecimea.

Smulgîndu-se din pînzele de abur
se-așază dincolo de arbur —
și ea, Doimea cea nedefinită,
molatecă, tot mai palpită
căci i-au rămas bătăile unui organ
în care lucra pulsul lui Adam.

Nedefinita și Doimea
luînd durere-n toată prospețimea
nice să vadă nu știe, nice s-audă
și vîntu-i arde carnea crudă —
și ceea ce vîntul bătea
mătase se făcu pre ea —
fraged se născu și se uscă la soare
înnebunitoarea înnebunitoare
piele a femeii
pentru care ne trădarăm patria și zeii.

Verde, șalul părului, dintr-un ocol
învăluie în față ce e gol.
Dară prin străveziul voal
se vede acea nucă de migdal
ce-n neștiința tatălui primordial
e pusă-anapoda, necum
la locul ce-l cunoaștem noi acum.

Și-abia după aceasta înmuguri pe ram
vlăstarul necesar al lui Adam
iar de la mijlocul femeii mai în sus
mască se zguduie de rîs —
prima și cea mai frumoasă față ;
buricul plin de dinți cu strungăreață
pe cînd sînii sînt două mari orbite,
de unde vederile într-ațipite
se uită prin sfîrcurile de lapte
în propria noapte.

Între Marele Unu și Marea Doime
crește fără-nălțime
un baobab-stejar-măslin
cu două crengi și nouă fructe plin.

Arborele are scorbură la subsuoară
prin care iese-un cap de oaie mioară ;
în jurul pomului se urcă spirală
o piele de viperă, goală —

craniul piatră de idol în scorbură
la bezna căreia păr lung se-nvolbură :
ochiul pietrei se-ntoarce viclean,
cînd spre Eva, cînd spre Adam
și ea, Doimea cea nedefinită
începe să ducă pre omul în ispită.

BUNAVESTIRE

Mult melanholică-i duduia Mărgolița —
repede-i se-nfiorează pielița
cînd printre genunchii bucălăi
ce n-au fost văzuți de hăndrălăi,
faldul de mătase rece
i-l vîntul mișcă și-l petrece.

Ea stă la masa din balcon
și se joacă prin marele lexicon
într-o numai de dînsa știută cabală
deslușind soarta universală —
după cum își pune privirea cuminte
pe-anumite cuvinte ;

ce în dulcea-i voluptate
brațele-i cu nimenea luptate

i se-ncrucișează peste șal
de i se văd plănițele de caracal
prin care vîntul zefir
merge ca boarnele pe frunze de calomfir.

Pe masa înclinată ca orice pupitru
se vede ghiveciul în care crește-un chitru
precum și lexiconul ce s-au uitat deschis
de către adormita-n paraclis.

Deodată se-aude bătaie repede
de aripi de gîște sălbatice sau lebede,
filele lexiconului se scuturâ de curent
cît cerul s-au făcut fosforescent
și s-au văzut chipul unei columbe
făcătoare de tumbe.

Și-au coborît ca acvila din steag de-mpărat
peste lexiconul vînturat
acoperindu-i toate cuvintele-acele
c-o batistă de aur, fără tighele ;
apoi se făcu nevăzut porumbelul cel craun
cît fata se sculă de pe scaun
ridicînd batista din condica de cuvinte
într-o iute aprindere de minte.

Văzu pierirea voroavelor din catastif
de parcă fuseseră scrise pe nisip —
ce numai cîteva litere
erau în zvîrcoală ca-ntr-un cuib de vipere,
pînă s-au așezat ca-ntr-o icoană de mînăstire
făcînd cuvîntul BU-NA-VE-STI-RE...

Mult plăcîndu-i fetei jocurile cu litere
după cum o-nvățaseră niște măicuțe presbitere,
nerăbdătoare așteaptă, ce alt cuvînt
vor mai face semnele vînzolite de vînt.

Ci iată, că-n cerdac
văzu bărbat ca un rege dac
era palid, statuie de var,
în veșmîntul roșu ca piatra de chinovar —
un fel de chepeng
de sub care vîntul da-n vileag
albastra căptușeală din pînză de Cambrai
și-acele garnituri negre și corai
pe pantalonii albi, ca ai unui arnăut ;
peste care-și trăsese ciorapii culoarea cafelei de năut.

Părul cîrlionțat și noros
era negru negrului de abanos ;
omul palid cel mai frumos dintre truveri
avea două aripi de aur pe umeri ;
ridicînd mîna ca un cavaler din Ivir
făcu semn fetei la clavir
căci masa cu cartea-n piele de animal
se prefăcuse-n instrument muzical —
ce simțea cu pedalele călcătura lină
a piciorușelor acoperite de crinolină
din care făceau oarecare contur
vîrfurile de aur ale fiecăruia condur ;
de mijloc o strîngea un colan
ce nu era de punga oricărui golan ;
la piept se cutremura lumina pe-un colier
de care-nchidea ochii, cerescul curier.

Dar pe cutia clavirului ca un pupitru
înflorea-n ghiveciul lui acel chitru
avînd imaculate două mari flori
de culoarea culorii neculori.

Florile creşteau din cîntecul curatei fecioare
la care îngerul se uita în picioare ;
el avea-n mînă trei crini
de pe care curgea roua cereştei grădini ;
ridicînd lujerii, sfîntul arhanghel Dumitru
atinse cele două flori de chitru
ce se-nvîrtiră ca nişte vîrtelniţi
rupîndu-se din balconul acelei magherniţi
şi făcînd mare flamă şi fulgere —
arzîndu-şi lujerii în greaua smulgere —
ce s-au făcut pe boltă doi cometi
fugărindu-se-n căutarea propriei vieţi.

Pe cînd stelele ca nişte cruci de flacără
una lîngă alta le ţin şi le apără.

S-AU VĂZUT COMET

Într-acea ziuă s-au văzut comet
ce venea dinspre Nazaret ;
cînd sta, cînd mergea
colorîndu-se şi rotund ca o mărgea
în roşu trecînd şi-n galben şi-n violet
cel mai de-amirare comet.

Împregiur de el veneau talere de foc
și ele schimbîndu-se, dar neoprind pe loc
ce mișcîndu-se ca cum ar fi avut minte
în toate părțile și-napoi și-nainte.

Și-au stătut steaua cea mare pe Bethleem
desfășurîndu-se ca un ghem :
în sus fîlfîind trei cozi
din care se uitau trei voievozi,
pe cînd jos, cădea pe-un fir
o gînganie de copil.

Cei trei crai
aveau de trei ori același strai,
de trei ori aceeași coroană
și numai o față și-ncă una bălană
căci a treia era de tăciune
și de trei ori aveau aceeași înțelepciune ;
de trei ori agrafă-n felul unei flori,
pe cînd barba o aveau numai de două ori
și-al treilea era imberb ;
de trei ori aveau același herb
pe-aceeași mînecă și-ntr-același loc —
un singur de trei ori șarpe de foc...

Și iată, au ajuns la un stabul,
unde l-au găsit pre slabul,
fără bubă, cu toate organele sale prea vesile
rîzînd pe iarba din iesile :

Netăiată se vedea curățeaua ombilicului violet
de la burtă pînă la comet

ce după obicinuita lege
se-apropiară cei trei să-l dezlege
tăind cu foarfecul de argint
maţul ce s-au rupt zbîrnîind.

Pruncul ţipă din gură de şarpe
lovind razele stelei ca nişte corzile unei harpe
iute izvoditoare de clinchete
peste primele scîncete.

Coborît în durerea pămîntească
început-au vitele să-l încălzească ;
taur alb, cît multă ninsoare
îi sufla cald la picioare
cal negru, cu ochi de lup
sufla-n cealaltă parte de trup :
ca un pietroi culcat în piuă
adormind pe lumina tîrziuă —
în deprinderea durerii părăsindu-l îngerii
într-această valea plîngerii.

La căpătîiul lui, un bărbat şi-o femeie
veniţi din cîmpiile elisee.

Dar pe sub ferestrele acelui staul
înoată Dunărea în stilul craul,
pe apă merg oile bîrsane
către alte tîrle şi saivane
cît în faţă cîntă ciobanul beteag
vestind plecarea pe alt meleag,
la urmă cîntă ciobanul june
vestind ajungerea la păşune —

turmele suflă și fac lumea caldă
celui ce doarme-n sărmana scaldă —
băiețelul Crăciun al Crăciunii
întemeind împărăția nespurcăciunii,
a iertării și-a direptății
în care vom ajunge cu toții.

PE POLIȚĂ

Vaca plesni ca un butoi
umplînd curtea de noroi ;
fața casei și toți copacii
mai sînt și-acum stropiți de sfărîmarea vacii ;
de n-au spălat o sută de ploi
lăturile de lucernă și trifoi,
băligăul crud
și laptele și sîngele și-acel ud
galben și repede țîșnitor
stropindu-se pînă-n pridvor.

Vițelul plesni ca un buriu
de țuică sau de vin tulburiu
de s-au murdărit cu bălițuță
prea zugrăvitul coș de căruță.

Însă arheologii în bobote
au zis că sînt statuietele-clopote —
stihul cel mare, Micene
cu ochi și cu sprîncene...

Acum, pe poliță la nea Corcodel
talanga vacă și clopotul viței —
talanga a fost îmbrăcată-n malacof
și i-au înfipt în toartă cartof
pe care-a lipit fuior
de in gălbior ;
în capul cartofului, au pus comănac
de hîrtie roșie ca floarea de mac :
cu pensulă și funingine
i-au făcut lucrurile feței și-o pecingine,
ca un mugur în bărbie
de-asupra gulerului de taftă gălbie.

Mai jos pe piept și mai jos puțintel
se vede marele testemel,
tatăl micului testemel,
basmaua neagră, pe margini cu flori
din toate culorile bătrînei culori,
trase frumos pe sub mantila
cumpărată de la coropcarii din Mandravila.

În tortița clopoțelului s-au pus cap
dintr-o stîrpitură de nap,
lipindu-i-se plete
din strame violete
și-acoperite cu fes tripolitan,
de unde curge pe gît un caftan,
ca un zăbun din vremea consulului Kiseleff
dintr-un petic mușțăriu de maltef —
acea luminoasă mătase de Malta
cusute una de alta.

Pe sub garnisitul vapel
se vede limba de plumb a obraznicului clopoțel

de parc-a scos plăpîndele-i picere
să-i facă maică-si plăcere.

Așa s-a jucat nea Corcodel
dar și-a ris și Dumnezeu de el
că-ntr-o zi, magaoaia
de Corcodeloaia
i-a făcut băiețel —
degețel.

Și-au venit căscăundul de zograf
făcîndu-l pe copil cît un canaf,
iar pe maică-sa, un măturoi-ciucur,
de parcă-i Bucura, mama lui Bucur.

FECIOARA

Fecioara Maria dînd piept
sfîntului prunc înțelept :
înaltă și baldîră,
mohorîtă la cearcăne, palidă la gură,
obosită și cam cu țîfnă,
are ochii căprii și de bufnă.

Bazilisa
Athenaisa
în brațe cu fii-sa ;
îmbrăcată-n mantie de porfiră,
făcînd ape de lumină cînd respiră,
și multă fulguială de oglindă în preajmă

cînd tușește scuturată de astmă ;
pe la cute se vede luciul întunecat
al căptușelii acelui rece brocat.

Pe frunte un luceafăr de fir,
mare, involt — trandafir,
clipește ca o cometă pe crîng
deasupra ochiului stîng,
pe cînd doi îngeri potrivesc solemn și nezorit
coroana Sfîntului Imperiu de Răsărit,
din care focul metalului face vălgări
cum face necuratul deasupra unei comori,
în cercu-i albastru s-au înfipt safire
cît migdalele și-albastre peste fire,
pe cînd în gingiile de capcană
ale coroanei acesteia fără prihană
se văd dinții și măselele materiei grele
a tot felul de pietre și pietricele ;
în vîrful cărora înflorèsc acele rubine
întotdeauna vorbite de bine.

La gît se-nfășoară șiraguri de perle
cît boabele de struguri mîncate de mierle,
apoi un mare șarpe de chirimbar
ca ouăle de cioară puse pe ață de-un strengar.

De la piept pînă sub gușa albă
o salbă mică, una mijlocie și-o mare salbă ;
din banii salbini —
talanți, drahme, dinari și-alte neamuri de galbini ;
la mîneci se vede cîte-o bantă
în care arde-o stea atlantă,
și mai jos cîte două bentițe
cu franjuri și eghileți — ca ai unei domnițe.

De sub mînecile de porfiră
ies brațele jilave de ceea ce transpiră
și mîinile de fildeș sau porțelan
cu degetele grele de metal suveran ;
pe palmele fragile și transparente
e ținut în brațe cotoiul Terente
învălit în stofa numită alagea
de mătase vărgată și foarte grea ;
buflea a scos brațele și capul din scoică
mîrîind de căldura ce vine de la doică ;
din mînecile cămeșuței cu dungi
și-au scos bușile cu degete lungi,
prinzîndu-se de sînul mic de fecioară
străveziu, ca ridichile de vară
de-asemenea rece ca zăpada și bălăiet —
dînd cu botul în uger ca un agneț.

Căci, trasă de ăla mic, de sub tivul de fir
se vede albă ca petala de trandafir
proaspătă, fragilă, fugind dintre dește
și vie ca un pui de pește,
și iar prinsă și mușcată de floarea vîrfului transparent,
spălată-n apele de boabe de orient,
pusă-n oloiuri de migdale
și de-alte semințe și esențe florale
glanda de laptele-abia născătoarei basilise,
pe măsura unei portocale-caise.

Această fructă tropicală
se vede bine-n icoana lui Păcală.

Și-acolo vine el duminica,
își șterge gura păcătoasă cu mîneca
și-o sărută de parcă bea apă
cu buzele lui arse de ceapă ;
înfige apoi lumînare la picioarele preacuratei icoane,
pentru viața-i de flăcău tomnatic umblător pe la vădane.

FUGA

Intrat-au hoarde,
țara arde,
băjenitu-s-au Iudea
și toți arcașii lui Vlahogudea,
ce luînd calea codrului
au poruncit stricarea podului,
a podețelor de lemn și podină
de-au făcut drumurile tot o glodină ;
pe unde se popolul trage
lasă cîlnișteși viroage.

S-au făcut tăierea tuturor punților
către creierii munților
încît ultimii băjeniți
trec prin cîlnăul de la Sudiți
dînd buzna
de-i înghite lăpușna :
Îngerul ainte, trage de dîrloagă
vita flămîndă și oloagă,
la urmă, bătrînul dălcăuș
împinge animalul prin lăpuș
pe cînd fămeia, călare
ține-n brațe acea arătare

de copil ne-nțărcat
strîns ca un pietroi în macat.

Pe cînd îngerul tot înainte —
sumeţindu-şi scumpele veşminte ;
între umerii aripilor ca o liră,
aureolat, pletosul cap îşi miră ;
fulgii de la vîrfuri atîrnă
peste pîngăritoarea cîlnă.
Din spaima spaimei ş-a repegiunii
fugit-au, omul, numai cu călţunii
căce dulăul lui Dincă
i-au mîncat opincă.

Ci merge îngerele călăuz
hăbăuc şi mofluz,
cu dreapta-şi ţine-aureola ca un scripet,
cu stînga face semnul spre Egipet,
înfăşurîndu-şi pre deget
funia asinului în pare preget.

Iosip cel cu barbă
îl împinge cu stînga, să meargă,
mai mult căzînd peste lighioană ;
cu dreapta se sprijoană
într-un băţ de vişin —
căci nevoie-i este lui de sprijin
de cum au fugit aproape goi
la ceasul dintre strigoi.

Legată cu funie de rafie sau beligă
în spate poartă traista cu mămăligă

și ulciorul de jintiță
peste care-aureola ca o piatră de rîjniță
îi trage capul țeapăn
de parcă are buboaie pe greabăn.

Pe cînd femeia călărind mocănește
pe-ăla mic îl înfofolește.

Înțepenit între pietrele sînilor amîndoi,
sublimul păpușoi
pare mai degrabă un pietroi
aruncat într-acea pivă
de pisat sare și grîu de colivă ;
de dragoste, ea-i strînge sub bărbie
aureola gălbie,
în care biloiul capului mititel
pare băgat într-o bășică de purcel,
ce-au înghițit-o aureola mamă —
mare cît roata carului de aramă.

Rizgăiatul rîde — s-o-nduplece
să-i scoată mînuța dreaptă din scutice —
se vede că i s-a urît
lui Menumorut.

Apărîndu-și izgonul și zînzania
pasă mocanca, de la Transilvania —
căci împăsonată de-n dragoste
o au lăsat mocanul și-au plecat la Gramoste,
către cealaltă mare, la tîrle —
căce sămînța vlahilor o Dumnezeu zvîrle

cu turmele lor în exil
precum popolul lui Izrail. *

Ce după multă cumpănă și urîciune
piatră de piatră se va iarăși pune
căci nu părăsește bunul Dumnezău
pre popolul său.

Și nu-l va mult ține-n supunere
la aluia Dunăre :
copil izbăvitor va trimite
la sorocul zilei sorocite.

HERODIADA

Herodiada, fata lui Irod,
avea via nedată pe rod —
ședea numai în pridvor și cînta la harpă
psalmii despre vița cea stearpă.

Dar iată, se-apropie de pridvor
Ioan — cel de meserie altoitor ;
într-un sac soios, parc-ar fi fost de piele,
avea tot felul de nuieluțe și nuiele,
vițe, zmicele și altoaie
și-o mare cuțitoaie.

*) Vezi domnul Pușcariu Sextil.

Trecea pe uliță strigînd ca un papagal :
altoim lămîi, altoim portocal,
altoim lămîi, altoim portocal !...

Herodiada-l chemă la sine-n palat
pe altoitorul cel nespălat,
și dete veșminte scumpe și-l trimise la baie
și-l pofti să-și pună pe masă acele altoaie.

Cum le văzu odrasla lui Irod
simți că i se dă via pe rod :
erau altoi din marile grădini ale Semiramidei
ce nu se tem de pașterea omidei ;
zmicele și ramuri de leandru
din vremurile marelui Alexandru,
butași proaspeți și vlăstari
de pe vremea primilor chezari ;
altoi groși, cît sulul de papirus
din vremea și de dincolo de vremea lui Cyrus ;
corzi, tulpinițe, stoloni
de pe vremea marilor faraoni.

Ioan se lăuda papagal —
altoim lămîi, altoim portocal
altoim lămîi, altoim portocal.

Herodiada dădu semn de mînie
întrebîndu-l dacă altoiește și vie.

Altoim, altoim, zise Ioan
care era numai piele și ciolan —

și-a rămas o săptămînă
pe băutură și pe mîncare bună
cercetînd vița și cunoscîndu-i soiul
să-i potrivească altoiul.

Se-apucă Ioan să altoiască
frumoasa viță-mpărătească —
ci cum postise prin pustie
umbla foarte harnic prin vie ;
curgea sudoarea de pe el, cu toate jîrloaiele
și iată, i se terminară altoaiele.

În răzbunarea ei diabolească
l-au dat pre Ioan să-l altoiască,
și-acum Herodiada, fata lui Irod
simțindu-și mai toată via pe rod,
ține pe tipsia de aur
capul lui Ioan, tăiat ca un cap de balaur.

TREI

El dinspre stînga vine călare,
la gît îi flutură trei fulare,
al tatălui, al fiului
și-al sfîntului duh —
toate foarte roșii în văzduh ;

La sfînta Lui mînă s-au rupt
cele trei degete de dedesubt ;

s-au fost mîncat pînă la os
de către un sugiu păcătos ;
la cele amîndouă picioare
i s-au făcut aripioare ;
pe sub perdeaua cămășoiului
își adună gioantele de frica noroiului —
deși s-a-ncălțat cu ciorapii de lînă,
stă picior peste picior ca o sirenă bătrînă,
deși jos, ca pe niște scînduri de podeț,
și-au pus transilvănenii lucrurile de preț —
multe și de lînă aspră plocate
în pămîntiu și-n verde și-n alb învărgate.

Numai că animalul asin
calcă pe ele foarte puțin.
pare să fie de lemn, sau de piele de oaie
sau de altă pînză umplută cu paie —
fața — mască de scoarță de copac,
coama de cînepă nedată la darac.

Părîndu-i-se toate-adevărate
Fiul Omului și-a pus fața către Cetate.
El este mocan bărbierit cu vîrf de coasă
cînd a dat în grabă pe-acasă ;
pletele-i cad foarte pe umeri și greu
îngălate de usuc și seu ;
potcoava mustății voievodale
primi culoarea mai moale —
ca mătasea de porumb nepîrguită —
în josul feței albe — pită.

În poarta acelui oraș
îl întîmpinară un cetaș
lîngă alt cetaș —

s-au travestit în anterie de sfînt
roșii pînă la pămînt —
dar de sub ele
miros ciubotele cu obiele.

Primul ține mîna la chimir
și trebuie că-l cheamă Arghir —
ridică dreapta ca și Mesia
scărpinîndu-i celuilalt bărbia —
are și el degetele mîncate de sugiu
și i se vede mai bine părul suriu
al perucii de lînă țigaie
vopsită cu funingine de pe tigaie —
bag seamă că n-a știut să se cănească,
după mustața blondă și-aproape secuiască.

Celălalt, mocan ucenic,
întoarce fața ca și cînd nu crede nimic,
parcă-și întreabă însoțitorul
cine-i ăsta care face pe mîntuitorul,
supărarea și nerespectul față de treaptă
se văd și după mîna dreaptă —
chiar scoasă din mantă
fiind frumoasă și neboantă.

O, doamne, numai mîna stîngă
a ieșit să plîngă
înfășurată-n bandaje și scîndurele
de nu poate omul nici să se spele,
l-o fi chemînd Mardare
și-a fost de față la vreo-ncăierare ;
livid și-ncărunțit
a pierdut ceva sînge prin gaură de cuțit,

ori n-a găsit destulă coajă de nucă
să boiască lîna de perucă ;
pe creștetul cu plete de oaie
și-a pus ce-a fost o pălărie de paie.

Se vede,-n spatele lor, poarta Cetății
ca o pivniță de unde-au ieșit hoții
pe cînd El vine călare
fluturînd la gît trei fulare
al tatălui, al fiului și-al sfîntului duh —
toate roșii prin văzduh,
în văzfiu și-n văztată
cu mîna dreaptă ridicată.

PE ȚĂRM SPĂLAT ȘI VERDE

Frumos e calul și-un pic inorog
ducîndu-l pe Isus, ca pe-un milog ;
binecuvîntînd din scaunul episcopal
picior peste picior șade pe cal ;
patrafirul de mătase și de mult preț
este-albastru voroneț,
toga de brocart
de culoarea miezului de ulcior spart ;
mîna stîngă și-o ține pe genunchi
sub cutele veșmîntului adunate mănunchi.

Mai jos se văd săracele picioare
chinuite de vejnică descălțare.

Dar olog, neolog, privește-napoi
ca păstorul către ultimele oi ;

fața Lui, mască albă cu aură
cu două găuri și-ncă o gaură —
sau o inimă mare
cu ochii în neaplecare.

Lipindu-se de cal, cei doisprezece ucenici
dau buzna ca niște calici —
unul și-a băgat laba piciorului
sub copita calului Mîntuitorului,
ceilalți stau barbă lîngă barbă
pe țărmul plin de iarbă —
căci sînt într-adevăr, pe țărm
dincolo de care apele dorm
și nu li se-aude sforul
pe cît de larg e Bosforul.

Dincolo, cu ferestre senine
se vede turla Bisericii bizantine
acoperită cu solzi de foi de plumb
puse-n faguri și ca boabele de porumb ;
din ferestrele din turlă
frînghiile clopotelor atîrnă,
căci visat și temut de orice popol
este Scaunul Scaunului —
Constantinopol ;
prin firidele turlei
albastrul face cumințenia turmei :
de-aici s-a uitat ochiul supunerii
către gurile Dunării.

Dar acum, stăpînind păgînii
stau pe covoare-n Hagia Înțelepciunii
și pe fiecare perete
au pus scuturi cu versete

și semiluna-n locul crucii
pe cînd la uși le put papucii.

Ci iată, dinspre Țarigrad
vine mulțime prin vad
trecînd Bosforul
cu piciorul —
sosește însuși hogea cel mare
la creștinare.

Cu ochii țintă la mahomedul creștin
se ține de-o ramură de măslin
și urcă malul evropenesc
împins de cei ce-l însoțesc :
i se mai cunoaște turbanul pe cap
și celălalt veșmînt arap.

Cu toții se căznesc să urce pe promontoriu
către Marele Mîntuitoriu,
acoperiți grijuliu la obraz
cu steaguri ca frunza de praz ;
dar întrucît nu le-a uitat păcatele
Mîntuitorul stă cu spatele
și-i ține cu picioarele-n apă
făcîndu-i să priceapă
că nu-i ușor lucru și nici puțin
să te urci pe pămîntul creștin.

CALUL GALBEN

Calul este galben și blînd ca o vacă ;
o ureche i s-apleacă, alta nu i s-apleacă,

trăgînd cu botul mîneca unei haine
i se vede ochiul plin de taine ;
copitele sfinte și buburoase
calcă pe zdrențe și pe cămăși de mătase.

În cale stau doi Farisei
strîngîndu-și mantalele pe lîngă ei,
tichiile ierusalemite,
să nu le scape sub copite ;
unul cu barba ascuțită
se uită foarte dușmănos la vită
și-o lovește peste urechea cea bleagă.

Au acoperit cu spinările intrarea întreagă
și-i dau să-nțeleagă că nu-l vor lăsa
să intre-n cetatea care nu-i a Sa...

Cu spatele la ei și călare
pe calul său galben și de altă culoare,
Mîntuitorul
abia scoate piciorul
de sub anteriul de dimie nouă ;
însă mîini are două
și ni le-arată și nouă :

Cu dreapta face semnul crucii
cu stînga, duce calul ca haiducii
de dîrlogul din vrej sau joardă
și trage cu ochiul la poartă
precum și la cei doisprezece ucenici
care stau mai mari și mai mici —
unu, doi, trei, patru,
ca scaunele în amfiteatru,

cu toate aureolele lor de sfinți :
primii patru sînt bătrîni și cuminți,
strîngînd la piept cărți de la anticariat
pe care nici nu le-au tăiat.

Aceștia patru, din față
sînt bărboși demult prin viață,
stau zmirna și fac sluj
cu buzele pline de ruj —
căci mai știu
că Fiul Omului, ca orice fiu,
poate să-i miroasă a rachiu.

De dincolo de ei
se ridică pe vîrful picioarelor trei
învățăcei
oleacă pletoși, oleacă chei,
cu fețele rase și proaspete
în cinstea înaltului oaspete :
pe ceilalți cinci, dinapoi
nici nu-i vedem, nici nu se uită la noi —
îl ascultă pe marele bonz
numai cu aureolele de bronz.

Pe cînd El, pe calul său vacă
le face semn că pleacă,
își duce fața către mîna stîngă
de parcă-i vine și Lui să plîngă ;
și totuși trage cu urechea dreaptă speranța
c-o să se-audă clanța
Cetății Ierusalim
pe care ne-nvață s-o hulim.

Pe dată, din chiar putreda Cetate
a crescut un pom cu multe ramuri crăcănate —
pe fiecare crăcană și crac
frunzișul sărac ;
iar în furca copacului
un băiat mai al dracului,
cu barda într-o mînă,
oropsit și cu fața bătrînă,
vrea s-arunce toporul său
în capul fiului lui Dumnezău.

Noroc cu alți doi copii — aproape neamuri
care s-au repezit la el cu două ramuri.

Și-ăla cu toporul
plînge că și-a tăiat piciorul.

Căci Dînsul
plînge timpul Verbului
Mai mult ca plînsul.

SE VEDE ACEL POM

Fumegoase, incerte
între galben și verde
cresc fructele pe zmicele
ca sîmburele de foc în apa unei mărgele ;
se coc astre și planeți
în carnea violetă a primei ceți,
elementuri stranii, pulberi-vapori
și de-ale căror nume rămînem necunoscători.

Vin apoi fructele celei de-a treia coaceri
la miliardele de vîrste și prefaceri
în care sîmburul inițial
e la pieirea cutăruia metal,
la nașterile elementelor copile
de prin cenușile fosile —
la-ncrucișarea castă și mortală
a două elementuri în năvală,
născînd în moarte elementul fiu
în timpul nici vremelnic nici tîrziu ;
timpul uraniu și timpul plumb
în care aștrii cad ca pietrele pe prund.

A patra vîrstă a fructelor din rai
dă sclipăt trist semințelor de jărăgai
și multă pîlpîire și repede-oboseală
acelui foc din flacăra inițială ;
se-ngroașă carnea putredelor elemente
din mîzgă și cumplite sedimente ;
furtuni tot mai puține-n sorii gălbejiți
pe după care șchioapătă bătrînii sateliți ;
oceane au aceștia și continente
și populații violente.
Ce patru păsări viețuiesc
deasupra pomului ceresc
punîndu-și pliscurile fără foame
pe coaja putredelor poame :
pe sorii obosiți și pe planeții
care-au ajuns în zodia nevieții.

În jurul trunchiului e șarpele
unduitor și greu ca apele,
ciudat e albu-i cap de cal
înfricoșat surîsul sideral ;

ține-ntre buzele-i uriașe
o ramură cu trei cireașe.

Sub arbor cineva a-ntins un țol
pe care-n dreapta stă bărbatul gol
abia mișcîndu-se de multe mere
îngrămădite la picere ;
la stînga, pe aceeași țoală
șade femeia goală —
și ea nemulțumită de ședere
între grămezile de mere.

Frumoase-au labele picioarelor, ca două lișițe
dar li se văd urîte chișițe
crescute la copitele de cai —
de te întrebi ce caută în rai.

Bărbatul trist și rușinos
lăsîndu-și mîna dreaptă-n jos
se-acoperă cu multă luare-aminte
de parcă-și pune pălăria dinainte ;
mai rușinoasă Ea, de-i vine să plîngă
își ține-n față mîna stîngă.

El are dreapta trasă cu penița pe geam
ducînd degetul mare la mărul lui Adam —
acolo unde joacă-n sus și-n jos
gîtul noduros.

Un plastron i se termină la lingurică
în coadă de rîndunică,

din triunghiul ce astfel se desenează
privește ager și mare de groază
neiertătorul ochi primordial
ca soarele de după deal.

Din peruca bărbatului dărăcită
îi albește craniul ca osul de vită
barba rasă, mustață mocănească
și ochii desenați cu negru pe ceașcă.

Femeia și ea, cu tot capul bălan,
parc-ar fi făcută din porțelan,
pe gura din rumeneală subțire
se vede batjocura față de omenire :
numai ochii, albăstrind în cearcăne
plîng peste toate ale noastre leagăne.

Amîndurora, în albastrul spornic
li se-aud mecanismele de ceasornic
pe care le-a pus Dumnezeu în jucăriile sale
prime și primordiale.

Iată, mîna lui, de dincolo de geam
va suci cheia din capul lui Adam
punîndu-l să ia mărul,
să le poată da amîndurora cu piciorul —
ce se vor rostogoli prin neant
către un planet vacant.

PRINDEREA

Isus, bărbos ca un sihastru
poartă doar un anteriu albastru.
Iuda, ca un negustor de coloniale
are două rînduri de ţoale,
o lungă rasă de purpură
şi-o mantă de mătase ce se tulbură,
lovită de şold şi de pulpe —
ca o coadă verde de vulpe,
îşi sărută-nvăţătorul pe mustaţă
spre mirarea celor de faţă.

După cum se uită Mesia mîhnit
pare că cellalt a duhnit
îl sprijină pe păcătos şi-l ţine
să nu-i facă-nvăţătura de ruşine —
să nu creadă soldaţii romani
că ucenicii lui ar fi beţivani.

Iată-i pe soldaţi,
leiţi patru fraţi :
şi-au pus toga cu gura la spate
c-au fost grăbiţi şi luaţi pe nemîncate —
unul ţine-n stînga felinar
unde stă lumina-nchisă ca un canar —
cît pe pielea vînzătorului s-au ridicat porii —
după chipul şi pofta lipitorii ;
prinzîndu-se de carnea lui Hristos
s-aude sorbul vijelios
şi suptul devorator
al fiecăruia por...

În vreme ce un șarpe iese Iudei din picior
adormit, ca rîma, din pămîntul ogor —
trădătorul viermănos
cade la picioarele învățătorului Hristos.

Acesta șade-n îmbulzire
lăsîndu-l să-și îndeplinească nenorocita menire.

Îl iau apoi plîngînd soldații drăgani
să-l mîie două mii de ani —
pîn-or ajunge să-i facă vînt,
a doua oară — pe pămînt.

FEREASTRA

Lui Nae butnarul de tocitori și antale,
cunoscător într-ale lemnului și tare și moale,
i-a picat pe mînă ceva lemn de dud
galben ca mierea și copt ca fructele de la sud.

Mai întîi a trîntit un buriaș de zece deca
să-l aibă cît o duce-o cu Rebeca,
din ce-a prisosit de la buriul de țuică
s-a gîndit să-și facă ferestruică
prin care să se uite iarna-n tîrlă
cînd se fluieră prin sat și se urlă.

Pe ramă a-ncrustat o mie de șerpi
dintr-o poveste auzită la niște șerbi —

astfel ajunse fereastra să despartă lumea-n două părți
părînd scoarța sfintei cărți :
în pătrățelele de sus, albastre
plutesc două de broaște :
prin preaalbastra mîzgă eternă,
vezi, mormolocii, ca frunzele de lucernă
dau roată oului femel
cu pliscurile după el —
cît oul fuge și refuză ;
la polul nord îi crește-o meduză
mișcînd tăcut și vibratil
plăpîndele-i picioare de copil ;
suflă cu spaimă și regretă
femela-n coaja ei de cretă —
cînd trei din cei patru bărbați
se-nchircesc epuizați.

Doar unul îi mai face frică
lucind ca oul de furnică
pînă ce moare și-acela cu coada către sine
stricat de forța ce-o conține.

Însă în partea cealaltă
stă cellalt ou de baltă —
un cap de om june și trist
închis ca sîmburele într-un chist
plutind în balta-i de opal,
el e bărbatul cel primordial ;
în jurul lui se tîrîie alene
acele patru gene
ca patru saci de clorofilă
într-o visare inutilă —
căci vîrful crucii ca un dig
le ține apele în frig.

Ci doar la marea judecată
cînd o să fie crucea ridicată,
sub îngerii ce cîntă din chimvale
se vor lega iar apele primordiale :
oul bărbat cu patru frunze după el
va întîlni oul femel ;
îl va mușca în marea apă
ca armăsarele pre iapă,
cît cei opt stropi de clorofilă
vor face cuibul de prăsilă.

. . . . . .

Pe cînd în despărțiturile de jos
pămîntul se vede roșu clisos
și-n părțile amîndouă
sînt două flori și le plouă :
floarea din partea stîngă
are iarba mai lungă,
floarea din dreapta, abia se ridică
întru toate mai mică :

Floarea și Floroiu, nefericiții miri
așteaptă ei clipa marei logodiri,
căci pe stîlp, de sus și pînă jos
s-a lungit slăbănogul de Isus Hristos :
în oasele mîinilor
se văd mușcăturile cîinilor
pe cînd în țurloaie —
două găuroaie
din care ies furnici și gărgăuni
să curețe pămîntul de spurcăciuni.

O, cînd va veni a doua oară
va fi dezgheț de primăvară

și peste crucea Sa
apele și pămîntul se vor revărsa ;
prin gîrla împreună
Soarele se va duce la Lună :
floarea-l va-ntîlni pe floroi —
doi cîte doi, doi cîte doi.

Nașterea din nou, după judecata de-apoi.

Pîn-atunci e numai o fereastră
jumătate-roșie, jumătate-albastră
la mijlocul căreia doarme cel crucificat
curgîndu-i sîngele din ficat.

CRUCEA DE FAG

Pe marea cruce de fag
l-au răstignit pe Iobag ;
un snop de grîu
i-au legat la brîu
să nu i se vadă
lucrurile prin care face de sine dovadă ;
l-au legat de subsuori
c-o frînghie-mputită, petrecută de cîte trei ori :
capul i l-au înțepenit
în coroană de fier înroșit.

Pe cît suferă și pătimește
de la piept în jos e pește :

botul ascuțit, de plătică
s-a-nfipt sub lingurică,
e gras animalul și urît —
legat sub branhii, ca porcul de gît ;
numai coada se sfîrșește frumos
cu gleznele lui Isus Hristos.

Îmbrățișînd crucea și picioarele
au îngenuncheat bocitoarele :
a mai bătrînă
plouă cu ochiul drept în țărînă,
iar cu stîngul, pe cruce
de nu mai știe soarele cum s-o usuce.

A mai junä
nu plînge nici pe cruce nici pe țărînă —
i s-a pocit fața de zînă.
Ea-și ține stînga pe sîn
unde se vede mărul cel bun ;
cît dreapta bolnavă și scurtă
o mușcă cu degetele de burtă.

Dar în loc să se vadă pruncul
unde-i este lui adîncul,
fătul se uită frumos și nezăticnit
de sub talpa celui răstignit.

Adame, Adame,
na la mama, că ți-e foame...
dar Adam cel mut
iese din lemnul crucii pînă la gît
și se miră trist
sub coada de pește a lui Hrist :

cu capul rotund și alb ca o ceapă
încearcă și el să priceapă —
ce-aude din jos și din sus, dinapoi și dinainte :
Plînsul Plînsului, Plînsul Părinte
hohotindu-ne de la sorginte.

ÎN ZARE SE VEDE

În zare se vede crucea pustie
de unde l-au coborît pe Văsilie ;
bate vîntul frînghiile de cînepă
ca pe niște zdrențe în care ploaia se-ntunecă
de-aceea pare crucea lîngă cetate
două spînzurători spate-n spate.

La subsuorile acelor spînzurători
patru ciori, și-alte patru ciori —
opt litere slavonești
ca tot felul de cîrlige de prins pești.

La mijlocul lumii spăimîntate
stau sora, mama și-un frate :
doamna bătrînă și domnița și coconul
privindu-l pe voievodul cum trece Rubiconul ;
de sub mantăile de dimie nouă
copiii scot cîte-o mînă, iar mama pe-amîndouă...

Întreabă voievodeasa — cui ne leși,
de-o să trebuiască să ne bejenim la Leși ;

întreabă fata, cui ne laşi
de-o să trebuiască să plecăm din Iaşi.

Numai coconul Lixăndrel
tace şi-ngroapă-n el ;
peste-amîndoi umerii, harnaşamentele de piele
după cum se-ntind, ori că-l trage cineva de ele,
ori că poartă sabie şi pistol
pe cît pare coconul de mototol :
pe la lăsata serii
trebuie să se sparie boierii —
pînă nu ies afară
au intră poghiazuri în ţară.

Ascultîndu-i planurile frumoase
răposatul trage la aghioase.

E palid ca un foetus şi gol
ci numai un căpătîi de ţol
îi acoperă organele genitale
de ochii judecăţii universale —
de parc-ar mai putea face vreun rău
cu ceea ce-i dăduse însuşi Dumnezău.

Desculţ şi fără cămaşă
este-nghiţit de-o omidă uriaşă
ale căreia se văd cele zece inele chitinoase
făcute din materia ce ţine loc de oase :
cît de grabnic a fost voievodul înghiţit
se vede după chipul mucalit —
nici n-a terminat de rîs
şi s-a dus...

BIZANȚ

Dezbrăcat, peste toată hlamida regală
l-au întins pe masa de gală ;
femei bătrîne, june și prunce
se-nghesuie să-l mănînce,
pe cînd bărbații se-apropie hotărît
parc-ar fi de băut.

Pe cînd astfel li se tuturor tulbură
el își vede de treabă pe năsălia de purpură ;
mîinile de docher și cărăuș
se-ntind cuminți pînă la pluș
unde s-au pus petic de lutru
acoperind uneltele sale de lucru :

picioarele, unul decît altul mai bălălău,
de parcă nici unul n-ar fi al său ;
peste tot e-mpuns și plin de plăgi
de cum a fost la vînătoare de inorogi —
frumos ca un ștergar cu răuri
e numai găuri și numai găuri.

De fața de masă au apucat doi vlădici
jucîndu-se de-a hai-la-groapa-cu-furnici —
dincolo de ei, arhangheli tutelari
cu mutre de tîmplari
și-ntre aripile înțepenite pe ei,
două, patru, mai multe femei :
la mijloc și dreaptă ca osia
trebuie să fie Theodosia ;

are straiul cernit
dar încă plînsul nu i s-a pornit ;
în mătase roșie ca sfecla
în dreapta ei șade Thecla
apoi, în straie de aur, Athenaisa
cu fața albă ca narcisa.

Toți se uită la cel ce doarme buștean,
numitul Vasile cel Mare și macedonean :

Doamne, zic ele, te-ai supărat
și nu te-ai gîndit că ești împărat
ai ieșit la vînătoare de tot felul de cerbi
de parcă n-aveai pe cine să frigi și să fierbi
te-ai urcat pe cal
și-ai intrat în parcul imperial
ai tras arcul
ca monarcul —
și-ai pus cuțitul săgeții
în drept animalul vieții.

Iată, cerbul cerbilor
veni prin inima ierbilor,
sparse calul și te luă-n coarne
și te făcu tot o carne —
și te-au dus pe greabăn
pînă la pămîntul reavăn...

Și-ai murit, doamne, Vasile
cu multe zile
și te duci și ne lași
c-o droaie de copilași...

Sala-i plină cu bărbaţi, cu femei, cu fecioare
vînzolindu-se şi făcîndu-şi duhoare —
dar deasupra şoaptelor şi palavrelor
arde candelabrul candelabrelor —
cu luminile din toată lavra
luminează Marele Candelabru cu Candelabra
pe cînd candelăbriţele şi candelăbreii
scuipă ceară pe toţi arhiereii.

Pe sub bolţi şi-n înălţimi
muscăraie de heruvimi —
ţînţărime de îngeraşi
fără cămeşuţe şi graşi
arătîndu-şi poponeţele
mai frumoase decît feţele...

Prin salonul cît o grădină
bîzîie sufletul bazileului întruchipat în Matca-Albină ;
cît lovindu-se de stîlpi şi vitralii
veni Trîntorul de unde lumina făcea flori de dalii :

Osana, strigară multitudinile
vrînd să spele putinile
pe cînd Albina Bazileu
era prinsă de Trîntorul lui Dumnezeu
şi iute şi-a toate mîntuitor
fu biruită-n văzul tuturor.

Preuţii se-nfricoşară şi plînseră bazilesele
pe cîte răposatul le făcuse vesele.

ÎN POMUL

Multe fructe roșii se văd
în Pomul pe rod,
dară frunze și mai multe,
să facă răcoare-n curte,
în iarba păscută și-n primeneală
stă-n picioare perechea primordială —
veșnicii însurăței
păstori de capre sau miei —
într-o parte Dafnis, într-o parte Chloe
voind ceea ce n-au voie ;
țepeni, ciopliți exemplar
două statui date cu var,
amîndoi au la brîu frunze de cireși
culese-n grădinile de lîngă Ieși
pe pulpa lui — o fructă dintre cele mai roșii
iese de sub frunzișul cămășii.

Pe cînd solemnă și rece ca un pilastru
Eva are părul bălan-albastru
rotundă la față, ochioasă, mîrzacă
are două lungi sînuri de vacă.

Amîndoi albiți, însă tineri pe veci
au cîte-o ureche de lilieci
într-un singur auz încercînd să strîngă —
el, ce-aude-n partea dreaptă, ea ce-aude-n partea stîngă —
pereche unică a simțului auz —
Vasilica și cu Mătăhuz.

Mai apoi brazi și iarbă de piatră
prin care cîinii stînii latră,

și cîmpul mîlos ca după gîrlă,
ars de pișălăul și bălegarul de tîrlă ;
bolovanii de sare, scobiți cu limbile de oi
și iarăși arborele cu șarpe și cu mai multe foi.

Dincolo de-această lume, vine pustietate
apoi un brîu ca un șanț de cetate.

Se văd acolo planeții nescăpați
învîrtindu-se-n jurul stînei de la Carpați :
cele șapte și-ale lui Zamolxe planete
ca niște călugărițe cochete,
apoi Luna și Soarele-n bărci de nouri,
pe apele acelor hăuri,
se rotesc de se-aude aerul cum urlă
în jurul Paradisului — tîrlă.

Cîtă vreme, deasupra de tot
bărbosul bătrîn Aristot
din linia aer, din linia foc și din linia apă
închizînd pleoapă de pleoapă ;
de-acolo pupila pămîntului se uită greu —
ceea ce este însuși capul lui Dumnezeu,
apoi iarăși pulbere și deșert,
soare sterp lîngă soare sterp —
viață nefiind decît perechea din Rai
în tîrla verde, pe-un picior de plai,
trai lai, lai, lai !

COBORÎREA DE PE CRUCE

La gîtul crucii atîrnă coroană
ca un mare colier de curtizană —

e departe și goală
și la un vad pe care-a fost răscoală ;
albastru-i drumul lung, măturat cu rochia
de către doamna Evdochia.

Ținîndu-l în poală, pe cel luat de pe cruce
nu mai știe încotro s-apuce,
nebună se leagănă pe-un cîntec ;
și după cum îl adună pe pîntec,
pare că vrea să-și ia-napoi
ceea ce-a zămislit pentru noi.

El e greu — de-abia poate să-l ridice —
încercînd să-l tragă-napoi, în matrice ;
de parcă nu știe că nu se mai scoală,
îl zgîlțîie-n poală —
pe cînd el doarme dezbrăcat
văzîndu-i-se semnele de bărbat,
ranele-n veșnică sîngerare,
la mîini, sub țîță și la picioare.

Pe toată coapsa mamei sale
i-au căzut mîna moale —
într-un ultim sprijin de prisos
prinzîndu-se de-ncheietura piciorului de jos ;
pe sînul Mamei, peste hlamida de regină —
capul cu-aureola stinsă și pletele-n rugină.

Prins de piept, pe sub brață
ea-l smulge din această viață
și-nainte de-al scufunda-n sine
îl ține cu fața spre lumea-n rușine.

Cît în luceafărul stîng, de fibră luminoasă
a pelerinei ei de-mpărătească
se vede-o sabie ucigaşă —
pe cînd la mînerul cu gardă
pietre roşii par să ardă.

Pietrele şi-albastra lamă scumpă
arată că s-a-ndeplinit mîrşavă poruncă...

După gura cu buzele roşii
a tăieturii mari, de sub pînza cămăşii
se vădeşte că descreieratul şi căpcăunul
au căutat să-njunghie sînul —
izvorul de la care s-au ridicat la viaţă
cela ce-acum este ţinut în braţă
şi tras, pe genunchi, din naştere-napoi
dintre cîinii de noi şi cei de după noi.

ÎNVIEREA

Pe lespedea răsturnată —
soldatul fiu, soldatul tată
şi soldatul bunic —
ce nu fac nimănui nimic.

Totuşi ăla bătrîn
ridică sabie de aur, ca un nebun
de i s-au dezvelit de sub vestonul de muselină
dreapta ca un copan de găină.

Casca roșie nu-i chiar o veșcă
din moment ce bătrîna deșcă
și-a strîns picioarele agere
chircindu-se-n poziție de tragere ;
ținîndu-și sulița pe picior, să ne mintă,
s-o luăm, pe-ntuneric, de flintă.

Sub nas i se ridică mustața roșcovană
ascuțită ca niște coarne de animal de savană ;
la bărbie se vede fulgerul multor stele
despletindu-se-n frageda piele
întinsă ca toba, lînsă cu briciul
ce dovedește că moșul își mai face serviciul.

Alături șade fiul său
și mai strîmbălău
are togă de postav verde ca izma ;
sub fund i se vede cizma
roșie și ca un scăunel ciobănesc
pe care i se păcatele odihnesc.

Credem că-i oștean dintr-o bucată
după cum își ține sulița ridicată —
coiful roșu i-a sucit și lui glava,
are mustăți fluture și-l cheamă Sava.

Ultimul ostaș, fiu din fiu ;
îmbrăcat în veston conabiu
peste care-a tras hamul cu zgardă
și de aur, al soldaților de gardă ;
cizmele roșii, cu pinteni
îl arată cel mai sprinten dintre sprinteni ;

sulița-n dreaptă zvîcnire —
dovada repedei ieșiri din fire.

Bine-i șade cușma de fier ;
feciorelnic la față și cam pișicher,
dintr-o dată soldatul fiu din fiu
își răsucește mustața de gagiu
trasă și-ascuțită-n două jurubițe —
căci dinspre stînga intră cele două mironosițe.

Au lămpi de aur în mîini
și bețe să se apere de cîini ;
tîrîndu-și vișiniile șaluri
merg parcă venind pe valuri —
soldatul mic și-a-ntors fața
să nu-l mustre cei mari cu povața.

Le privește cu ochii-n pămînt
de parcă nici femei nu sînt
nici lămpile nu le clipesc în vînt.
Venind Bocitoarele de la tămîiat,
zic și ele — Cristos a-nviat
către bunicul soldat și feciorului soldat.

Numai pentru soldatul cel mic
au scos o sticlă de sub ilic ;
el trage dopul și suge mult speriat,
zicînd adevărat c-a-nviat.

În vremea asta Fiul Omului
a scăpat pe deasupra pomului
dînd din mîini și-aruncîndu-se-ntr-o corabie
gol, goluț, ca un pui de vrabie.

De-l ia apa cerului, albastră
și limpede, limpede ca lacrima noastră.

POMPEI

Lumea-i încleiată-n adormirea ei
ca orașul Pompei ;
dintr-un nevăzut vezuviu
se varsă nevăzutul fluviu ;
au căzut statuile prin grădine
rupte de valurile cumplitei morfine ;
repauză mulțimile și dorm ;
în viscolul de cloroform
surîzînd, arătîndu-și ce-aveau mai frumos
toți s-au răspîndit ca mărgelele pe jos.

Drept pildă înghețului ce va să vină
îngălatu-s-au izvoarele de lumină
tîrîndu-și somnul peste ei
de rînced potop de ulei.

În toată balta dormitului inițial
lucește insula de metal,
pustiul Ou enorm
de-al cărui calcaros și straniu țărm
lovește apa trei soldați
în straie roșii, înecați —
în togi și în cămăși de zale
plutesc umflați, cu tălpile la lună, goale,
pe fața adormirii cei universale.

Din vîrful sus al stîncii ou
se-aud căzînd obloanele de la cavou,
porțile de fontă scheaună și latră ;
singur se ridică marele capac de piatră ;
pe cînd Isus, căscînd de-i pîrîie fălcile
privește orașele negre ca bărcile
și pre soldații paznici săltați în sus și-n jos
precum îi bate valul somnoros.

Apoi Fiul Omului o ia din loc
trecînd desculț printr-un foc
unde soldații-și uscau jambierii
mai înainte de-nceperea Învierii.

Sărit jos de pe cavou
fuge puiul de potîrniche din Marele Ou.

ALEGORII

I

Stă Isus pe lada
babei Rada
cu tricolor și păsări măiestre
unde-și ține așternuturile de zestre ;
hidoase cute-i face la vine
pielea ne-ntinsă bine.

Mîinile cu care s-a ținut de gîtul crucii
sînt grase și lucii,

părul platinat cu pletele neţesălate
cînd le-adie vîntul, dau flăcări pe spate.

Roata de lumină, semnul marei slave
ca o pălărie de Tîrnave,
legată, cu jurubiţă de aţă
pe sub barba cu mustaţă ;
ochi-negri, cu multe sprîncene,
unsuroşi de somn şi lene.

Cum te cheamă, bătrîne Sylvan
dezbrăcat, pletos, roşcovan ?

Din locul de unde i-au rupt coastă lui Adam
lui îi creşte-un ram —
un lung şi tîrîtor şi verde lujer
avînd la fiecare frunză cîte-un uger :
ciorchini de fructe roşii şi-albastre,
poame necunoscute planetei noastre.

Ducînd mîna la vîrful-mugure
El înfige gheara-n primul strugure ;
ca un mocan lucrînd la strungă
şi-adună mîna tînără, să strîngă
pietrosul uger vegetal ;
deasupra sfîntului pocal
se-aud boabele dintr-acel spic,
trosnind de strivire, dar nelăsînd nimic ;
se-aude numai plesnetul de icre sparte,
strîngerea cărnii care zvîrle lapte,
foşnetul pivelor de stei
călcînd seminţele să dea ulei,

cutreierul ciocanelor de lemn
în grăunțele mustind de untdelemn. —
horă strivitoare în plutele de boască —
ajută fructele să istovească ;
joacă degetele sale boante
cu măști de satyri și bacante ;
galbene, ca lumînările de ceară, —
li se vede pielea fecioară :
două cîte două, cu genunchi și burice
și cu cîte-un cuib de pitulice.

Dar în chivotul de aramă
nu picură mistica zeamă
deși se vădește umed și plin
de-un soi cumplit de vin.

Bătîndu-se pe băutura noii credinți
și-au ieșit mulțimile din minți —
bîzîie stolurile de popoare
dînd buzna la hîrdăul cu mustoare :
pămînturile-s fără de hotară
căci țara cade peste țară ;
crai vine peste crai,
regi ai păstorilor de cai,
întunecoșii domnitori de triburi
beau vinul lui, din vechile hîrburi.

Sorbiră și scuipară, ce-au sorbit, arabii
din cupele de Hamurabi ;
din cornul de berbece beau vinul mîntuirii
popoarele acelei noi Asirii
popor părinte și poporul copil
au băut și s-au trezit cei de la Nil ;

au băut armenii și nu s-au mai trezit —
dormind la sînul Bisericii de Răsărit ;
pe cellalt mal băură copții
tîrziu trezindu-se, de după miezul nopții ;
prin zaiafeturi la Bizanț
sute de ani au dus-o grecii lanț :
băură și umblară ca bolnavii,
și nu se vindecară, slavii...

Mai apoi și vlahii s-au bețivănit
tot la Biserica de Răsărit :
în oale bînd sîngele ursului Zamolxe
încropit cu vinul pivniței ortodoxe.

Acum visîndu-se la alt vin nou
popoarele ignesc cu fruntea pe cavou ;
e lumea și prea tristă și prea trează,
și totuși undeva, alt elixir se decantează
și eu prevăd o și mai crîncenă beție.

Mărire Ție, OAME, Mărire Ție !

ALEGORII

II

În pridvor la Patriarhie
s-au suit pe fereastră vița de vie,
crucea de lemn a celor patru geamuri

e strînsă-n braţe de către ramuri,
e copleşită de coarde şi cîrcei
şi de flori bărbăteşti şi de flori femei.

De trei feluri se văd ciorchinii
în care scapără diamantul luminii,
dar El simte vrejul cum îi rupe seva
din locul de unde s-au născut Eva ;
frunzele ce din muguri s-au smuls
sînt cutremurate de către-i puls ;
urcă ciorchinii şi cad ca barca pe ape
după cum închide şi deschide sfintele-i pleoape —
după dilatarea inelelor nărilor
suie şi recad ramurile pe valurile norilor.

Scufundat pînă la şale
într-un roşu chiup de cereale —
prin hîrburile căruia şi-a-mpins două picioare
grase şi albe ca nişte mioare
pare să fi fost vreo sămînţă de viţă
ce s-au pus acolo de către-o porumbiţă.

O fi venit din vrun ostrov elin
adormită-n ciobitura amforei de vin
şi-o azvîrliră apele pe cîmpia barbară —
de sute de ani aşteptînd să răsară ;

într-un pocal de aur strînge
marele strugur de sînge —
roşu-i elixirul din fagurele de viţă,
dulce şi mîngîiere a năcăjita omului spiţă.

El iubește și lucrează ca poeții
cărora din coastă le crește via vieții.

LA MĂRUL CU VÎRVORUL

La mărul cu vîrvorul neadormit
poloage de fîn s-au întocmit ;
pe căpiță stă goala-golașa
care și-a pierdut cămașa
lîngă ea, golea
alb peste tot, ca fasolea ;
nevinovați și golei
ca doi pui fără tulei
aruncatu-le-au îmbrele
la pomul celui mai viclean dintre vîrvori.

Stă Mușat
cel frumușat
cu Mușata
frumușata —
amîndoi tineri și crăsani
de miliarde de ani,
goi din tată-n fiu,
cilibie lîngă cilibiu.

Fericită și zîmbindă
ea se uită-ntr-o oglindă,
chială, ca oaia peleagă
nu știu cu ce dresuri a știut să se dreagă ;
pe cînd peleș, pelișor, nu se mai mișcă
de lîngă frumoasa pilișcă.

Pe şoldul ei de oală de vin
părul se despiaptănă in ;
pe coapsa de ulcior
părul se despleteşte fuior ;
pe sînii bărdace
părul ca pleazna biciului se desface ;
picioarele, doi trunchi de mesteacăn —
ca albia unui frumos leagăn
apropiaţi, lipiţi, să facă jghiab
din care să bea apă armăsarul arab.

Din creştet peste toate cele, cade
părul — un znop de mlade ;
vărsat în plete de lei
pînă dincolo de ţurloaiele ca amforele de ulei
pe care cresc perişori şi tulei
cu pufurile de păpădie
în care sufletul zeului adie.

Iată că prin cîmpia jilavă şi padină
vine nesocotită gadină —
hienă-leu, albă ca armenica,
blîndă şi nu mănîncă nemica —
leoscroada, leoscroada,
avînd coada ca zăpada, avînd coada.

Această hiară
dedimineaţă şi decuseară
are poftă să vază obraze de fete
şi-acolo rămîne, lîngă ceea ce vede ;
se culcă-n poala fecioarei şi doarme —
de n-o trezesc nici cu multele larme
nice cu moartea cutăreia arme ;

ce se uită cu nesăţios jind
pînă ce merg vînătorii şi-o prind —
astfel îşi răpune capul de-ndată
prin vederea de fecioară dezbrăcată ;
iar de nu şi-ar risipire mintea
nu s-ar aciuia lîngă toată fărăveşmintea.

La pomul cu cel mai vîrvor dintre vîrvori
stau cei doi şi albi cît două stîrvori :
leoscroada se pune lîngă fierbintea
dezbrăcămintea —
căci şedea topliţa şi calda
de parcă-şi terminase scalda —
dar lîngă ea caldeşul
spălat cu tot Argeşul.

Şi plînse fiara leoscroada
topindu-se ca zăpada,
căci, după perdeaua părului
în pîntecul rotund, ca burta ulciorului
bătea ăla dinlăuntru, cu călcîiul
că el a fost şi este maiîntîiul
ce s-au numit frumos-fain
mai înainte de toate — Cain.

Cineva scrisese pe perete
numele acelei fete :
Eva
lăcomeva ;
şi numele acelui băiat
era cu briceagul în poartă tăiat :
Adam
diridam.

I

Era lunea,
cînd multă cenușă acoperi lumea ;
perirea suflării văzum
prin talazele de fum ;
scarele, cît ochiul de mierlă
privea lumea ca voinicul la gherlă,
arborii, iarba prăfoasă,
miroseau a pucioasă —
drumurile s-au cu sperlă-nzăpezit,
de obștescul sfîrșit.

Vîrvorul au Marele Șarpe
ieșit-au în răscrucea lumii starpe.
De spaima-ntunecimei și-a frigului
ne rugam în casa cea mare-a tribului
și-am ars frunze de omag
și-alte cunoscute de Marele Mag ;
țăruș s-au bătut cu maiul de peatră
în chiar mijloc de vatră —
în buricul pămîntului s-au înfipt
de-au tresărit Șarpele, fript.

Ce pămîntul era tot a zvîrcoală,
ca fierberea cărnii în oală ;
prin tulbureala năprasnicei ceți
copacii se legănau beți ;
fiarele-n urlete și hau
fugeau și cădeau și se sculau —
ca-ntr-o de năprasnă sită

era viața zbătută și obosită ;
animalele hrănitoare cu sînge
învățau plînge,
vitele cele cuminți
mureau căznite ca niște sfinți ;
stîncele se despicară
izvorînd izvoarele de pară.

De-am crezut, lunea,
că se sfîrșește lumea.

Marțea, a doua zi,
cerul se limpezi ;
pe pămîntul bolnav
erau numai troieni de prav —
ieșea lumea, galbenă la soare
slăbită, ca după lingoare.

Ce s-au mîncat în zilele-acelea atîta pește
de-am crezut că se lumea-mbolnăvește ;
umbla muieretul aproape gol
cu fustele sumese prin nămol :
în oale și pe țoale
numai carne moale, —
nu erau blid
fără stavrid, —
de-ajunseseră bieții flăcăi
să bage peștele-n copăi :
sărate și puse pe funii, știucile,
cît șuncile ;
prin toți pomii
usca vîntul somnii,
prin garduri și pari
se-nfipseră țipari.

Și veni că dintr-acel pește
pricepu lumea că se prăsește —
din multele icre, și din lapți.

Așa, cetitorule, să aflați
că toată partea fămeiască
începu să-nmulțească ;
care fată, care băiat
de s-au preutii spăriat —
fiind la atîta adăugare
primejdie de foamete mare —
căci nu știau măiestrii, ca acum, la vînaturi
să poți aduna să te saturi.

Ce la puntea de preste gîrlă
se izvodi Marea Șopîrlă ;
de trei ori avea coada-nnodată
sfîrșită-n săgeată —
dealul solzosului trup
se sprijinea-n patru labe de lup ;
la umerii de dinainte
avea aripi suflătoare de aer hierbinte ;
ce pe multele nări
arunca de-a dreptul vălgări ;
avînd limbă subțire și terminată
tot cu vîrv de săgeată —
zic oamenii mai știutori de-ale vieții
că pe-atunci s-au cunoscut făurirea săgeții.

Și-au venit acea Șopîrlă
de-au pus stăpînire pe gîrlă —
au închis apele
ca cum închide omul pleoapele ;

au tras sub ea izvoarele
cum își strînge omul picioarele ;
cele mai frumoase fecioare
cu cele mai depline ulcioare,
una pe săptămînă
se dădea gadinei, de carne bună.

Pe însăși matca prăsitoare
a celor mai dulci izvoare
își puse veninoasa sfîrlă
înveninata Șopîrlă —
că fiind mai puține fămei
se va fi clătinînd lumea din temei.

Se-mpuținau fămeile
de umblau oamenii cu pieile
necîrpiți, fără nasturi și nespălați
de nici nu mai semănau a bărbați.

Iată măre, un flăcău mai turmac,
au smuls un bulumac
și-au intrat în gîrlă
către Marea Șopîrlă ;
strigă, fluieră, ca cum ar fi ieșit să se plimbe
și-nfipse țărușul în miezul ostrovnicei limbe :

au belit-o de pielea solzoasă
uscînd-o și argăsind-o pe casă :
ce spun c-așa ar fi ajuns Cavalerul Trac
să aivă tunică din piele de drac.

II

Pe Valea Frumoasei
trece Manimazos cu Șarpele Casei :
calu-i cu piciorul subțire
strălucește din primenire,
căce părul i s-au schimbat
prin lumea unde-a umblat :
scuturate de toate vîntoasele
i s-au oțelit oasele —
ca unei păsări ce știe să zboare
zvîntat-au măduvile împovărătoare.

Îi pielea strălucește
grasă ca pielea de pește ;
coama ca pletele de fecioară
acoperă pieptul într-o pînză ușoară ;
obrajii coprinși de căpăstru
îl fac semen de-al nostru,
amîndoi ochii lui și nările lui
așezate frumos la fața cu pistrui ;
coama curge grea-despletită
cu un znop de ramuri de răchită.

Sare calul din deal roșu-n deal verde,
prin ierburi necunoscătoare de vierme,
prin flori asupra de care fluture
nu s-au pus să se bucure.

Pe cioltarul verde, cu aur tivit
stă heghemonul cum s-au potrivit :

în scărița de aur, cizma de aur ;
are la călcîi gheară de graur,
peste pantalonii cum e cerul în luna Gustar
curge poala unui frumos fustar —
galben, de borangic
peste care s-au tras ilic
ce este roșu liniștit și alb hotărît
cu guler de piele strîns pe gît.

Din cercul de hîrșie al ilicului
se ridică alb, gîtul voinicului ;
pe fața-i bolnăvicioasă
vezi grija, melanholia după cei de-acasă...

Pe deal crește-un arbore-spic
aplecat de vîntul cel mic,
pe cînd departe-n ultima zare
se văd steaguri bătute de vîntul cel mare —
flamurile de tablă ale unui castel
la care s-o fi-ntorcînd el.

Acolo, pe scara cu treptele dese
se vede mică ființa unei prințese
pe fruntea căreia, de ceară,
te orbește de aur cununa princiară :

Căci în valea Frumoasei
veni Manimazos cu Șarpele casei :
cu stălpiri de salcie și răchită
au fost cetatea-mpodobită,
fetele și-au pus cămăși curate
și umblă dănțuind prin cetate ;

inel de iarbă pe degetul inelar,
pe cap cununi de grîu legate cu ștergar ;
floare de orz și secară
se pune pe mitrasul de fecioară ;
se sărbătorește punerea busuiocului în cămăși
să se facă sînii frumoși ;
punerea la șolduri de ramure de meri
să fie nașterea fără dureri
căci pe Valea Frumoasei
veni Manimazos cu Șarpele casei
ce opri omul, la prințesa Mușata
cea demult iubindu-l și dată gata.

SFÎNTUL GHEORGHE

III

Era vara, în toiul coasei
cînd aduse Manimazos Șarpele casei ;
idolul avea cap de mioară,
păr despletit peste urechea fecioară —
căci cu urechea băiat
afla lucruri de neaflat.

În templu, sub talpa cetății
îl slujeau preoții —
triburile Dunării se țineau
în propria măsură,
idolul strîngîndu-se-n jurul pomului
dîndu firea timpului pre firea omului.

La rădăcină, cenușa unei vetre
din șapte pietre
unde nu se-aprindeau ruguri ;
ce arborele-avea șaptemuguri,
șaptefrunze, șapteflori, șaptemere —
ginţile-aveau o singură-ntemeiere.

Dar prin materia vîscoasă a vieţii
se schimbară planeţii,
Marele Șarpe stîrnindu-se pe ouă
le dădu mișcare întru șederea cea nouă ;
se nedumeriră popoarele,
li se foiră furnicarele,
supărîndu-se și făcîndu-și zminteală
ieșiră din orbita primordială.

Mai apoi, Manimazos fu arbor prin locuri deșarte
și-i trăia-n scorbura pieptului, un șarpe.

Și-au venit cu topoare și l-au sfîrșit
făcînd din lemnul său un schit,
de-au ieșit Șarpele Întemeierii
și-au mîncat pre toţi dulgherii.

Numai o frunză dintr-acel copac
ce fuse Manimazos, Cavalerul Trac
au căzut pe rîul, ce după multe umblete
o duse la poarta Sfintei Sîmbete,
pe unde fata moșului, la izvor
lăsă frumosul ei ulcior
de-i bolborosi apa la gură
sorbită de golul ce nu se-ndură...

La frumoasa gaură, a ulciorului, strimtă,
fata începu să simtă
frunza jucată de către izvor
intrînd și ieșind, ca un peștișor —
și-atunci se pricepu scuturată
de-o simțire ce n-a știut-o vreodată.

Ridicîndu-și ulciorul plin
fata simți se simțise la vin,
melanholie primi sufletul său
cît din pîntec lovea cu piciorul un flăcău.

Ce pînă seara
născut-au fecioara,
și-a doua zi, în curtea Sfintei Sîmbete
se-auziră nechezături și bufnete ;
pe calul cu pielea de marmură
fiul fetei făcea multă zarvură ;
coama calului, de hermină
scutura aur de-ai fi crezut că nu se mai termină ;
copitele gemene,
negre, ca piatra de cremene,
scînteiau de caiele de aur
făurite de nefaur —
ci crescute, ca spicele-n lanuri
ca și celelalte organuri ;
căci așa cum a crescut talpa de os
au înmugurit și ele, de metal prețios.

Sub șaua și velința de purpură
se-auzea pielea calului cum se scutură —
fața lui, necum de vită
ci de om, dară mai prelungită...

Pe cînd Cavalerul ce-l întărîtă și-l învîrte
îl îndeamnă cu cizmele lui, scurte ;
pieptarul e de piele de vită
și mantia-n trei falduri zmucită —
jos — mare balaur dă foc pe gură și guiță
cu limbe-ncrucișate printre dinții de oriță.

Sprijinit în lancie, cu pieptul pe greabăn
sfîntul simte-o tristețe fără seamăn
și-n cumplită neținere de minte
împinge calul înainte ;
ce, aplecîndu-se-n toată sulița
preste balaur, străpunse-i gîtița.

Văzîndu-i zvîrcoala pînă la sfîntit,
Cavalerul plînge de ce-au presimțit —
ca prin vis
și-amintește pe cine-a ucis.

Gemînd de nebunia omului
și-n dorul de sînge-al lupului,
Eroul și-a ispășit firea în viața pomului
și hiară-a fost pentru nemerniciile trupului —
iată dezbrăcîndu-se de pielea Kentaurului
Sfîntul Gheorghe sărută ochii balaurului.

Ce prin materia vîscoasă, a vieții
ca ouăle de șarpe foiau din nou planeții.

CAVALERUL TRAC

PRIMENEALA

În toată Tracia au înflorit sălciile ;
la oftatul vîntului cel repede
se simțește durerea pămîntului
din naștere de pom,
se simțește durerea pomului
născător de ramuri,
durerea ramurilor născătoare de muguri
și născătoare de frunze și zămislitoare
de flori.

În oftatul vîntului cel repede
se-aud durerile turmelor fătătoare
cărora le cresc ugerii ;
suspinul turmelor sterpe
cărora copitele le-nmuguresc —
hohotul de animale-n schimbare,
berbecilor ce le-nmuguresc coarnele.

Căci durere e pe lume
căci primeneală e-n Patrie
căci naștere și primeneală-i durerea

Durere este iarba cînd iese din bulgărele
de pămînt, căci pămîntul se sparge —
o parte la soare-răsare
una la soare-apune —
ce printre jumătățile de bulgăr
iese firul de iarbă
ca sfîntul pui de șarpe
din coaja oului de șerpoaică.

Durere simt mieii și mielele
din creșterea de lînă plăviță —
cînd firul mătăsos sparge pielea
ca firul de grîu — pămîntul ;
de durere se-nfioară și
slăbește-n amețeală și bolejniță
pasărea cînd îi răsar fulgii
de se primenește.

Șarpele se scoală de dimineață
ca oarece fiară,
își încălzește sîngele pe piatră
ca orice animal tîrîtor ;
sufletul i se-ncolăcește
și-adoarme pe piatră.

Ferice de muritorul ce-l iscodește
încălzindu-și sîngele pe piatră ;
ferice de Manimazos, muritorul
ce stă ascuns pe după lespede :
el așteaptă taina primenelii
Șarpelui la soare.

Obicei e-n Tracia, de-n timp uitate
să stea flăcăul la pîndă de șarpe
în ziua primenelii.

Se scula Șarpele ca orice fiară,
se-ntinse și curse ca firul de apă
de-asupra pietrelor ;
ridică și el capul către soare
ca orice muritor ;
se strînse pe lespede, ca un colac de pîine
albă, aruncat pe vatră,
se lăsă copt de soare, ca un colac
de pîine aruncat pe piatră.

Vede Manimazos și tremură, căci frigurile
îl zguduie :
de dimineață a luat rachiu cu ierburi,
a băut rachiu cu bolbotine
de dimineață a băut rachiu
cu buruiana Iarba Șarpelui
și-acum îl zguduie băutura,
îl cutremură rachiul și-l zgîlțîie
frigurile din Iarba Șarpelui.

Pîndește Manimazos și-l ia frigurile
și-l scaldă sudorile ;
i-au crescut ochii-n cap
încețoșați de sudoare.

Obicei e-n Tracia să stea flăcăul
la pîndă, în ziua primenelii
Șarpelui ;

să-l vadă ieșind din pielea veche,
să-l audă tîrîndu-se cu pielea cea nouă
de care se lipește țărîna ;
obicei e-n Tracia — ceea ce face Manimazos :

El mușcă pămîntul de durere
se ține cu ghearele mîinilor
de pămînt :
îi curge sudoarea pe ochi și pe piept
și pe șira spinării și pe toate șanțurile
și pe toate văile și pe toate dîmburile
și pe toate colinele cărnii lui ;
gîrlă de transpirație, baltă și izvor
și rîu — de transpirația cărnii lui.

Văzu primeneala Șarpelui și-adormi,
simți prin somn ceea ce simte pămîntul
cînd îi crește iarba ; ceea ce simțește iarba
cînd îi dă spicul ; ceea ce simte spicul
cînd îi crește sămînța.

Văzu primeneala Șarpelui și-adormi ;
simți ceea ce simte sămînța cînd încolțește,
ceea ce simte pasărea cînd crește oul
în carnea ei ; ceea ce simte păstaia
cînd crește bobul în carnea ei ;
și se trezi și se miră Manimazos
după ce văzu primeneala.

Se trezi și se miră de ceea ce simte
pe la subsorile brațelor și la
subsoara picioarelor ;

se trezi și se miră de ceea ce mișcă vîntul
și face să foșnească asemenea firelor
de iarbă ;
se miră de semănătura aspră
de la subsorile sale ;
se uită la smocul de semănătură rară
de pe pieptul său :
se uită la pîlcul de fire de iarbă
întunecată, mai jos,
și se sperie.

Se-acoperi cu palmele și se-nfricoșă
la gîndul că-l vor paște vacile
și oile ;
se-nspăimîntă că vor veni caprele
și iezii — urcîndu-se ca pe-un copac,
să-i pască iarba de la subsori.

Se-acoperi cu palmele și se feri de vite
să nu-l pască ; se feri de oi și de capre
să nu-l pască. Și fugi acasă
primenit.

IARBA LOGOSULUI

Era Noaptea Buruienilor
celor purtătoare de suflet
și de nume ;
la lumina lunii să se culeagă
buruienile purtătoare de suflet
și de nume ;

aduna pe patrafirul de cînepă nălbită
flori de iarba
Poala Marei Mame —
buruiana-maică
a tuturor buruienilor.

Buruiana Laptele Păsării
din care curge mulsoare vînătă
ca laptele din ugerii vitei
nemulse ;
culegea pe patrafirul de cînepă nălbită
buruiana Gura Leului
ce dă multă pohtă băutorului
de-a vorbi împotrivă ;
buruiana Sîngelui Voinicului
dătătoare de volnicie și măiestrii
la îndemnul armăților.

Culegea pe patrafirul de cînepă nălbită
buruienile purtătoare de suflet
și nume ;
căuta la lumina lunii
buruiana Logosului —
iarba dătătoare de cuvînt
în fața zeului,
Marelui Șarpe —
cuvîntul de izvor al cuvintelor.

Cuvîntul ce face călătorul să-și schimbe
drumul ; cuvîntul ce face pasărea
să-și uite zborul ;
cuvîntul de izvor al cuvintelor ;
cel ce poate opri apele ; ce vorbește

pietrelor
și face pietrele și apele să vorbească ;
cel ce poate învia copacii și poate scula
din morți oasele muriților.

Găsi iarba dătătoare de cuvînt
în fața zeului,
Marelui Șarpe —
cuvîntul peștilor și-al zodiei lor,
Logosalvia, buruiana cuvintelor bărbecelui
și-a zodiei sale prăsitoare ;
Logosalvia —
cuvîntul furios al taurului
și-al zodiei sale ;
cuvîntul tuturor felurilor de păci,
al gemenilor și-al zodiei gemene ;
cuvîntul blasfemat al cancerului,
cuvîntul fecioarei — acel cuvînt al
nunților.

Luă iarba dătătoare de cuvînt, —
al cumpănirii și dreptății ; cuvîntul
otrăvitor, al scorpionului ;
găsi Logosalvia, — buruiana cuvîntului
cuvintelor ;
al cuvîntului tainic și-al zodiei
Capricornului și-al tuturor, tuturor, tuturor zodiilor.

Cîntară cocoșii pămînturilor trace
de trei ori ; de trei ori înflori
Iarba Logosului :
întîi floarea bătrînă
apoi floarea fămeie și-apoi floarea
fecioară a Logosului.

Manimazos, tînărul heghemon
e flăcău curat ca argintul
și rupe Logosalvia fecioară ;
Manimazos, tînărul heghemon
e bărbat în curăție, ca aurul ;
și doarme cu Logosalvia fămeie ;
fămeia ce-a cunoscut-o
este fămeia logosului ;
fata ce l-a iubit — este fata
logosului ;
copiii lui și moștenitorii lui și fiicele
și moștenitoarele lui vor fi
cuvintele femei și cuvintele bărbați.

Primi boala cumplită bietului
muritor ;
de-a ști gîndul altuia și cuvîntul
negîndit și vorba nespusă.

Va zice, dară, lucruri ce nu le-au zis
om ; va auzi lucruri ce nu le-au spus
om ; limbe ale altora popoară ;
ce încă nu s-au frămîntat,
cuvinte ce demult vor fi pierit
și cuvinte neîntemeiate nicăieri.

Primi această pedeapsă, cu de la sine
voie ; cu de la sine iscodire,
cu de la sine știință, cu de la sine
pedeapsă ;
primi această fericire cu de la sine
putere ; cu de la sine suferință
cu de la sine spaimă.

Luă buruiana logosului și se neferici —
heghemonul cel tînăr, al tracilor,
căci multe va auzi el
din ceea ce nu trebuie auzit.

Mărul vorbește către măr, stejarul
către stejar ; iarba către iarbă —
o viață lungă se povestește de la măr
la măr ; de la stejar la stejar,
de către iarbă.

Va sta o lespede în drum ; vor sta
pietre mai mici pe lîngă lespede —
și Manimazos va auzi guvițatul
de scroafă sălbatică
spre puii săi împietriți :
va sta scroafa suptă de doi purcelușI
și Manimazos va auzi cînteCul de leagăn
al unei tinere împărătese ;
va auzi plînsul copiilor de-mpărat
prefăcuți în animale murdare.

Ceea ce va auzi Manimazos
va fi uciderea lui ;
ceea ce-l va ucide va fi cuvîntul
și auzirea celor neauzite.

LOGOSUL TURBAT

Primise Manimazos boală cumplită
bietului muritor :

știa cuvîntul ce se cuvintează
de către toate fiarăle
și de către toate lucrurile ;
primi cumplita povară bietului muritor
de-a ști gîndul altuia și cuvîntul
negîndit și vestea nespusă.

Dimineața, cînd necheza calul
lui Manimazos,
auzea firul de păr stînd de vorbă
cu firul de păr ;
auzea potcoavele vorbind una către
alta,
oasele picioarelor cele lungi
stînd de vorbă cu oasele cele scurte.

Dimineața, cînd intra-n sala de arme
auzea arcul stînd de vorbă cu săgeata
ca bărbatul cu perechea lui,
auzea săbiile și sulițele întocmind
apărarea stăpînului.

Cînd era pe cîmp și-n livede
auzea graiul copacului roditor
către pămînt, către soare și către apă —
de-asemenea și către vînt ;
auzea grăunțele din spic, cerînd lapte
și urlînd de foame
auzea sîmburele în cireașa maică,
nisipul în pîntecele pietrei, îl auzea.

Manimazos se gîndea la un lucru
și-auzea numele lucrului
venind din sinea-i ;

se gîndea la un lucru
și-acel lucru se numea mai înainte
de-a mișca buzele ;
Manimazos se gîndea la un lucru
și limba lui se frămînta,
se lovea de dinți și de cerul
gurii și urla acel lucru,
mai înaintea gurii.

Pe Manimazos îl pustiau cuvintele
de toate tainele sale
spusul și răspunsul se-ntreceau
unul pe altul —
cu toate tainele omului.

Tot ce trebuia să facă Manimazos
se spunea singur, se făcea cuvînt
și cuvîntul său îl părăsea
fără voia sa ;
tot ce făcuseră strămunii lui
Manimazos
se spunea fără voie, din sinea lui
Manimazos ;
tot ce-aveau să-ntîmpine moștenitorii
săi, trecea prin cuvintele lui
Manimazos.

El era o răscruce
a tuturor graiurilor vorbite pe pămîntul
său —
mai înainte de-a se fi născut ;
el era o răscruce
a tuturor graiurilor ce-aveau să se vorbească
pe pămîntul poporului său.

Se trezea că numește fluviul bărbat
Istros — cu nume de apă femeie —
întreba lancia, ce să-nsemne dunar
întreba calul ce-i aceea danuria
de unde și-nootro dunăre
de la cine danaia, cui și pentru cine
danare ?

El era o răscruce a tuturor întîmplărilor
dinainte și de după sine,
ale poporului său,
era o răscruce a tuturor bărbaților
traci — dinainte și după el ;
ceea ce stăpînea el era o răscruce
a ceea ce stăpîniseră ai săi
și-a ceea ce aveau să stăpînească.

Pămîntul său era o răscruce a
popoarelor,
țărmii săi dinspre cele două mări erau
plini de movile de sare ;
pămîntul său era între doi munți,
fluviul său cel mai mare era
între două țărmuri ale aceluiași
neam.

Ceea ce stăpînea el era o răscruce ;
sulița sa era o răscruce a sulițelor
purtate de strămunii săi
și-o răscruce a sulițelor purtate
de nepoții și strănepoții săi ;
cîinele său era o răscruce a tuturor
animalelor credincioase,

calul era o răscruce a tuturor blîndelor
animale slujitoare de om.

Manimazos își amintea lucruri pe care
nu le-avusese ;
își amintea fapte de nu le făptuise ;
plîngea pentru morți ce nu-i văzuse
și se bucura pentru cei ce-aveau să se
nască,
la mii de ani după sine.

ARBORA

Merse-n partea-mamă, a codrului,
acolo unde trăia arbora — maica arborilor ;
la copăcioaia, maica tuturor copacilor —
căci în Tracia lui Manimazos
arborii aveau tați și mame
și erau copaci băieți și copăcițe
fecioare ;
lua coarna pe băiatul corn,
fecioara cireșa îl lua pe cireșul.

Merse-n partea de mijloc a codrului,
acolo unde goruna se-mbrățișase
de către gorunul ;
pe sub ramuri o cuprinde dînsul
strîngînd-o cu un ram ;
rădăcina gorunului încolăcise
rădăcina gorunei ;

creangă de-a ei
se răsucise pe dup-o creangă de-a lui ;
frunza gorunului se lipise
pe frunza gorunei.

ajunse-n partea-mamă, a codrului,
acolo unde fagul întinsese-o ramură
spre fagă ; acolo unde faga
și-amestecase crengile
cu fagul ;
ajunse-n partea-mamă, a codrului,
acolo unde trăia paltina
unde era ulma, unde — frasina,
femeia arborelui paltin
și-a arborelui ulm și femeia frasinului —

căci în patria lui Manimazos
arborii aveau perechi și se-ndrăgeau
și se lua măra cu mărul
și toate florile se-alegeau
după bărbăția lor ;
toate florile se deosebeau
după fecioria lor —
fericindu-se deopotrivă
ca omul cu fămeia, ca băiatul
cu fata.

Vîntul însuși îi ajuta, întîlnindu-le
mirosurile prin care se-nmulțeau,
vîntul însuși lovindu-le
crengile prin care se-atingeau ;
vîntul însuși, care le-ncăiera frunzele
care le-amesteca ramurile, lăstarii ;
vîntului însuși îi dăduse zeul
pe fămeia sa — vînta.

Merse heghemonul Manimazos
în partea mamă, a codrului,
în partea fămeie, a codrului,
la fecioara pădure ;
fluieră voinicește, aruncă voinicește
o piatră în apă ; fluieră voinicește
și-aruncă o piatră în aer
o piatră-n foc și-o altă piatră-n
pămînt.

Fluieră voinicește și iată copacii
și iată copacele tinere
se dădură în lături ;
veni fata teia — fiica
bătrînei teia, veni fecioara
teișoara, mireasa miresmelor de vară.

Învăța Manimazos pe traci
că plăcerile trupești să le lași
pentru iarnă ;
că nu sînt bune vara,
că plăcerile trupești sînt mai puțin
dăunătoare toamna,
dar și mai puțin dăunătoare
primăvara.

Dar obișnui Manimazos pe traci, că
plăcerile trupești dăunează
în orice anotimp.

Și iată că veni fata teiului, fiica
bătrînei teia, veni teișoara —
el însuși născîndu-se din lemn de tei,

din cenușă de tei
se-ndrăgi de fata copacului mirositor
din pragul verii ;
puse palma sa de muritor om
pe lemnul tînăr ; acolo unde ramurile
se despart ca brațele ;
simți pieptul tresărind al fecioarei
de tei ;
ținu palma pe lemnul tînăr și rece
pînă răsări soarele ;
își lipi fața de-acel lemn,
își lipi fruntea, își apropie
buzele și rămase lipit
de lemnul tînăr.

Își deschise cămașa la piept
își smulse mînecile și lipi carnea
pieptului său și-a brațelor sale
de lemnul cel tînăr ;
își lipi genunchii și se-ncolăci
ca șarpele pe după trunchiul
tînăr ; rămase cu genunchii lipiți
și-ncolăcit ca șarpele de lemnul
tînăr.

Mușcă scoarța neasprită
și necrestată și-ntinsă ca pielița
fecioarei ;
simți lemnul rece și binefăcător
și tresărind ; simți lemnul
femeiesc, al fetei arbora ;

mușcă scoarța crudă, i se umeziră buzele
de apă mirositoare ; i se umplu gura

de-un izvor sorbit ;
se-nfioră de mireasma de tei.

Muşcă Manimazos lemnul-fecioară ;
ajunse soarele la amiază
şi-l găsi cu gura lipită
de izvorul ce venea
din lemnul tînăr ;
ajunse soarele la chindie
şi-l văzu pe Manimazos încleştat,
şi-l văzu pe Manimazos cu buzele
umede, cu gura pe lemnul tînăr,
sorbind vlagă
şi mireasmă de tei ;
ajunse soarele la asfinţit, se uită
în urmă ; lungi umbrele cît
fu cu putinţă ;
lăsă răcoarea să lucreze din partea nopţii,
se uită în urmă şi-l văzu
pe Manimazos încolăcit şi cu gura
lipită de lemnul cel tînăr —
sorbindu-l, făcînd pustiire
în sîngele mirositor, de apa-vlagă
a lemnului tînăr —
de fată din neamul teilor.

Se depărtă soarele, întorcîndu-şi faţa
către lucrările sale ;
se lăsă seara şi Manimazos alunecă,
se desnodă de pe tulpina tînără,
o dezbrăţişă, îşi depărtă pieptul,
îşi ridică gura, îşi sfîrşi sorbirea,
sfîrşi sărutul început azi dimineaţă
se descolăci căzînd în iarbă ;

privi în jurul său : trezindu-se
își aminti că se află-n partea mamă,
în partea femeie, în partea fecioară
a codrului,
își aminti că se află la fiica bătrînului
tei și-a bătrînei
teia —
în partea femeie a tuturor arborilor,
a copacilor și-a pomilor
și sfîrși sărutul început azi dimineață.

VÎNTUL TURBAT

Aerul cel mai de sus
e mereu în mișcare,
sănătos și pur ;
acesta este vîntul turbat ;
tot ce trăiește acolo ca peștii în apă
ca fiara în pădure,
e nemuritor și divin.

Vîntul turbat scutură carnea
de pe oasele calului,
spulberă carnea de pe oasele ciinelui ;
vîntul turbat despletește
fibrele de lemn ale lanciei ;
destramă firele de lemn
ale suliței ;
vîntul turbat scutură cămașa
lui Manimazos — s-o despletească.

Vîntul turbat putrezește și arde
țesătura hlamidei lui
Manimazos ;
îi trăsnește faldurile și le izbește-ntre
ele,
făcîndu-le să se distrugă.

Vîntul turbat rugînește pielea
cizmele heghemonului, le-mbătrînește
și le spulberă —
de-a rămas Manimazos ca un copil
despuiat și desculț —
de-a rămas calul său numai umbră,
de-a rămas calul doar oase,
de-a rămas lancia subțire
cît trestia.

Vîntul turbat arde și despletește
ultimele fire de lemn
ale suliței,
destramă ultimele fibre
ale lanciei —
pînă rămîne doar măduva
arborelui — măduva celui din care-a fost
făcută lancia de lemn.

Vîntul turbat încearcă măduva
de lemn ; trage de miezul de arbore
din care sulița născu ;
vîntul turbat scutură ca pe-o trestie,
ca pe-o liană ne-nfrîntă,
măduva de lemn a lanciei —
dar ceea ce-a rămas din lancie
e ne-ntrecut de vînt.

Măduva lanciei e neînfrîntă
de vîntul turbat ;
măduva lanciei e nepieritoare
în mîna lui Manimazos.

Vîntul turbat risipi carnea cîinelui
și-i lăsă umbra ;
vîntul turbat împrăștie carnea
calului și-i lăsă doar umbra,
împrăștie hlamida cu trei falduri,
spulberă cizmele scurte, de zimbru,
dar carnea lui Mamimazos
nu se risipi ; oasele sale nu clănțăniră
ca lemnele-n pădure.

Vîntul turbat se oprește în fața
heghemonului,
vîntul turbat trece cu palmele
peste umerii lui Manimazos
și pe coapsele lui ;
vîntul turbat simte lipită de piele,
simte crescută pe carne și-ncoltită
din carne și răsărită din carne, cămașa
cea lungă pînă la glezne,
cea pînă la glezne și croită, cusută,
cea cusută și-ntocmită din pînza
ce nu se află pe lume
decît un cot.

Vîntul turbat se oprește în fața
heghemonului ;
suflă peste Manimazos cel îmbrăcat
în cămașa din pînza

ce nu se află pe lume
decît un cot ;
vîntul turbat scutură oasele
calului ;
împrăştie oasele lungi şi le risipeşte
pe cele scurte ;

Manimazos călătoreşte pe-o umbră,
ţine-n mîna dreaptă ceea ce-a rămas
din lancie —
miezul de lancie ;
călătoreşte pe calul umbră
urmat de cîinele umbră,
ridicînd miezul de lancie —
de parc-ar vîna fiare sîngeroase
în Tracia.

Dar nu vînează fiare-n Tracia ;
e gol ca un copil şi desculţ ;
Manimazos poartă cămaşa fermecată —
cea dintr-o pînză ce nu se află
decît un cot.

MISTREŢUL

I

Se sculă de dimineaţă, Mistreţul
heghemonul tuturor mistreţilor
şi spuse ceea ce visă
şi făcu ceea ce visă — în somnul

din zori ;
se spălă pe față, Mistrețul,
heghemonul tuturor mistreților ;
fii sănătos, îi spuse arborelui fag
și-i spuse pomului măr —
fii sănătos !

Fiți sănătoase !
spuse pietrelor, ierburilor
de pe tărîmul lui, și apelor de pe
tărîmul lui — fii sănătoasă
îi spuse cărării lui spre lacul
de lapte, cărării lui spre lapștină.

Se spălă pe față, în lapte, și
pînă la umeri ; pe coamă și pînă
la piept și pe tot trupul se scăldă
în lapte dulce — din lapștina
de pe tărîmul lui.

Spuse ceea ce visă, făcu în zori ceea ce
visă ; chemă vîntul vînturilor
și-l pieptănă : îi străluciră copitele
bătute de nisip ;
îi sticliră fildeșii încovoiați la gură
de sub buzele de sus ;
fagul îi aduse sămînța de fag
după datoriile sale de dimineață,
după datoriile de amiază și
de seară ;

Mistrețul nu mai mîncă nici dimineața
nici la prînz, nici seara.

Stătu la soare, proaspăt scăldat
în mlaștina dulce și albă
de lapte de ierburi —
și spuse ceea ce visă și
ceea ce avea să fie.

Fagule dătător de seminţe,
eu astăzi voi fi Manimazos ;
iarbă, piatră, pământ,
eu astăzi am să fiu Manimazos.
Picioarele mele vor fi picioarele lui
căci el e numai umbră ;
labele mele vor fi mîinile
heghemonului ;
pieptul meu și ochii și urechile
mele, vor fi de om ;
simt rîtul meu lăţindu-se și
scuturîndu-se de perii animalului,
făcîndu-se faţă de om ;
fildeșii mei se vor scutura
căzînd cum se scutură cornul inorogului —
se vor face lemn-fildeș, pe măduva
lanciei lui Manimazos ;
din coama mea se va face calul
căci eu voi fi Manimazos.

Stătu Mistreţul scăldat
în lapte dulce ;
spuse ceea ce visă și-avea să fie —
îi veni bucuria ce-o simte mistreţul
cînd în sufletul lui sărbătorește
coacerea seminţei de fag ; cînd carnea lui
sărbătorește întîlnirea cu părechea sa ;
îi veni bucuria ce-o simte mistreţul
și guviţă ca mistreţul.

Îi veni bucuria iepurelui din sine
și-ncepu să fugă ca iepurele ;
începu să fugă făcînd coturi,
ascunzîndu-se pe după arbori ;
îi veni bucuria păsării din sine,
gugui ca porumbelul sălbatic
din sine ; îi veni să zboare și sărea
de la pămînt ca porumbelul sălbatic
peste ierburi ;
îi veni să se-arunce-ntr-o floare
ca albina din sine,
și să zboare și să umble cu aripile
ca albina.

Guiță ca mistrețul și spuse-n graiul
mistreților :
am să fiu Manimazos ;
chelălăi ca iepurele din sine :
am să fiu Manimazos ;
gugui ca porumbelul sălbatic
din sine : am să fiu Manimazos,
zumzăi ca musca albină :
am să fiu Manimazos !

II

Alergă Mistrețul, heghemonul tuturor
mistreților ; guiță și boncălui
pămîntul ; aruncă țărîna peste sine
ca buhaiul ; săpă pămîntul
sub sine ca harmăsarul ;
împrăștie pulbere, ca dropioiul ;
alergă Mistrețul mistreților,
spuse Soarelui că va fi Manimazos
și se dădu peste cap, de bucurie ;

căzu Mistreţul în genunchi
şi căzut rămase ;
pe gură îi ieşi un pui de iepure,
puiul de iepure alergă,
puiul de iepure lătră iepureşte,
fugi iepureşte, pînă la chindie
şi se dădu peste cap de fericire
că va fi Manimazos.

Căzu iepurele în genunchi, se sprijini
de-o tufă — şi căzut rămase ;
pe gură îi ieşi pasărea-porumb
sălbatic ; gurui de bucurie ; se ridică
pe cer şi se dădu peste cap ca
porumbeii de soi jucător.

Căzu porumbelul jucător,
se rostogoli pînă la vîrful pomilor
pînă la vîrful tulpinilor, pînă
deasupra florilor ;
căzu porumbelul pe-o floare şi
căzut rămase.

Pe plisc ieşi albina lucrătoare,
se răsuci umedă de sîngele naşterii,
îşi scuturâ aripile la lumină
orbecăi, şi dintr-o dată îşi făcu vînt
spre Soare ;
voi fi Manimazos, strigă albina
trecînd prin faţa Soarelui ;
voi fi Manimazos, spusese pasărea porumbel
aşteptînd asfinţitul ;
voi fi Manimazos, spusese iepurele
aşteptînd şi el asfinţitul ;

voi fi Manimazos, spusese
Mistreţul, cu faţa către asfinţit.

Se-ntoarse peste cap, la loc,
se ridică şi trase iepurele-n sine
se-ntoarse iarăşi peste cap
şi trase porumbelul sălbatic în sufletul
său ; se dădu peste cap şi trase
albina în sufletul său.

Voi fi Manimazos, spuse Mistreţul
cu faţa către asfinţit —
aşteptîndu-şi întruchiparea.

MEGALITICE

DESCÎNTEC DE FRĂMÎNTAT PÎINEA

Se sculă Muma zeiță, se spălă pe mîini,
văzu luna ca ugerii vacilor —
puse la cale zămislirea sfintei pîini,
urzirea mărturiilor și-a colacilor ;
un pumn de pietre de rîu
aruncă-n apa ca sîngele de pește —
ceva tulbure, trosnind, turnă-n făina de grîu
ce zămislește ;
bășici ca ouăle de broască,
gogoloaie rostogolite de nevăzutele vietăți,
din care să nască
sprintene zeități :
sub mîna tînără și sfîntă
pe care cade faldul pînzei de cămașă
se leagă pasta lumii, se zvîntă,
lenește se-nvîrtoașă —
dar totul este încă sterp ;
mocirlă albă, stări de valuri mîzgoase,
în care mîna Marei Mume, ca umbra unui cerb
fuge peste planeta unor nisipuri de oase...

Ci iată, vine clipa cînd în burta pîinii,
la ultima-nghițitură de apă,
Maica înfige țaicul cu călcîiul mîinii
ca un țăran cînd seamănă ceapă ;
se-ntinde drojdia ca sîmburul de caisă
cît inima-n vită, cît oul în găină, văros —
e apoi strînsă pîinea, ridicată greu, ca o mioară ucisă
și iarăși pusă jos :
dar acolo unde-a scobit lebăda mîinii,
albă ca Leda și somnoroasă —
se vede buricul pîinii
la burta țăranului găurită de coasă...

Făcînd semnul sacru deasupra căpisterii
o-nvelește Maica Mumă cu ștergarul de mătase
și-o duce la căpătîiul prispei, unde se pîrguie merii,
și-o pune să tragă la aghioase ;
mai apoi geme pîinea durere de țărancă bătută
în matca maternă —
ci vine Muma și-i mută capul pe pernă ;
și-i clatină leagănul și iar face semn ;
o dezvelește și-o vede ghemuită, ca un homuncul,
albă, răsucindu-se-n matricea de lemn —
zbătîndu-se și lovind cu piciorul în burtă, ca pruncul.

VASILCA

De necaz, de inimă rea,
de-n mult nenoroc la vînat
se-mbolnăvea și cădea
bazileul Cutare la pat,

ci iată, îl văzu ochiul de vultur
al Mamei Mume —
cunoscătoarea multur
nefericiri de pre lume ;
vine deasupra-i, își filfîie pleoapele,
steaua vederii,
care orînduiește scroafele
făcînd să le caute vierii.

Scoală și-mbracă-te, pune-ți cucura cu săgeți,
creanga arcului ia-o,
și du-te prin codrii cei băltăreți,
pe brazda de neauă,
stai treaz și te află
pe malul vîltorii
unde-o veni sfînta scroafă
cu purcelele și gonitorii :
vînați vieri și tăiați-i
și le fierbeți picioarele,
frigeți-le spetele și ficații,
coastele, măduvioarele ; —
nimic să nu zvîrli,
iar capul, spălați-l în apele gîrlii,
și-l îngropați la loc drag,
în copîrșeul de stei
unde se coace sămînța de fag
mustitoare de multul ulei...

Merse pe mal galben, hleios,
unde-i mușchiul spart de copite
și urma potcoavei de os
dînd în vileag trecerea fiarei grăbite,
pe zăpadă, către culcuș
fumega baliga de vlăstari —

cu mămăligile de rumeguș
în care străluceau semințele tari...

Mișcată de-un misterios elan,
apa sticlea în spirale,
cînd scroafa, trăgîndu-și marele-i clan,
venea rumegîndu-și colierul de bale ;
ca o-mpărăteasă — din lectică
coborî-n sîmbure geros al vîltorii,
sparse-n măsele bila electrică
prin care apa s-a legat cu sorii ;
în sorburile-i rupte, ca niște cîrcei,
apa — avînd curgerea rotundă, a mierii,
învălui scroafele cu purcei,
și, pe margine, vierii.

Cu capul greu de clipa vrăjilor,
bazileul auzind copacii furnicați de carii,
căută suflul bojogilor,
puse ochirea spre luminoasele arii ;
dar vîjîitul nuielei săgeții,
urletul arcului — lyră,
nu-l înțeleseră mistreții,
nu-l auziră ;
vierul străfulgerat
și-a-ntors, mirîndu-și fața,
căzînd obosit, într-un pat
pe care-l acoperi ceața.

Se tîrî bazileul tiptil ;
ce văzîndu-se-n uităturile mistrețului senine,
îi închise repede ochii de copil
și-l trase-n codru, după sine

printre pietre, printre arbori,
duse fiara-ntinsă și grea —
fumegau vîrtejele de aburi
din carnea ce se răcea.

Pe flamură de răchită l-au hăcuit
din cuțit, din topoare,
în templu, pe discul de andezit
al sfîntului soare ;
untura scursă de pe frigare
făcea jarul rugului
să ardă cu flacăra mare
a bievșugului ;
pielea i-o-ntinseră pe frunză —
acopereai cu ea două laițe ;
slănina de la osînză
o-mpăturiră pentru opaițe ;

Precum capul lupului de la drapeluri,
i-au pus botu-n coș de ramuri
și-l boiră cu vopseluri,
și-l uscară cu balsamuri ;
prin ierburile părului, bulbucate,
se vădea talazul clorofilei de pin —
inima zeiței, cum îl bate,
în pletele de animal divin...

Strîns în găteala măiastrei lucrări,
era-mpletit în opt funii
despărțite de șapte cărări —
precum cadranul sanctuarului Lunii ;
fața de vită, umedă, ovală
era un pietroi uriaș,

din care se uita, albă de boală
masca unui arcaș ;
pe sub carnea pleoapelor, solzoasă,
ochii încolțeau la lumină —
prin unsoarea care-i apasă
împingîndu-și tulpina virgină —

dînd chipului sluțit față zeiască,
fildeșii, asemeni colțului din grăunte,
porneau gigantic să-ncolțească
spre frunte :
buzele urîte, de pește,
urdinișului gurii dînd prelungire —
de parcă nu-i prieste
masca sub care-i menit să respire ;
în amforele cerceilor albaștri
se-aude lichidul tare,
fiert de călătorii aștri
prin tulbure depărtare ;
picură-n ei mireasma florii mîndre,
împinsă de suflarea obscură —
a unei planete pline de tundre
carbonizate în recea arșură ;
pe după butuiuga gîtului divin,
se strîng viperele — coliere —
printr-una curge sîngele — vin
prin alta mustesc ciorchinii de fiere :
șirag mare, de salbe,
fac nucile de chihlimbar
prin care se văd mumiile albe
ale unor regine de furnicar.

Vasilca, cinstiți Vasilca
să vă trăiască animalele,

să le ocolească tignafesul, gîlca, modîlca-
toate boalele și războalele.
Lucrul popoarelor
în meserii îndeletnicite,
cu-mblînzirea cea dintîi a fiarelor
și-a multelor vite.

ASUPRA PLĂMADEI

Precum ființele vii s-au născut din nămol
fecundat de sămînța suflului din haos —
așa zicea înțelept și domol
Archelaos...

Crește fără grabă, fără grabă cade
pieptul legănat de respirație al zmîrcolului copil,
nedesprins din zolul numeroaselor plămade
fierte în retorta oceanului fosil ;
hleiuri mucede, nerupte paste,
tremurînd pleacă din matcă, se ridică, fug
și din nou le trage-n scorburile-i vaste
Marea Mărilor, arsă de rug ;
de-un foc rece, palpitînd, se dau în fiert,
cresc în mari cupole, se desumflă și iar suie,
și din nou le trage matca ghiolului inert
făcînd lucie-nghețare, risipire-n zări, verzuie.

Ruginește-ncet noianul ; apele în putrezire
se cuprind de somn, se coc ;
un ghem greu, bălos, zdrențuit în mii de fire
e primit de către foc ;

sus, pe stînca țărmului rupt mult de soare,
pietrele-ncolțesc, se crapă —
lamă lucie se-apleacă desfăcută ca o floare,
scînteind măreț spre apă ;
un fior lovește totul, o mireasmă
gheața apei o stîrnește,
ca o pînză face cute fața ghiolului de plasmă
ce se scutură din sine ca lovită-ncet de-un pește.

Dar în locul unde suflul
arse smîrcul gros de fier și de nisip,
se-auzi foșnind ca stuful
o-ncîlceală repede de zloată fără chip ;
răsucindu-se pe ape,
se sculă în lume Cutăriță Cel Cutare,
ștergîndu-și de pe albele pleoape
umezeala vîntului din sărutare.

Strop de cocă minerală
răsucit dinspre căldură,
se cuprinse de năvală
aruncîndu-se în viața sa obscură ;
gol, neputînd să se-mbrace,
peste durerea cărnii,
împăcat fără pace
colindă țărmii...

Nimic nu-l mărginește
la propriile-i hotare —
numai suflul din sine-i strînge carnea de pește
a zolului cel mare ;
prin fantoma de moluscă
se văd schelele de sare, lucioase —

paiele-n pîrguiala bruscă
ale primelor oase ;
apele sîngelui necoapte bine
curg pîclos și fără ținere de minte,
grăbite de curentul propriului sine —
suflu din suflul părinte.

Pe umflătura pieptului stîng,
uitîndu-se după vîntul ce fluieră-n hău,
ține uitat și nătîng
piramida de cuarț — icoana părintelui său ;
ca o lampă violetă
varsă apele luminoase,
caldă suflare, sorbire secretă
ce-i leagă zolul cărnii pe oase :
într-o înflorire eternă
trăiește miraculosul curent ;
în grăuntele ferigilor, în stropul de spermă —
sufletul testament ;
sămînță-n sămînță fierbinte
miez al miezului nevăzut și fluid —
parte din marele suflu părinte
coborît pe căile arse de cutare bolid ;
pe cînd sămînța femeii-i pururi sterilă,
puțină, apoasă, —
plină de tensiuni e bărbătească lui clorofilă
de mîl umblător pe care astrul apasă.

Se trezi Cutare Cutăriță, grăuntele
își zvîcni colțul în opinteală,
luînd puterea să străpungă muntele
în năvala-i neanimală.

Nimicule, atotputernice Nimicule,
purtător de sămînța curentului divin,

aștri pulsînd la tine-n testicule,
rațiunile lor seminale te prefac în destin :
alt strop te-ascultă dintre galaxiile nebuloase,
prin fluxul de foc legănîndu-te încă din mare
și-acum calci zările veștede, sticloase
și te cununi cu iarba, salivînd sfînta umoare.

Lucrurilor dînd tulburare,
pe ape istovite de focul alhimist ;
te-ai sculat, cum te-ai sculat, Cutăriță Cutare,
fiul Marelui Ametist :
nepurtător de nume, neștiutor de număr,
căutîndu-ți femeia,
umbli cu propria-ți piele pe umăr
ca Hercule cu blana leului din Nemeea.

TIGVELE

De cum se trezește din icra lemnoasă
a seminței pecetluite ca o relicvă,
crește animalic șarpele de casă
al vrejului de tigvă ;
ascuns în frunzele părcase ca ochiul de pleoapa de vită
mugurul, diamant gravat cu literă rună,
începe să emită
spre fildeșul înghețat al răsăritului de lună ;
umblînd printre lucruri, nebulos, spectru
trece curpenul de tigvă, somnambul,
tîrît de mugurul său de piatră electru
spre sfera astrului ovul,
rupîndu-și mătcile de clorofilă

spirale-azvîrle-n haos, trufaș ca Lucefer,
cățărîndu-se spre piatra de tocilă
troienită ca o planetă de colb roșu, de fier...

Amăgită lespedea stearpă,
se-aruncă spre cușca-n care dorm porumbeii,
lansîndu-și spiralele ca niște strune de harpă
ce s-au rupt la răsucirea cheii ;
planta derutată și tristă
aude păsările cîrîind prin somn, cu ochii celulelor
neliniștiți,

de cum își simt peste creieri pietrele de balistă
ale vuitorilor meteoriți...

Atavic atras de căldura de aburi,
urcă vrejul de tigvă pe staulul ars de rugină —
pe cînd vitele sforăie spulberînd pleava din jgheaburi,
presimțind în preajmă acest soi de iarbă-jivină ;
fascinată de aștrii fără lumini,
se tîrăște planta dusă de organul său de clorofilă, viril,
trăgînd de jos greul metalic al propriei tulpini,
ca un lanț-etalon, însemnat cu plumb de sigil ;
astfel ajunge vița de tigvă pe casă,
soarbe căldura țărănească ce-o trage hornul
și-apoi și-azvîrle spiralele-i de ceață ierboasă
spre vaca astrală ce și-apleacă tot mai mult cornul ;
pe cînd înapoi, de-a lungul ciudatei lozii,
cățărată pe staul, pe cușca păsărilor, pe tocilă
se văd pîlniile vulcanice, de piatră fragilă
ale florilor văroase — explozii, explozii.

Numai pasărea streșinii trage cu urechea prin lutul
subțire,
la lumină, la soare,
pîndind friguroasa ochire
a plantei tîrîtoare :
înfruntîndu-i suflul ce-o soarbe,
se-aruncă asupra necunoscutei fiare,
călcînd jivina de iarbă —
pe mugurul pupilă, spărgîndu-l ca un vultur, în gheare...

Dintr-o dată strălucesc și se coc,
de li se vede sămînța de jos —
fructele contorsionate la seva de foc,
asemenea unor retorte de lemn prețios ;
gheme de sămînță, huruind ca limbile de clopote
le tînguie, le sună
dîndu-le vîntului în clocote,
din lună, spre lună.

Sfere spagirice — cu popoare de semințe
presărate prin haos,
în anotimpurile rodnicei ființe
și-ale renăscătorului repaos ;
recipiente de piatră
pline cu cenușa unui holocaust —
cu spulberul pietrei de vatră,
cu oasele lumii, nearse,
citite-n viitor de către doctorul Faust.

Dar în mjlocul sfintei molitve,
Marea Mumă
se gîndește să strîngă multele tigve
pe care-a ars la soare metalul de brumă :

în fructe cît clopotele va pune sare,
și lapte, și vin, și ulei,
și arbagicul ce nu știe singur cînd răsare,
și sămînța de flori — roită-n scîntei ;
cum însă sfînta maică își cunoaște planeții
ce s-au copt în crugul de clorofilă,
o tigvă rămîne nespartă — să se țină-n ea sămînța vieții,
păstrată cu mare-nțelepciune și milă.

MACHINA

Pe cale, pe cărare, la drumul lui Por-împărat
la aria zvîntată, știarsă ca strachina, —
și-n marginea movilei de sămînță de vînturat,
aduse țăranul machina —
pasărea apocalipsei, mașina animal
văzum la răspîntia vîntului cardinal ;
scosu-i-au roțile de rariță,
ca unei baliste romane ;
pe cînd Maica împiedicîndu-se-n anteriu-i de stariță,
căra pe burtă sitele-nrămate ca niște icoane.

În gura mașinii, cît jumătate de boltă cerească,
văzum axa cu patru aripi de scînduri —
vîrtelniță de pe care va să se năvădească
pînza sfîntului părinte-al celor patru vînturi ;
văzum stele-mecanisme umblînd în multă orînduială,
apoi spițe vibrîndu-și coapsele de lemn subțire,
dîndu-și ocol pe cruguri care nu le-nșală,
mult sprintene-n plecare și-n venire —
genunchi de fier, tibii de ramuri suple,
aripile celor patru vînturi făcîndu-le să sufle.

După ce scuturâ sitele-n chip de faguri,
de te uitai prin ele ca prin vălul Genovevei de Brabant,
țăranul le puse la locul lor, pe praguri,
ducîndu-le pe-anume cant :
astfel văzum că vama orzului se potrivește
sub lopețile vîntului, sub vîslele unei gondole —
cu plasă de pește,
înfăptuind cernerea și-alegerea mai apoi a boabelor de fasole,
văzum vama de mazăre, lucrată cu andrelele, rar :
apoi des și lat ca ștergarul pe laviță,
văzum ciurul vamei pentru sămînța de rapiță,
și după chipul fetei de masă din sfîntul altar :

așa orîndui țăranul sitele,
gherghefuri necunoscute, întinse pe cîte patru labe —
dupre cum au fost ursitele
neamului semințelor și lumii Maicii Babe.

El luă lopata ; zvîrli-n coș treierătura nevînturată ;
învîrti spițele — cu patru petale de floare,
de parcă muncea la fîntîna cu sprintenă roată —
pînă ce văzum discul fără coloare ;
hîrîind călca axul crucial pe toate mosoarele,
din burta mașinii cît jumătatea bolții cerești ;
aripile se făcură patru cîini ciobănești
și-alergau și nu se-ajungeau, —
cum nu se-ajunge luna cu soarele...

Văzum acolo sita cămașă cu altiță,
clătinîndu-se ca patul tăbărît de picurii de aur ai ploii,
peste mult rîvnita muritoare zeiță
la care s-a-njugat zeul, ca boii :

se bițiiră vamele grîului stricat de sămînța murdară
ca un cocoș cînd se bucură la pasăre —
cum tremură berbecul pînă dă de mioară,
făcu sita vamelor de mazăre ;
se zbătură trecerile rapiței și-ale seminței de mei,
dîrdîind ca lupii și lupoaicele cînd se luptă să-și pună
temei.

Pe cînd astfel învîrtea țăranul în mașină osia de metal,
pe care se ouase albinița crivățului și-a vîntului austral,
două perechi roșii, de fluturi —
s-au ridicat mîzgoasele vînturi, prefăcîndu-se
scuturîndu-se de spuma celor mai de mult începuturi.

Stînd jos, la gura machinei ce vîntură soiurile la drumul
lui Por-împărat,
Maica își șterge ochii roșii de praf
cu broboada plină de chipuri, de sfînt epitaf —
alegînd semințele de ceea ce mai trece netrebnic și necurat
cît cele patru sufluri smulg pleava și toate cele-n
neașezămînt ;
ca frunza pe apă, ca pulberea pre pămînt.

DESCÎNTECUL CARTOFILOR

Eu v-am ales ca pe ouăle de păuniță,
v-am pus în cuibar de pămînt afînat, —
cunoscui mugurii voștri cît buricul degetului de domniță
trecut prin vama inelului cu granat ;

pentru voi se primeni zîna cu cămașă de borangic,
se-ncălță cu ciorapi de bumbac,
își luă pantofii de fată, cu nasturii cît ceapa de arpagic,
vă puse-n poala șorțului de ațică, cel porumbac —
de parc-avea de gînd să vă ducă la sfînta biserică
să vă citească, să vă ispovidească :
simțind pe pulpe căldura voastră ce se desferică
asemenea rîului strîns de gheață și cu mărul biruit de
iască...

Încercînd s-alunge făcătura zeilor strigoi și mașteri,
ea v-a-ntrebat, ca o fată ce era de la țară :
ce vedeți, orbeților, cu ochii lipiți de somnul nașterii —
nenașteri ;
ce-auziți, adormiților, surzilor, cu vranele auzului astupate
de ceară ?

N-ați știut să răspundeți, să recunoașteți căldura
pîntecului sfînt de fecioară —
blînd ca botul boului cînd dă bolovanii de-a dura
ori spicuiește floarea lanului de secară ;
n-ați știut să spuneți, să mărturisiți
vuietul coacerii — al rădăcinilor lemnoase de nalbă,
cele din mitrasul sfînt ; pîraiele de sînge ale munților ei
sfinți,
în vifornița virginității-i de piatră albă.

Dacă voi n-ați simțit, n-ați luat seamă
unde stați, cine vă-ncălzește, și-n poala cui sîntiți,
au să vă caute pînă-n cuibul pîntecului de mamă
cîrdurile de coropijniți și turmele de cîrtiți ;
și dacă v-a fost frică de pămînt înțelenit, de căldură
stearpă,
cu firida uscată a pîntecului de fecioară

și-ați stat ca ouăle dropiei pe răzorul de iarbă,
ca ouăle vulturului pe pragurile stîncilor fără scară, —
v-a auzit, v-a strîns în poală și-a mers
și s-a urcat pe deal și-a văzut bărbat de pasăre :
acela dănțuia pe lîngă femeie, zicea iute din ghers,
îi spărgea semințe de mere și sîmburi de zarzăre —
ce mîncînd astfel tot soiul de semințe și mieji,
căzu în cîntecele lui așezate pe ramuri ca niște mreji :
văzu cățelandru de vulpe gudurîndu-se, tăind calea
femelei,
mirosind-o, dîndu-i roată, mușcînd-o de picioare —
și mult ascultă chelălăitul acelei
fiare fecioare...

Veni zeia cu umbletul ei grabnic, de stimă ;
găsi la vadurile-mperecherii peri și fulgi — ca-ntr-un
ospăț de ulii —
locurile unde femelele-și primiseră-njunghierea sublimă
erau pline de brazdele ghearelor, în care se sprijiniseră,
lucrînd, masculii :
și-a luat pururea virgina pe unul din voi :
în zgîrietura de pasăre, în scurmătura de fiară
l-a semănat, l-a păzit — și n-a dat altoi,
și-a plîns și s-a olecăit zina fecioară.

Veni lebăda cu pene albe, cu picioare roșii,
de-o-ntrebă : ce se vaicără ; de ce se olecăiește ;
îi ciupi pantofii, horbota rochii, fluturii de pe piepții
cămășii,
îi mușcă din poală cartofii — ca niște capete de pește ;
o strînse-n brațe cu aripile ; adună pe după ea frunze, foi
de toate vîrstele,
de fag, de răchită, de salce ;

i se cuibări-ntre genunchi, ca pietroaiele între albiile dîrstelor
în care se pisează grîul și sarea — parc-ar fi vrut să se calce...
la urechi și la gît i-a pus frunză de plop, galbenă ;
frunză verde, de fag, pe-amîndoi sînii,
foi roșii, de stejar — la mijloc ; brîu de foi acolo unde fata se leagănă,
fir galben de iarbă pe degetele mîinii.

O acoperă, o-nvelește, o face să chicotească, asemenea turturelelor în uguit :
o face să hohotească precum iepele cînd nechează ; ca vacile cînd zbiară —
o ameți scuturînd-o, legănînd-o cu aripile, cum leagănă vîntul pomul pîrguit —
și-o făcu să plîngă, cum fac prigoriile către seară.

Pe voi somnoroșilor, cartofilor, v-a călcat zburătorul cu talpa roșie pe frunte :
cu prora pieptului v-a-mprăștiat, ca pe mărgelele și banii din sipet :
apele miezului s-au făcut în voi tulburi, ca rîurile cînd plouă la munte ;
mugurii dădură năvală, cu grohăit, cu nechezături, cu țipet...

Plînge Maica Lumii, fecioara, pe sacul somnorosului neam de cartofi,
i-adună de pe piept, din poală, dintre genunchi, trîntită ca o țărancă —
pe cînd vînturile-n jur, bărboase, pletoase, ca patru bătrîni filozofi,
se tem de propriile portrete luminoase, văzînd culcușurile din holdă de iarbă tăvălită-palancă.

MIOARA

Copilăria mea de basm
fu așezată sub zodia unei mioare
ce-și ascundea ochiul nebuniei, ca bătrînul Erasm,
sub lîna de pe frunte, a unei pete de soare ;
văzul necunoscutei stele
pus asupra vieții ei
grăbea forfota semințelor femele
și-o făcea să nască doi miei.

Zămislind ca zeița fecioară,
dintr-un strop de clorofilă,
mioară am numit-o și-a murit mioară
acea oaie sibilă ;
deasupra urechilor de femeie
crescuseră cîrceii coarnelor, pietroși ;
în ochii încrustați, ca piatra-camee,
se vădeau chipurile unor ciudați strămoși ;
pe fața înstelată de pistrui
se-nțelegea adesea fulgerul uitatei tristeți —
dar în fiecare an făta cîte doi pui :
odată fete, altădată băieți...

Diriguia cîrdul, nebună,
luînd locul somnorosului mascul —
cînd mergea îi străluceau zmicelele de lînă
împletită fiecare și făcută scul ;
ducînd oile ca o regină
în bejenie, spre noul regat,
tremura-n mirosul de algă marină
al grîului rumegat.

Cînd o certam lăsa ochii-n jos,
tristă de sine și-n multă ținere de minte,
fluturîndu-și capul pletos
în răspunsuri fără cuvinte ;
adesea, zvîrlind după ea
c-o veche cîrjă de păstor,
își întorcea
capul cu crengile-i de pom roditor —
cîrja sărea vrăjită
din ramul sprintenului os,
și-n fața lacrimilor ei de vită,
lovit peste picioare, săream și urlam mînios.

Cînd în fumegosul cuptor al naturii,
începea să miroasă pîinea ierburilor răscoapte,
ei îi străluceau condurii
de parcă dansa-n fiecare noapte ;
pe lîngă mioara sibilă,
berbecul, mirosind-o impudic,
își balansa desaga de prăsilă
mare cît un copil în scutec ;
întorcîndu-și capul ca o stemă de ramuri,
ea se repezea lovindu-l sub coastă, în locul deșert,
fluturîndu-și faldurile grelei flamuri
a lînei galbene ca untul fiert...

Așa era mioara, ca o mironosiță,
îngîndurată, austeră ;
ședea cu ochii la vînăta matriță
a pietrei lunii, la ceasul sacru, de sferă.

Mioară pînă-n pierit,
ispășindu-și destinul lung și destul,

n-a fost văzută-n animalicul rit
al tăbărîrii de către mascul :
tîrziu i se lăsa ugerul de fecioară
mare, greu, cît bolovanul de stei —
purtînd în sine-i sprintenă și fugară
doi gemeni copii semizei ;
numai odată pe-un picior
i-am văzut perii de femeie bălaie
învîrtejiți de linsul botului nemuritor
al vreunui berbec de văpaie.

De Crăciun era adusă-n casă,
se culca pe rogojină, făcută ghem ;
lîna-i strălucea vaporoasă
ca lumina stelei din Betleem ;
ascultam iarba zdrobindu-se-ntre fălcile de os
ale morii ei de vită ;
o boare de ploaie aducea mirosul de jos,
ca-ntr-o lucernă proaspăt cosită ;
un somn venea apoi, sau o vrajă :
în locul oii visam doi meteoriți,
iar în zori o găseam sclipindu-și ochiul de strajă
asupra mieilor abia zămisliți.

Încolăcită pe după mieii solzoși,
îi dezmierda cu migală
îmbrăcîndu-i în bale, ca-n niște cămăși
de care ei zburdau — pruncii dioscuri, în pielea goală.

După cum își rezema capul năpădit de plete
pe copitele fulgerate de-o puzderie de noițe,
ca inelele unei prințese cochete,
desigur, ispășea viața pe pămînt a unei zeițe.

Dar după mulți ani de pedeapsă
se iertă sufletul firoscoasei mioare ;
de-un corn de inorog înfipt în coapsă,
oftă cu fața către-o stea căzătoare ;
prin ani de multe certuri și pripă,
tata plecă de la noi, întemeind altă casă —
copilăria se desfăcu-ntr-o repede risipă
iar noi ne-am spulberat în lumea lacomă și mult
dușmănoasă.

LA CĂPĂȚÎIUL GIGANTULUI

Zvîrlit cu fața-n iarbă, ca o gînganie blîndă și mare,
împilat de moarte, doarme țărănește și zace
de departe i se văd degetele de la picioare,
cum stă trîntit în plasa lumii, de insectă rapace ;
cu gura-n pămînt, parcă ucis în bătăi,
prin orbite-i putrezesc pietrele ochilor frați ;
pe sfecla feței, lividă, spălată să fie dată la oi,
se coc tumorile vînătăilor, ca mugurii degerați.

Se-nfierbîntă rupturile cărnii, de vînă de bou ;
parcă i-au ros caii sîmburele gigantic al căpățînii,
părul ca frunza de ștevie-l bate vîntul fără ecou —
umflat de apele zoioase ale rîului minciunii,
pe brînci, parcă-ncercînd să-și smulgă din răzor
monstruosul tubercul al capului său de dihor.

În jur e numai vîntul lingău și ipocrit,
zvîrlind în arbori năvodul razelor de soare —

întins să se zvînte pe puntea unui vapor de pescuit,
cu ochiurile încărcate de pești strangulați, de mortăciuni
desfigurate-n strînsoare...

Gigant zvîrlit cu fața-n iarbă, pus cu botul pe labe,
atîrnă-n cangea soarelui ca o bucată putredă, de
momeală —
curge sîngele din el ca dintr-un sac din care gîlgîie
boabe —
pe urechea spartă, roșul primordial se dă la iveală.

Greu ca un morun năzdrăvan —
de vreme ce mîinile rupte la gură par aripi de pește,
de vreme ce furca de fîntînă a cracilor lui de țăran
s-a răscrăcărat pe doi aștri sub care putrezește :

cu botul pe labe, cu gura-n țărînă,
pare c-a tăbărît pe iarbă, dedîndu-se unui cumplit viol
și prins asupra faptului, nesăbuit, de fiară bătrînă,
l-a strangulat zeul în iarba cîlțoasă ca pînza de țol.

Doamne, ce prunc izbăvitor, ființă din ființa unui zeu
s-ar fi iznodit din lăcomia cărnii gigantului asupra ierbii —
de-ar fi fost această cădere ultimă și-apăsarea ce-o face
hoitul său,
să fie ceea ce fac, în căldurile toamnelor, cerbii.

Însă iarba-l ține pe piept adormit neputincios ;
duhoarea sîngelui ce i-o borăște-n față
o năucește ; și ea se luptă din răsputeri să-l zvîrle jos,
sufocată de aburul durerii din maț̦e.

Uriaș căzut în plasa de păianjen fără saț,
îl coace soarele de seară ca pe-un batal la proțap —
zace-n iarbă ca un dropioi bătrîn căzut în laț,
uscîndu-i-se gheara piciorului stîng, de i se scurge
sîngele-n cap.

Sub nasul lumii și-a băgat astfel degetul mare,
de i se vede unghia ca o streașină de mînăstire acoperită
cu braniță —
copita lui scorțoasă pe care-a vindecat-o cu sare,
întinsă la apa rece a rîului fără graniță ;
sub unghia aceasta s-a troienit pămîntul strămoșesc,
val de apărare, porți încercuite cu lanț,
tranșee în care se văd arcașii cum încărunțesc
prefăcuți în tufișuri de salcîmi, și oțetari — simpli arbori
de șanț.

Acolo, la stîngul gigantului pus cu botul pe labe,
la degetul mare, sub unghia crăpată ca piatra de moară,
hîrbuită, legată cu picături de plumb și scoabe —
s-a adunat pămîntul celei mai mănoase bucăți de țară.

Gigant căzut în iarbă, ca pasărea lovită-n piept
de ochiul urduros al farului ce lăcrămă lumină —
o mînă nevăzută-l ține de piciorul drept
ca pe-un animal cu lînă multă, trîntit pe rogojină.

Cum stă răscrăcărat, de parcă se-aține la boi,
din rîndul degetelor gîtlănoase ca niște prune,
se ridică degetul heghemon, scurt și țeapăn ca gîtul de
rățoi,
dînd un șut în botul gros al Soarelui-apune —
solzos ca o șopîrlă cu creastă,

în fruntea celorlalte, gheboase, jupuite ca nodurile unei frînghii,
cu care s-a măsurat mireasma de moşie vastă
a pămîntului părintesc de sub unghii.

Moşie, Patrie — şi dacă nu duhneşte-a carne putredă,
a sînge acru,
a borş de transpiraţie, şi-a scîrba tuturor privăţilor,
aceasta se datoreşte fluviului de sudoare, vechi şi sacru,
curgînd din apeductele de os ale bătrînilor, în crucialele vene ale strănepoţilor.

Pămîntul de sub unghia gigantului, patria mea, ogor de aur,
adevărata ţară a clasei mele mame,
ţarină mănoasă, aluat negru şi gras ca sîngele de taur,
căci din pămîntul de sub unghii al gigantului trăim şi nu ştim de foame.

Trîntit cu faţa-n iarba rîioasă ca pielea vacii,
nepăsător de sine, cu botul pe labe,
bag seama că-i pe moarte de vreme ce gîndacii
urcă pe el şi-l umblă ca pe-un sac de boabe :
bag seama că-i pe moarte de vreme ce bondari
şi gărgăriţe — din cele ce-mping ouă şi sfere de balegă,
roiesc în cîrduri nepăsătoare, şi grase, şi mari
de se lovesc unul de altul, se răstoarnă şi se-ncalecă.

De vreme ce stoluri de muşte-i dau roată trupului
cu zumzăială şi forfotă, cu spaimă şi turbare —
trăind ca trîntorii în miezul stupului,
unde se plămădeşte mierea acestei ţări multe veacuri agrare !

Că veni Zîna Mumă, de dimineață,
te bătu pe greabănul pletos ca o răchită,
cu palmele-i ți-a umblat pe față
smulgîndu-ți de pe ochi pînza somnului mucezită,
furca de criță a coarnelor se-apucă ea să spele,
tunse iarba uscată a părului din urechi —
deretică, găsi cuiburi de rîndunele
cu ouăle sterpe, și vechi ;
luă pieptene, îți pieptănă șoldurile, cheutorile și
descheutorile ;
pe coaste și pe burtă, pe grumazi și picere,
și pe obrazii păroși — cu năframa îți șterse urdorile ;

și te-ai întins că ți-au cîrîit oasele de plăcere,
dăduși vînt, de zburară frunzele prin coșar,
lumea se-mputi de mireasmă și zeamă
de iarbă proaspăt cosită, băligău de ambrozie și nectar,
dospit în chivot de aramă ;
te bătu Zîna Mumă pe buci, lăudîndu-te :
așa, turmacule, suflă bine,
te desumflă și desumple-te —
să-nvîrtească vîntul tău morile pe coline ;
apoi aduse dohotniță cu uleiuri de toate florile,
pe oasele feței te unse, pe cele de ședere și pe cele de
umblete,

și pe la toate cele patru subsorile ;
suflînd peste fața ta ca o boare,
te bătu pe umerii lucii de untdelemn —
și te duse cruntat la întîia-ți lucrare
unde-aștepta juncă la patul de lemn ;

blînd te-ai suit, și-ai lucrat părinteşte,
în cumpăt ai fost și-n vajnic temei,
cu multă-mbelșugare lăsînd laptii de peşte
în albia icrelor ei...

Îndemnîndu-te de toarta inelului nărilor,
te duse Maica Zînă la masa cu multă lumină de ceară —
cu nencepută floarea fînului și roua zorilor —
te ospătă ca pe-un bărbat și te lipi de povară
trist ai stat, nici de apă, nici de bucate nu te-ai atins,
numai piatra de rîjniță a bolovanului de sare
ai mirosit și-ai lins.

Ce-ai tu, taure, că fluşturi din cap și miroşi,
că te uiți în lume cu silă —
au nu primești tu fecioria juncelor, și le dai copii sănătoși ;
au nu ești tu bărbatul tuturor vacilor de prăsilă,
și mirele și ginerele și părintele totodată ;
au nu ești însuți semănătorul și sămînța curată ?

Din ghindele tale-au răsărit codri de coarne,
izvoarele cele de lapte,
înzăpeziții munți de carne
cu piscurile cîteșișapte...

Iată că vin oameni cu gura plină de dinți asemenea
brebilor,
după strai li se cunoaște munca și rostul trebilor :
plini de pămîntul cel galben pe picioare —
li se vede pieptul ca pielea șarpelui de casă ;
semn că fac diguri și galerii și tot felul de zidiri la
izvoare —
pre chipul și-asemănarea castorilor cei cu coadă solzoasă :

dă-te la o parte, Maică, zise unul cu toporul în cumpănire
pe cînd Fecioara Mumă săruta apele ochilor cît două
dulbine ;
nu ne tăia calea ; vrem să stricăm casa boului mire,
făcu altul cu frînghii multe și-nfășurate pe după sine ;
tot așa ziseră unii, țărani, după unelte și straie :
unul cu secera la brîu, desculț cum îl luaseră ;
altul cu foarfeci de vie și fierăstraie,
pentru corzile vinelor și buturii oaselor.

Hai, taure, prăsitorule de viței,
mirele vacilor, ieși afară din casă —
ne trebuie sîngele tău gras ca terciul puțului de țiței,
și pielea ca tabla de aramă foioasă...

Și-ai ieșit, boure : pe hornurile nărilor ți-ai viscolit
cenușa,
cu grebla coarnelor ai adunat frunză, și-ai treierat-o cu
îmblăciul cozii —
stoliște ți-ai făcut, în genunchi te-ai lăsat și ți-ai răcorit
gușa
pe brazdele trase cu unghiile, de-a curmezișul ogrăzii :
sări cel ce-avea frînghii, te ghemui, făcu năvădeală ca
viermele de mătase ;
cel ce-avea topor dădu-n buturul coarnelor, ca printre
doi copaci ;
toporul sări și luă foc pe streașina obștei tale case,
unde-ai trăit cîte-o noapte cu miresele vaci ;
cînd ai ieșit din plasă, ca melcul negru din cochilie,
trăsniră frînghiile ca vrejul iederei pe rug —
dar cel cu foarfeca reteză vinele-ți mlădioase
ca lianele de vanilie ;
cel cu seceră, seceră gîrghița gîtului neștiutoare de jug...

Ci tot te-ai sculat la ușa templului de prăsilă,
te-ai udat pe prinzătorii tăi un rîu de urină,
cît apele Dunării năclăite și galbene de argilă
cînd gîlgîie bălțile slinoase de motorină ;
se surpară maluri de piatră — zece zile de-ale verii,
mugiră apele și dădură ele cu cornul în diguri —
ci veni sfîrșeala : păianjeni se puseră pe vitraliile de
aur ale vederii,
ci veni moartea cea dătătoare de friguri.

Maica trimise pe viteazul cel trainic și drept ca molidul ;
cîine-i zburdă-n față, mirosind pietrele pe care s-a băligat
soarele ;
șarpe-i sărea din urmă, la un lat de palmă de călcăiu-i
de idul —
și el nu-l strivește cum trebuie strivite tîrîtoarele ;
și iată că vă-ntîlniră, boule mire ;
se uită-n tine cu uitătura lui sfîntă,
pătrunse pietrele ochilor tăi de samfire
și vă luară la trîntă :
te strînse bine de coarne, îți dete brăzdarul capului pe
spate ;
pînă-nfipse furca de os în pămîntul umerelor tale
pietroase ;
și-acum erai un plug cu fierul împlîntat în vîntul dintre
sate ;
și el simți rece cu osul genunchiului coama ta de mătase ;
scoțînd de la brîu cosorul ce lucrează butucul de viță,
tăie vrana gîtului, fragedă ca scoarța de cireș ce-o fierbe
țăranul s-o facă bucium :
sîngele rupse țărîna pe sub unghiile tale de criță
și-ai adurmit în supunere și fără de zbucium.

Cîinele linse la rana-njunghierii ; șarpele bău sîngele —
dar eu nu pe tine te descînt și te farmic ;

eu descînt sterpele, nenăscătoarele — și tu strînge-le
și dă-le lucrul tău cel mai harnic ;
cel-cu-toporul, capul să sfarme, o căldare de creieri
să ia cu lopata ; să răzuie cu mistria, cu uneltele de zidire :
eu te descînt să se prăsească lumea ca greierii
peste măsură și fire :
cel-cu-funia să smulgă pielea rece și umedă asemenea
cojii de tei
cel-ce-seceră să taie, să taie, să despice, să facă poloage de
cărnuri —
aburul verde al sufletului să ți se legene peste ei
să te ridici la ceruri, ca zburătorii seara, pe hornuri.

Și iată că veniră țăranii, cu boi, cu tînjală ; scoaseră
burdihanul
mațele smulseră cu furcile, le spălară la jgheaburi —
stoguri de carne de burtă fierseră și mîncară
de s-au negurat văile de ceața fierturii, de valuri de
aburi —
dar nu pe tine te descînt eu, taure,
semănătorule și sămînță de prăsilă ce ești :
o cînt și-o descînt pe Cutărița lui Adineaure,
să-i luăm sterpiciunea și seceta ; și nelucrările ei
muierești —
că veni, amărîta, cum vine turtureaua după cocoșul ei :
cum caută vita pereche — așa caută ea pe ăla ce trebuie
s-o-ngreune :
babă descîntă, magul ceti psalmii lui Dohior-Făt-Frumosul-
Din-Tei
ci ea o duce tot într-o sterpiciune ;
dar nu pe tine te cînt, te descînt eu, semănătorul
copiilor ;
o chem și-o răschem pe Cutărița la ospățul de aur,
unde-a-ndemnat-o Sfînta Mumă să caute rădăcinile
fudulilor —
preasfintelor tale, de taur.

Că veni, oropsita, ridică pietroaiele cît zdrobitorul
de pisat sare,
cît zobitorul de grîu ; și bagă amîndouă acelea
în desagele ei de munteancă mult călătoare
le puse pe umeri ; se scutură de bunăvestire, de i se
furnică pielea —
leac să-i dea Mithra Liberatorul, să nască ce i se cade să
nască,
băiat blînd și viteaz — în fața valului despre care nu
știm ce ne-aduce :
ea să-l facă mare, să-l dea la carte — să-și facă datoria
lui omenească —
de-o să-l întindă nerușinata de lume pe cruce.

LA POVARNĂ

Toamna, țăranii — discipoli obscuri
ai unor preoți ce-au pierit demult,
părăsiți, pe-acest pămînt plin de frați dioscuri —
se dedau unui rit periculos și ocult :
în jurul cuptoarelor de piatră refractară
ascunse-n poverne,
pun la cale-o alhimie bătrînă, de țară,
trăgînd cu ochiul din frunte la focul stelei materne.

Suind în car butuci vechi, din primăvară numiți,
duc la fiert boasca de iarbă, de mlade de arbori roditori,
coaptă la spuza unor meteoriți
ce-au trecut cu flăcările-nvolburate peste tocitori ;
de cu seara-i vezi făcîndu-se c-aruncă lemne
sub retorta cazanului acela de rachiu ;

se cheamă unii pe alţii prin semne,
bolborosind ca descîntătorii asupra argintului-viu ;
plini de sîngele vinului de iarbă pe cămaşă,
cu tridentul lemnos îndoapă noroiul acru
în tigva de bronz — uriaşă,
legată de-un vrej luciu, cu bile de nacru ;
trîntind apoi capacul de aramă,
îi astupă răsuflătoriile cu metalul rece, bălai,
al unei mămăligi mestecate pe pirostrii, la cramă,
pînă se usucă cerosul bulgăre de mălai.

Apoi stau şi-ascultă ţîrîitul de greieri
al aburului ce caută să urce prin ţevi —
plăcîndu-le cum li se pune o pîclă pe creieri
dinspre rugurile miilor de evi ;
din oceanul de mîluri, drojdii în duhoare,
aud cum se ridică exhalaţiile pure
stîrnite de vatra acelui soare
în care sfîrîie lichidul lemnului otrăvit de secure ;
de milioane de ani se-ncolăceşte aburul tare
prin purgatoriul unui zeu-serpentină,
grăbit de focul acestor altare
acoperite de cîte-o barcă divină.

Mii de ani ochiul lor a sticlit
insuflîndu-le parabola cazanului de făcut spirt —
în mintea unui înţelept Heraclit
pe capul căruia n-a pus nimeni cununa de mirt ;
închis ca-ntr-o clepsidră-colos
între doagele grosolanei sacale,
aici trăieşte şi lucrează Şarpele Fabulos
al divinităţii spirale ;
în apa de gîrlă plină cu solzi de peşte
a putinii crestate ca un străvechi ceas-calendar,

Se-ntoarce idolul de bronz, se răsucește
căzînd în jurul unui pom imaginar —
parcă născut de-acel chivot spagiric,
șarpele hălăduiește de după lemnul dogit,
legat numai prin vrejul țevii-ombilic
de pîntecele din care-a fugit.

Se ridică aburii din marea neclară,
fierbinte — neschimbați la față —
urcă prima treaptă a idolului-scară,
se-mblînzesc și-ngheață.

Fiii unui popul mort și-nviat de vechime —
țăranii picotesc pe lîngă firul încîlcitei conducte,
adulmecînd sunetul incendiar al apei sublime,
izvorîtă din gunoiul de ramuri, de iarbă fără fructe ;
apoi toarnă apă deasupra reptilei spirale ;
se-apleacă la gura din care pică prima camee
din lungul șir al pietrelor filozofale —
speriați de capul mioarei pletoase ca o femeie.

Înmărmuriți ascultă primele explozii
ale picăturilor sticloase, ca măselele lor de cai ;
pe cînd Șarpele cu merele aștrilor în jurul cozii
pare că descinde de pe pomul din rai ;
ploios începe alcoolul de ierburi să curgă
dinspre sloiurile focului-bolid
în orbita bobului de aramă dat în pîrgă,
holbîndu-și ochiul aburos și lichid ;
fumegă elixirul, arde apa satanică
pe care idolul întins cu capul spre infern
o extrage din elementele cuprinse de panică —
dintr-un zol putred, viermănos — nucleu tern...

Stau țăranii și-ascultă cu auzul mare
gîlgiitul izvorului de cristal
peste freamătul propriului sînge otrăvit de-așteptare,
într-un demult uitat ritual :
pe scaune mici, mai mult îngenuncheați,
pe hainele făcute ghem, pe sacii așternuți —
rabdă-mpietriți, ca sfincșii lor din Carpați
pe după care-au putrezit capcanele de mamuți ;
ca-ntr-un sanctuar de lemne
așteaptă-mpărțeala de sîngele unor sfinte plante,
uitîndu-se-n conturele de sevă ale spăimoaselor desemne
ce-i ard cu pietrele de foc ale uităturii gigante.

Țăranii la povarnă — discipoli obscuri
ai unor preoți ce-au pierit demult —
părăsiți pe-acest pămînt cu frați dioscuri,
se dedau și ei, de spaimă, unui joc periculos și ocult.

DESCÎNTEC LA SÎMBURI ȘI MIEJI

Te-am luat, nuca nucului, și pe tine, migdală
și-am zis : ridicați-vă chipuri ale Unului Dionys
din adormire, din boală —
și-ați piuit ca puiul de pasăre-n matca întîiului vis
cînd strînge țăranca ouăle-n poală ;
și pe tine te-am luat, sîmbure, și pe tine, nuca alunului,
cînd vi s-au limpezit miejii cum limpezește luna cerul
pustiilor,
cum luminează piatra alunului
apele de vopseluri ale boiangiilor :
și-acum vă strig, semințelor, și pe voi, miejilor —

să vă puneți cămașa de mire,
să-nhămați cerbii la sanie, să fiți gata cînd auziți
ruperea vrăjilor,
și multa boncăluială a sloiurilor pe rîul în adormire.

Vine Maica, se uită cu multă migală
în toate semințele, și-n nuci, și-n sîmburi —
și n-aș vrea să vă găsească gălbejiți de zăcere, și-n
pielea goală,
să creadă că v-am lăsat mult singuri ;
că mi-am pus urechea spre codrul cel cu vizuini de lemn,
s-aud cum umblă zeița cu mîinile-i uscate prin scorburile
păsării dulf ;
cum scormonește albiile arborilor și-i înfiorează cu desemn
strălucitor dinspre lumina pietrelor de sulf —
după voi umblă, pe voi vă caută, plînsă, desculță ;
oropsită, bătrînă :
mîngîie fiarele, face-mblînzirea lor și le-asmuță
pe viermele din miezul de nucă, pe cel de unt de migdală,
pe cel din carnea de prună :
căci voi sînteți copii din semințiia lui Parasîmbure,
tatăl vostru cel mare —
păstor și rege care văzu-ntr-o zi venind laptele tulbure ;
și merse să știe ce-i sus, la izvoare ;
găsi oile-mprăștiate, arsă stîna, risipiți cîinii,
găsi locul rîmat de fiară cu cornul pe rît —
găsi pe frații săi cu poala plină de semințele pîinii
și-aceia l-au tîmpinat iute și l-au omorît ;
în sicriu alb l-au închis — mult învăscut cu flori și țînte ;
cu galbene ferecături, călcate de potcoavele peceții,
cetluit pentru multe văleaturi de-acum înainte ;
și-i uitară deschiși ochii calzi încă de aburul vieții.

Aruncatu-l-au bătrînul vostru-n Dunăre
pe unde-au găsit-o mai tulburată și mai repede —

apele l-au dus cum duce vîntul vîrtejul de pulbere,
lovindu-l din lespede-n lespede ;
și veni Maica și-ntrebă grăuntele de praf,
mult umblător prin spulberul slăvilor fără sfîrșituri,
dacă n-au văzut, dacă n-au cunoscut cufăr de lemn
zugrăvit, nu de zograf,
ci de faur meșteșugar în cetluirea cu plumb și cu nituri ;
sărută pămîntul cel stătător și bun de păscut,
îl întrebă de nu i-au pus cineva la piept radlă de lemn,
om tînăr, întins ca vitejii pe scut,
cu părul galben în fluturare și luciu ca lumina pe gura
amforei de untdelemn ;
întrebă foc roșu păscînd ca un bou,
dacă n-a văzut, n-a cunoscut ladă de zestre
aruncată-n patul de ramuri al cuibului fără ou
al păsării celei cîntătoare-n ferestre...

Nu mai căuta, Maică, zise sora lor, apa ;
în vadurile otrăvite cu sîngele ruginit de-argintul-viu
zace fiul tău închis ca gogoașa ochiului acoperit cu
pleoapa,
ci eu te-am zărit cu văzul ce mi-l dă el din sicriu.

Muma-zeiță așteaptă apa să nască ;
se-ncordă pîntecul Dunării, zvîrli prunc pe mal, pe nisipul
în multă spălare —
în cămașă de mire, cu platoșa de fier, voinicească
l-au găsit pe părintele vostru cel mare...

Eu cu tine vorbesc, nuca nucului, și cu tine, migdală,
și cu voi, fiilor ai seminției de sîmburi —
pe cînd asupra cărnii voastre-n răvășire nupțială
se luminează apele cele tulburi ;
pe cînd vi se dezgheață uleiul sîngelui părinților,
dînd în fiert la focul diriguitorilor aștri,

spre care explodează capacele de sicriu ale seminților,
dînd la iveală privirile zeului cu ochi albaștri ;
eu cu tine vorbesc, nuca nucului, cu tine, sîmbure, cu tine,
migdală —
după cum e vîntul de moale și străbătut de vuietul de
talancă,
eu cred că vă ține Maica, Muma-Pădurii pe palmele-i de
ceară transparentă și pală,
zvîrlindu-vă-n sînul cămășii ei de țărancă :

acolo veți dormi, între pietrele-acelea
din care-a curs izvorul de lapte hrănind pre Făt-Frumos ;
voi să stați, să vă lipsiți de sfînta ei piele
cum se lipește frunza de șoldul calului, umed și uleios ;
cu sapă de argint, cu hîrleț de aur — morminte de naștere
va să sape ;
și-o să vă-ntrebe cum știți să-ncolțiți ; patruzeci de bobi
și de frați :
ci tu, nucă, și voi, sîmburi, și tu, migdală, veți fi
sărutați pe pleoape —
ci voi să nu vă spăimîntați, să nu plîngeți — și-o să-nviați.

SĂMÎNȚA DE CEAPĂ

Văzu Muma Zînă astrele ca niște chivoturi
pline de pîclă pe stîncile lor de cleștar ;
le-auzi dîndu-și plutele-alături,
cum își varsă rugurile și răsar ;
cu burțile-n sus, rătăcite pe mare,
luminează pulberea pustiurilor grele
bărcile-n legănare
ale nenumăratelor stele ;

văzu oceanul fără chip,
plase de vuiete, cercuri de ger
scuturîndu-și pînzele de nisip
trase cu năvoadele prin Ether ;
osiile invizibile, asprele unde,
fluxurile vinete smulse-n derivă —
cărora nimic nu le răspunde
cu vreun țărm ce s-ar găsi-mpotrivă ;
văzu Maica Zînă treptele-acelei scări
pe care focul urcă și răsare
din aburii rupți de pe mări,
umplînd stelele scobite ca pivele de pisat sare —
luă coșul cu arbagicul ca nisipul,
simțind duhoarea de animal fierbinte
a semințelor ce-și păstrează chipul
și toate proporțiile mai dinainte...

Merse la brazdă, lucră țărănește
pămîntul cald, mătăsos, ca tăciunele,
împingînd sămînța cu sfîntul bot de pește
al celor trei degete din care-și face rugăciunile :
pe cea mai frumoasă și fecioară ceapă
o-nchide-ntre copăile de cristal
ale unei scoici abia rupte din apă —
îngropînd-o la căpătîiul brazdelor, cardinal ;
ureche pe ureche, auzul lumii comprimat,
spirala de ceasornic a ecoului —
împiedicate-n jurul numelui ce nu s-a mai chemat,
adormit ca puiul în apele lunatece ale oului ;
pleoapă pecetluită pe pleoapă,
în care spermatozoidul văzului umblă febril,
strîns în bulbul ochiului plin de apă
ca pîntecul femeii plecate spre copil...

Stă ceapa-ntinsă ca un mag yoghin,
concentrîndu-se spre sfintele semnale
ce bat sufletele noastre pe-un magnet cristalin
dinspre ochiul focurilor boreale ;
ca-ntr-un mauzoleu în care intră mirii
cununîndu-se la pragul unor idoli maşteri —
primeşte ceapa somnul cel veşnic al devenirii,
căci moartea e sămînţa altei naşteri.

În albiile stelelor focul se-nvîrtoaşă,
cade tot mai greu pe scări fluide —
pe cînd ceapa ce trezeşte-n tînăra-i cămaşă
pe care-o-mpinge cu pieptul şi-o deschide ;
creşte gerul astrului şi friguros şi cald,
o prăpastie se taie în pietrele clare ;
ceapa se cuprinde verde de-o apă de smarald
clătinîndu-şi umezelile grele, de mare ;
pe planeţi oceanele dorm,
creşte din ele piatra munţilor, solzoasă :
ce-a fost apă este prefăcut în ţărm,
verde-mbrăţişat de clorofila-mireasă ;
cînd iarăşi pluta pămîntului se dezgheaţă,
curgînd la sorocul anotimpului de apă —
cotropită de steaua ce i se uită-n faţă,
răsare iarba iute mirositoare a firelor de ceapă.

Departe, aburii rupţi de pe mări,
urcînd din nou pe treptele aceleiaşi mătci,
ajung şi ard în vîrful nevăzutei scări,
umplînd găvanele stelelor răsturnate ca nişte lotci :
focul tutelar din nou la apogeu
face ziua albă ca zeiţa bătrînă în zeghe —
pe cînd ceapa încordată ca un bolovan de minereu,
cutremurată se pătrunde de veghe ;

cracii cărnoși ai rădăcinilor ei de animal marin
umblă prin pămînt, înoată și sapă —
cîtă vreme carnea albă ca floarea de crin
se-ndestulează lacom de apă ;
crugul de care nu se mai desparte,
îndeplinindu-și la nesfîrșit întoarcerea,
îi insuflă adormirea de moarte,
desăvîrșindu-și coacerea.

Murită-i ceapa foioasă ca nisipul,
pe cînd în turnul lujerului dorm cu focul în minte
semințele care-i păstrează chipul
și toate proporțiile date mai dinainte ;
vine Maica Zeiță, culege arbagicul,
pune basma neagră peste leagănul de nuiele :
pe cînd vede cum cepelor-semințe li se pătrunde buricul
de către semnalele morse ale aceleiași tinere stele.

DE OBÎRȘIA LUI OSIRIS

Să vii pe fluviu grăbit ca sîngele,
în barca fără larmă —
rupînd pînzele apei, petele, dungile,
cîrdul peștilor ce n-au avut timp să doarmă ;
verde, ca bobocul de nufăr
printre genunchii celor doi țărmi —
să-ți treacă bolta nituită a sfîntului cufăr
în care te-auzi că dormi ;
că maică-ta ședea ca un chiparos
pe țărmul bîntuit de algele coapte,

cînd, lovind-o colțul sarcofagului tău nămălos,
îi făcuși frig în oase, cald în sînge și-n lapte ;
se izvodi roua albă, ca pluta, dospită —
lacrimă de pasăre, rășină, mir,
înmuguri pe gura la care durerea palpită
ca gușile gușterilor pe lespezile de cimitir...

Cum nu se stăpînește carnea fecioară
așa suferi lemnul ei prima oară :
sevele năbuiră
grele ca mierea, ca sîngele mieilor —
iute s-au acoperit nisipurile cu porfiră
și iarba — de parc-ar fi spart ursul cofele știubeilor ;
din toate părțile te sorbi lemnul ei —
prin pereții căruia te văd luciu, ca-ntr-o cutie de nacru,
învelit, înecat în valul de hlei
al chiparosului sacru :
cu capul pe genunchi, ca broasca pe buși,
te vezi prin lemnul matricei, rece și clar,
gol și chircit ca viermii de cărăbuși,
ca o furnică-n pîntecul mărgelei de chihlimbar ;
te-ai destemeiat și-acum vrei iarăși temei,
îți faci coacerea-n negură,
și-ai descins în carnea acestei femei —
zînă, chiparos, vergură :
astrele te-au folosit și-acum odihnești —
aștepți să fie trebuință iarăși de tine,
la curți mari, împărătești,
de unde se pleacă și iarăși se vine ;
joacă-te prin apă, prin gelul de frunză te plimbă,
lovește cu picioarele-ți galbene ca lămîile —
să simtă maică-ta ce simte cerul gurii cînd e lovit în
vorbire, de către limbă,
că ți-se-mpiedică-n pînza necoaptă călciiele.

În apă stai, sforăi, lucrezi ca un biber,
în somn, în nelucrare ;
am venit să te prevestesc, Tatăl meu Liber
cum ești acum în lichidele cele neclare ;
nici nume nu ți-am zis, căci nu poți duce nume,
nici nu-ți mai spun să te naști —
ieși din nelume în lume
ca lumina la cîntecul cocoșilor, de Paști ;
numai vino din nemișcare ;
dă-mi semn oricît de tulbure —
cum înțeleg, cînd se ridică vîrtejul de pulbere,
că se duc Ielele la-mbrățișare.

Am venit să-ți descînt, îți zic drum îmbunat
în dreptul astrului natal —
fecior de crai sau de orișice nat
vei fi fiind — ieși din sarcofagul tău, ieși din val,
cu foarfeca am să tai firele de urzeală, de natră,
cuibul de-ncîlceală și rădăcină
în care s-a-nfășurat păpușa ta de piatră
ca un idol în pădurea virgină ;
cald, lunecos, ca un cățelandru de lutru
ți-ai pus creștetul la steaua ce te guvernă —
ci te aperi, te-ncălzești înlăuntru
cum te-a-nchis creșterea cărnii maternă.

Ca pe-un pește te umblă apa pe-o nare,
te cutreieră și te lasă-n pace pe cealaltă nare
și tu cutreieri matca din cascade-n cascade
ca-ntr-un fluviu întunecos și mare,
leneș și plin de naiade ;
pe lujerul pîclos al ombilicului de nenufar
împinge fuga părintelui astru
valul de hrană, cîrdurile de nectar
la masa ta de sihastru.

Acum naște-te ; c-am chemat dulgheri împărătești
în căutare de chiparos —
și le spun că te-ascunzi, că te lenevești
în bradul ăsta plîngător și frumos ;
naște-te bărbat ; stîlpul casei zic să te naști,
căci mult ai umblat și-ai fost arborele morților ;
izvodește-te, c-am oprit aștrii nefești
și-am desghețat lacătul porților ;
c-am îndreptat cumpenele, c-am limpezit cele tulburi :
dă-ți moartea către cealaltă naștere — pe malul acestei
nestatornice pulberi.

KALION

Din frunza trestiei, din paiele coaptelor papuri,
pat moale s-au așternut în căruța faraonului ;
s-au ales patru bivoli cu măruntaiele pîrguite și pline
de prapuri,
ghiftuiți ca pe suhaturile Ilionului ;
în carul cu multă găteală stă Muma-Mare slabă ca o
schimnică :
roțile sînt îmbrăcate în hîrtie roșie, de papir,
loitrele s-au căptușit cu beteală, fragedă chimbrică,
leucile cu stâlpări, cu șomoioage de pir ;
bivolii aveau pielea solzoasă, lunecoasă viclean ;
coarne de aur ; la cozi lînă roșie, la coame canafi de
arnici ;
cununi de sulfină pe frunte — pînă la pleoapele
ochilor galbeni ca ai peștelui clean ;
blînzi ca pruncii și muncitori ca niște furnici ;
s-au trimis plocăzi de porfiră,
mătăsuri și steag și hlamidă —

dară bivolii s-au ologit, loitrea s-a stricat ; roțile le ciobiră —
carul s-a-ntors încărcat cu pămînt galben, de cărămidă.

Sări Cutărița, recunoscu țărîna ; deschide poarta, primește ;
la fereastră răsturnă pămîntul lui faraon ;
boii dejugă ; îi duse la grajd, bărbătește,
cu inima otrăvită, înecată din mult venin de scorpion ;
căzu pe grămada de lut galben și reavăn,
părul își despleti ; aburul plînsului dintr-o dată-i opări chipul ;
cu pieptul lipit, capul și-l aplecă parcă peste pruncul din leagăn,
își desfăcu brațele ca leoaica turbată cînd scurmă nisipul ;
se sculă-n zori, luă sapa ; săpă unde-a curs lacrima sfîntă, de mumă ;
rochia-și sufleca pîn' la pietroaiele albe-ale genunchilor de zeiță
și-ncepu să joace prin zolul de humă,
treierînd și gemînd prin valurile noroiului, ca o bivoliță ;
cu sapa-l strînge de la margini, cu picioarele-l frămîntă de la vîrv ;
rece se lega plămădeala, ca mătasa, ca firele de urzeală de tort ;
ea-l răsturna și-l trîntea ca pe-un stîrv,
el se schimba tot mai mult, asemănîndu-se-a mort.

Cînd termină de zolit, de frămîntat,
își spălă picioarele pînă la vinele ca subsorile unei dansatoare virgine ;
acoperi fața pămîntului cu pînză de in, cu macat ;
îi puse la cap lumină de oloi de măsline ;
masă mare scoase-n ogradă ; așternu trei trîmbe de pînză ;

cu sapa tăie lutul ; făcu dăraburi, gogoloaie, felii ;
prin pulberea de floare, prin cenușă de frunză,
ca pe copiii-n scăldătoare le tăvăli și le răstăvăli :

„Am tăiat dinspre soare, ți-am făcut cap de bărbat,
am tăiat dinspre lună și dinspre stele — picior lîngă
picior ;
capul pieptului cu inimă, cu bojoci și cușcă de tigru
turbat ;
splina, ficatul și-apoi mațele — turnate-ntr-un singur
ulcior ;

ți-am izvodit poponețul și pulpele,
genunchii — toate oasele și carnea ce ți-o aflai ;
peri ți-am pus la toate subsorile, ca dihorii și hulpile —
numai sculele bărbatului n-o să le ai ;
peștele le-a mîncat ; lapți a făcut — lumea a umplut-o
mătcile dulci și băloase, leșiile oceanelor de sodă și sare —
doar în stearpa vărsătură a fluviului pe care umblă Pluto
sămînța ta nu răsare...

Ia-ți carnea, ia-ți oasele, tămăduiește-te,
pune-ți coroana casei să domnești a doua oară ;
împinge-ți sîngele-n trestiile oaselor veștede,
pe care ți-am legat umerii să duci hlamida și sacul la
moară ;

pe pieptul tău tresar bătăile tulpinelor de carne,
picioarele zvîcnind să dea pămîntului alte hotare —
pe cînd te lași pe plugul ca un taur luat de coarne,
încît se vede întunecîndu-se coarda de arc a vinelor, tare ;
cu prima pînză te-am adunat, te-am legat,
într-a doua te-am ademenit ca pe-un străin,
soră ți-am fost și te-am luat de bărbat
și iată, acum te-am născut ca o mumă, într-a treia pînză
de in..."

Ci luă Maica Mumă piatra de pristornic :
ca-ntr-o prescură înfipse sfîntul sigiliu, în burtă,
grăbind ceasul punerii pe picioare, cel spornic
și moartea făcînd-o mult scurtă ;
sub barca soarelui se-auziră dunele de sare trăsnind pe
ocean ;
înfiorat, zvîcnind ca fluturele-n crisalidă,
se simte cum îl loveşte prora luminii în coastă — pe
țăranul Kalion — Caloian —
cel plămădit din pămînt, ca o stivă de cărămidă :
că-n trei pînze s-au înfășat și s-au culcat pe plută
și pe drum de apă s-au grăbit :
înmireasmată-i carnea lui de ogor, să nu pută ;
îmbălsămată și vie, de parcă n-ar fi murit ; și nici n-a
murit.

DE PLANTAREA VIEI

Se scoală Muma Zeiță, ieși-n prag ;
luă și presără sare din solniță
pe palma soarelui ce se-aplecase din barca-i ca un
sarcofag ;
se duse de scoase răsadul de viță din smolniță ;
se gîrbovi deasupra gropii, lucră cu greblă ;
din spoială albă, din tăul de zmirnă
scoase butașii — steblă cu steblă,
punîndu-i în tîrnă ;
cercetă lemnul crud și dormind somn învechit ;
înfășă vlăstarele-n pînză de lînă, ca pe snopii de luminări,
după ce-ncercă cu unghia materia albă, ca sămînța de chit
ce-nghite și scuipă din pîntec omul sfînt de pe mări ;
strînse-ntre degete mucurile de opaiț ale mugurilor

trase pe palmă cărnoasele mustăți de pește
ale rădăcinilor încolțite după legile crugurilor
și-ale multelor solomonii în care stăpînește ;
luă foarfecă, tunse crudele smocuri de iarbă rece —
clorofila cărnoasă, limfatică, nescoasă la soare ;
fior de șarpe simte carnea ei, frig iute-o petrece
din rădăcinile căzute pe picioare...

Aduse țol, zvîrli pe fața galbenă a snopilor de vie,
amforă de piatră dezveli, pecetluită cu parafă —
ca-ntr-o fîntînă se-aplecă de-i văzum carnea vinelor de
iasomie :
scoase șarpe bătrîn apucîndu-l de ceafă ;
merse, găsi pămînt adăpostit cu munții
reavăn, cu fața aleasă,
treaz ca fecioara-n patul nunții
și somnoros ca mirele tînăr după lucrul său la mireasă.
Maica luă custurea, tăie șarpele ;
opri calul, înfipse nuiaua de viță, ca lumînarea-n
candelabru :
preoți cîntară cu naiurile, preutese cu arpele
dezlegară dantul macabru ;
două limbi scoate șarpele, două gușterul mare, două
tămătoarea șopîrliță, —
tot cîte două, cîte două vlăstare
să aivă smiceaua de viță —
în bunăstare.

Eu trec, eu răstrec cu frigarea sfîntului butaș
prin gura șarpelui tăiat, răstăiat —
cum trece și urlă-n gușa steagului dacilor vîntul surlaș —
zeița zeului nostru să facă băiat ;
voinică să se scoale ramura viței, flocoasă și taură
și din ochii stălpărilor, de sub pleoapa de pasăre-a
mugurelui,

să-ncolțească, să iasă coarda, ca jivina din gaură ;
ca ochiul ei de fiară să lucească boaba strugurelui ;
lujerii să se-ntindă, corzile să crească,
să urce pe pălimar, în jurul pomului ;
ca veninul în guşa verde, şerpească
să se coacă vinurile puternice în pivnița omului...

Să fie obiceiul iarna, cînd crivățul se-nvolbură,
și arde gerul de la brumă pîn' la zăpada nevinovată, a
mieilor —
să stea viile-n pămînt, ca şarpele-n scorbură
iar primăvara să fie primeneala frunzei, ca năpîrlirea
pielor ;
alb e sîngele şarpelui, de gheață, bălos ;
tot așa musteala lăstarului de vie, rece, nesprintenă ;
și cum se teme şarpele de piatră, via să se ferească de
grindină —
ce numai vinul să fie roşu ca sîngelui Domnului nostru
Făt-Frumos.

DESCÎNTEC DE CASĂ NOUĂ

De dimineață se sculă, casă-ncepu junele ;
împrejur e mare trestia, la floare vînătă ;
au vîntul, au sălbăticiunile,
au cine se-ncumetă
să scuture holda băltoasă,
lovind-o cu spicele-n tînăra casă ;
au legănîndu-şi crengile oaselor —
coarnelor sale,
nu paşte plotunul răgoazele,

cu baza spumată de bale ;
nu rupe mladele, nu rumegă lujerii
nu scoarța verde-o smulge — că umezescu de murse
trunchiurile lăptoase ca ugerii
vitei nemulse ?

Din munte veni, tocmai din vîrf,
lenes ca nourii în amurg —
de cît s-au boncăluit prin florile de sovîrf
i s-a-mpurpurat părul cel murg :
și iată că junele Cutărică
iese cu arcul, coarda de vînă o-ncearcă,
potrivește ochirea, căutarea și-o aridică
la Aplu — călătorul în barcă.

Nu grăbi, nu săgeta,
aibi pace —
săgeata va să treacă prin casa ta
și prin sîngele copiilor ce veți face,
și iată, plotunul cu toate coarnele se repede,
aruncîndu-l în sus —
ca-n pomul cel mai frumos din livede
adoarme junele răpus ;
se descoarde arcul ca o vioară,
risipire se făcu săgeților din cucură —
ci ranele pieptului, în loc să-l doară,
mai tare-l bucură ;
acolo-s doi meri depărtați de trupini,
dară la vîrfuri împreunați —
ca ochii aceleiași lumini,
îngemănîndu-se de vîrvorii frați :
la mijlocul pomilor, pat de nuntă
cu picioare de fag, cu vîsle de brad —
pasăre deasupra patului cîntă
și stelele cad...

Dar în pat cine-mi doarme ?
Tot mușchiul bradului, rece ca blana de pință :
multe surcele cojite de pe coarne —
și mai este-o perină și-o velință ;
și-n velință cine se răsfață,
mîndri ca doi hulubi la pene ?
Mire cu mireasă dorm față-n față,
strînși și cuprinși — gene pe gene.

Plotun fugind, june visînd —
în leagănul vîrstei de-nsurătoare —
omul gîngurește la prund,
fiara paște vlăstare.

Jiu-i mic, mare-a venit,
și de plin ce-i n-are margini,
punțile s-au povîrnit
malurile-s paragini.
De dincolo zvîrle soarele cu sulița,
sună pietrele-n vad ca grindina-n lemnul gorunului ;
de cum le calcă plotunița,
vaca plotunului ;
dar ce-mi poartă ea pe greabăn,
ce-nvelește-n pletele-i cîlțoase ?

Ce să poarte ? Tot un leagăn
și leagănu-i de mătase —
tron bătut cu ținte luminoase,
lucrat cu aur și sidef —
și-n el șade Cutărița, crește și coase
învățînd alesături la gherghef...

Cu muget se scutură plotunul de părul cel murg ;
coarnele-i năpîrlesc ; linge botul femelei, bălos ;

sîngele junilor dintr-o dată dă-n pîrg
și-amîndoi săriră jos :
unul pe altul se vede
și-atît de tare se privire
c-abia sub pomii de-n livede
și-au venit în fire ;
unul pe altul se smulseseră-n braţă —
merii cei de tulpini depărtaţi
de cum s-au pus junii faţă la faţă
făcutu-i-au vîrvorii, fraţi.

Iată-l la amiază, mirele ;
ca pisica sălbatică sare din căprior în căprior,
creşte acoperişul cum îşi ţese păianjenul firele
din nesfîrşitul fuior ;
sus în ploturală suie cunună de coarne
smulsă din capul fiarei celei bătrîne,
ştergarul cusut de mireasă, şi-o bucată de carne,
şi oala cu apă de prune.

Vorniceii se uită spre nouri cu săgeţile-ncărcate pe strune,
dar sufletul plotunului e milostiv cu cei tineri şi n-are să tune.

ŢĂRANII MUCENICI

În mijlocul grădinii, sub măr,
la masa negeluită, de scîndură ţărănească,
se-aude ceara făcliilor curgînd foşnitor,
ce-o face vîntul să trăsnească ;

atunci se duce Maica-Mumă s-aducă străchini și căni,
blide la gura cărora vuiește viespea ecoului sorilor —
prin fagurii altițelor i se văd caldele blăni,
galbene ca mătasea porumbului — ale subsorilor
căci ridicîndu-se la polița de stei
a blidelor fără număr,
floarea albă a mînecilor ei
se scutură de pe brațele de țărancă, pînă la umăr...

Cară și pune pe masă ulcioare,
străchini, ulcele —
lăsînd ochiul de aur al sfîntului soare
să se uite prin ele —
blide țărani, ulcele țărănci,
ulcioare bunici, străbunici —
pe cînd umbrele lor se-nghesuie pe scîndura-nghețatei
bănci
trezite de aburul pastei de măcinici.

Mama șterge cu șorțul verde ca frunza de tulipan,
de pînza de clorofilă, de ierburi geroase,
tiparele-n care va turna sufletul omului țăran
așezîndu-le-n fața cîte-unei făclii pletoase ;
apoi caută lingura mare, de lemn
și toarnă-n fiecare potir de chirpici
plămada ce se zvîrcolește-n jurul propriului semn
al firii țăranilor mucenici.
Cum toarnă Cutărița măcinicii fierți, aburiți
în străchinile ei de masă mare
așa să toarne Maica-zeiță sufletele celor muriți,
în matrițele de-ntruchipare —
dup-anume legi și potriviri
să cadă semnele genetice

în talerul de lut al harnicei încolțiri —
să-l pună-apoi în dreptul unei stele bezmetice.

Căci la masa cu flăcări de ceară
așteaptă țărani rebeli,
salivînd în fața literei pe care-au să se toarne iară
pentru viitoarele răfuieli :
călugări ai zaverei, nesupuși schimeni,
fiecare-n fața tiparului său proaspăt umplut —
nu-și aduc aminte de nimic și de nimeni,
căutîndu-se pe ei înșiși prin blidele de lut.

Iar cînd se-aude nechezatul licornii,
vestind primăvara sălbatică și rodoasă,
la fulgeru-i verde, al curentului cărnii,
duhnind a sare și-a pucioasă,
cei vii aduc la pragul casei
brazde-nțelenite, de pir,
prin care n-a umblat fierul coasei,
ci numai timpul mirosi cu trompa lui de tapir ;
fumegînd exală umezeală
din dalele plevoase de sămînță cu fața străină,
vechi cărămizi rupte din pardoseala
unui templu-n ruină ;
lespezi smulse cu sapele
din pavimentul bazilicei gigante —
duhnind de mireasma ce se ridică de la șarpele
sîngelui verde al ființelor plante.

Prin dărîmăturile de frunză ale cupolei cît cerul,
copiii găsesc chipuri cioplite, gresie, cremene, os,
șerpi și lupi și mioare — zugrăviți fierbinte cu fierul —
și mulți se recunosc și-mbătrînesc primejdios.

VRAJĂ DE SCRISĂ

În mîini harnice,
albe, miresmate ca busuiocul, ca floarea narcisă,
luă Maica-Mumă piatra de făcut farmece —
vrajă de scrisă ;
piatră albă, piatră ca broasca țestoasă
cu cap, cu grumaz, cu umeri —
pietroi pe care s-au pus miraculoasă
însemnarea sfinților numeri ;
piatră cu craci de bărbat,
butuci și trunchi —
pietroi la arat, pietroi la semănat
făcîndu-și munca-n genunchi...

În foc o-nfierbîntă
roșie ca fierul de plug
călcînd-o, ciupind-o cu seceră sfîntă
în spuză, pe rug ;
dar nu-ncinge, nu coace pietroi —
aprinde și farmecă inima lui Cutare —
să-i umble sîngele ca albinele-n roi,
împlinindu-și obștească-i lucrare.

Capul pietrei
ciocănit, descîntat
face să se potrivească aceea a fetei
aceleia de băiat :
pieptul pietroiului ciocănește —
să se lipească fata de fecior
cum se freacă pește de pește
cînd și-amestecă semințele lor.

Bate rădăcina locului prăsitor,
să se trezească, să muncească pînă dau brumele,
ca un bun semănător
cu dăsagii de sămînță pe umere —
să vie de unde-o fi, cum o fi,
desculț, dezbrăcat,
pe drumul plin de stafii —
s-alerge ca un apucat
să iasă de unde este, de unde nu-i,
să nu-și lase truda decît la scrisa lui.

Pe piatră-i hărăzit cine după cine să umble,
cine de cine se caută,
dorind, făcînd zîmbre
în gelozie ca fiara leaotă ;
dar nu piatră, nu pietroi lovește Maica-zeiță la picioare :
sîngele lui Cutăriță-l atîță,
să năzuiască la-nsurătoare
cum trage mielul la țîță.

Și iată că vine Cutare, cu seceră de aramă,
își vede scrisa lui și se-apropie,
și ea se sperie de multa băgare de seamă,
sălbatică și iute ca puica de dropie.

Hai, Cutăriță, să tăiem iarbă,
busuioc și calomfir —
zice, deznodîndu-și întunecoasa barbă
de-mpărat, de neamul lui Osir ;
eu să secer, tu s-aduni
snopi de flori, de drușaim —
pe tulpini cît penele de păuni
să stăm de vorbă, să ne mirosim ;

de-ai să fii mireasmă-iasomie,
te-oi lua-n brațe și te-oi pune-n car —
mi-ai fost scrisă mie,
să te duc în leagăn zugrăvit de iconar,
în căruța cea cu flori
pe paloage, pe snopi de iarbă rece,
să vedem pietroii zburători
trăgîndu-și brazda focului sub care ne-am petrece...

Deasupra carului unde se culcă mirii
pace se făcu urzire zeiască —
în liniștea de-ntîia zi a firii
pulberi mute începură să roiască,
pîcle albe, de grăunți,
stoluri nisipoase, furnicare ;
fascinați fugeau bobii mărunți
împrejurul unui bob de pulbere, mare.

Acela poate să fi fost mascul,
gonitor al firelor de praf femele,
puternic în destul
peste fiii de nisip ai unei stele ;
el, din sînea lui rostogolit,
adună cenușa explodată-a unui soare
ce va fi trăsnit
prin spulberul de ninsoare.

Negură tare și grea,
îl apără — ca un strop de oțel —
dar nu pulberea-l creștea,
ci fuga prafului ce se lăsa pe el —
tată al fugii, căci el o ivise pe lume,
acum era fiul ei :
ceea ce se-ntîmpla n-avea asemănare și nume
decît între zei...

Maica vede orbitoarele jerbii,
bulgării de foc, gemeni și nefrați —
vine și găsește logodnicii în aburul ierbii,
arzînd goi și-mbrățișați ;
umblă tiptil, să nu-i trezească,
face-asupra lor semnul sfintei firi ;
își dezleagă de pe cap broboada-i țărănească
și-o aruncă pe miri.

Apoi le pune la cap piatra ca broasca țestoasă,
pietroiul părinte, cu grumaz, cu umeri,
pe care s-au scris rhumnele întemeierii de Casă —
la-mpreunarea fetelor litere și-a băieților numeri.

MUTUL

Cînd ies călușarii beți de jocuri și viziuni —
prin semne deșucheate și schime,
Mutul zvonește despre ei că-s nebuni,
și le face loc prin mulțime.

Pocitanie cu fața arsă de mască,
purtîndu-și pe umăr măciuca zeului Priap,
pare că refuzînd să se nască,
a căzut pe lume ca vițelul cu pielea matricei în cap ;
de teama frigului lumii și-a propriilor hăuri,
rîde libidinos și face măscări ;
uitîndu-se prin buricele celor două găuri,
orbecăie-n pînza greșitei născări...

Numele nenumit al zeului uzurpat de la rit —
pare că tot ce se petrece sfînt și măreț

n-a scăpat nepîngărit
pe-acest pămînt zămislit în dispreț :
batjocoritorul zeu-părinte străbun
al unui popor ce s-a temut să plîngă,
socotit dușmănos și nebun,
l-au prefăcut în paiață nătîngă ;
lăsat slobod în cumplita cămașă
a rezervației de smintiți —
caraghios în batjocura-i lașă,
se trezește cînd și cînd chemat de semnul unor meteoriți ;
zeu pe măsura muritorilor,
leagăn al nemblînzitelor păcate,
batjocorește însăși mireasma florilor,
lăsîndu-se pe vine și dînd vînturi spurcate :
parcă deprins în mîrșăviile neostoitei invidii
și-n legile decăzutului rit,
dinspre scoicile ochilor, împuțiți ca niște stridii,
Mutul rîde de lumea care l-a pîngărit...

Preot al unui oracol vorbind în dodii,
căci adevărurile se desfac ;
citește semnul nenorocitei zodii
după lumini și-n vorbe de leac ;
proroc slăvindu-și rapănul, furnicarul de buboaie și gîlci,
propovăduiește-n vînt pedepsele ce s-au pus pe cetate ;
face măscări și tumbe de bîlci,
vestind nenorocirea ce se abate :
menit să-i cheme să le ceară viața
și să-i arunce pe rugul unei lupte,
l-au jugănit de grai — și-atunci paiața
a hohotit cu baierele limbii rupte —
de parcă pe-acest pămînt s-a murit în zadar,
moartea însăși părîndu-le glumă :
pe primul dintre ei ce i-ar chema la vreun hotar
îl smulg de pe scară și-l sugrumă ;

de mii de ani-zăbavă ;
nu și-a mai tras nimeni fierul prin sine,
de tot atîta timp nimeni nu și-a mai mușcat inelul cu otravă
de teama numelui ce i s-ar lăsa în rușine.

Marele Mut, zeu arlechin,
c-un ochi rîde, cu celălalt plînge —
ca ouăle-n pasăre stau sufletele-n el — ciorchin
de inimi, viță nobilă, scăldată-n sînge ;
înțelept în pragul marilor greșeli,
ci drept în fața multelor nedreptăți —
cască țărănește-n fața celei mai cumplite buimăceli,
cu sufletul la luceafărul sfintei lui judecăți ;
bogat de cît i-au smuls jefuitorii,
ci nespurcat în mîndra-i mizerie,
Mutul stă ca pietrele-n apa stricatei istorii,
pe malurile căreia ard focurile — și el nu se sperie ;
muncind un pămînt la răscruce,
pare-o semințe în eternitate,
în jurul căreia un neam vine, altul se duce
și toate-i pun foc la cetate.

Idol pecetluit cu fierul pe vrana gurii,
pierzîndu-și scrierea, însemnează și hîrșîie
pe lemnul răbojului — ci nu-și greșește augurii
în înțelepciunea sa de obîrșie...

Marele Mut, mușcîndu-și limba friptă de tăceri,
își răstește animalica încîlceală ;
prevestirile lui în doi peri
se vădesc atinse de piatra filozofală :

mugetul său este-un grai
de multă spunere și nespunere
prin el se-nțeleseră-mpărați și crai
'a toate semințiile ce și-au spălat scutecele-n Dunăre ;
pune săgeți, și păsări, și broaște
pe tipsia de lemn ;
cel ce știe citește și-i vine de cuncaște
și-l apucă spaima dintr-acel semn.

Nu dă nimănui seamă
pentru ceea ce spune —
cuvintele lui sînt întîmpinate cu teamă,
ucid, mor cu victima de gît în genune ;
greoi lătrînd graiul său de jivină —
taină între ceea ce trebuie și nu trebuie știut,
vorbirea a ceea ce vine, dacă-i ursit să vină —
Marele Mut ;
între ceea ce trebuie auzit și neauzit
spus și ascuns, cinstit și trădat ;
vești în zadar — de care însă aerul geme-mpînzit
ca un mare steag de mătase, brodat.

Idol mergînd pe catalige,
al unor țărani ce-și pierdură locul sub soare,
dar pe care știu să și-l cîștige
cu multă nepăsare ;
urs greoi, povîrnit de-un umăr —
pe cînd această țară plătea-ndulcirea la tribut
copii și țări și fecioare cu sîngele iute și tînăr —
o fericire să fii schilod și mut.

Zeu deghizat în propria-i țară,
căci toți cîți se dădură cu numele neamului în vileag

în multe vînători se vînară,
s-au pus în lanț și s-au ucis pe alt meleag —
chipul unui popor nefericit de la sorginte :
nu știi de l-au cotropit creturile măștii de burdihan
de vită,
ori dacă vremea pîrli ca apa fierbinte
fața cea adevărată, dar neadeverită.

Marele Mut
adulmecînd relele poporului său,
se făcuse odată temut —
ci ei îi tăiară nasul punîndu-i botniță de dulău ;
în locul rostrului, o cușcă fără chei —
pliscul închis ; graiul zadarnic mare ;
batjocorindu-l, cum numai ei știu să se batjocorească-ntre
ei,
veninul cuvîntului de-ndreptare ;
rînjindu-și fasolele colțoase și rare,
se strîmbă la țăranii neguroși de viață și veșnicie,
făcîndu-i să rîdă cu multă speranță și neatîrnare
pe vremuri de nimicnicie.

Marele Mut, fiară cu pielea întoarsă,
îmbrăcîndu-și cămașa de pedeapsă a propriei blăni
peste carnea ca o pupilă de ochi, arsă —
a corpului zvîcnind prin milioane de răni :
animal-strămoș cinstit și azi în pomelnice
de-un popor care-a trăit la focul sfintei peșteri,
cu spatele spre bătăliile lumii vremelnice,
în legea propriei lui descreșteri și creșteri —
încins cu propriul ombilic
tras din matcă, pe după sine strîns —
Mutul și-a oprit nașterea la ultimul gong al sorocului
idilic
dintre rîs și plîns.

Cu unealta prăsilei pe umăr
ca un cosaș cînd se-ntoarce de la coasă —
țăranii-l întîmpină fără sfială și murmur,
iertîndu-i înfățișarea scabroasă ;
căci ei sînt ctitori ai unui templu veșnic și nespurcat,
sfioși — dar nu bolnavi, nici iubitori de scîrbe și
măscări —
aceasta le-a fost ghioaga adevăratului descălecat,
sceptrul pus în calea celei din urmă pierzări ;
iar cînd se face Mutul spre livadă,
punînd ochiul de pasăre pe pomii sterpi și gata să cadă —
aceștia-nfloresc și-n pietre cînd se uită șoimul acelei
unelte,
se-aude foșnind prolifică sămînța din granit ;
mîlul rodos al unei necunoscute delte
acoperă ogoarele stîncoase de-au îmbătrînit —
holde și păsări și vite se umplu
de uitătura vieții,
supuse și blînde sfîntului suflu
într-a căruia apă invizibilă înoată stelele și planeții...

Marele Mut — preot hilar
al unei biserici în care predicile spuse pe șleau
se pustiesc de putere și har,
iară perechile se urăsc despărțite și nu se mai iau —
Zeu animal — vedenie pe care scînteiază perii,
Zburător căzut, heruvim ;
împotriva Tatălui se ispășì, schimbînd firea căderii
în templu pe-a cărui lespede ne naștem și sfîrșim —
venit dinspre planeții altei stele —
muritor curat ca mireasma de leandru,
l-au uitat printre noi — căci masca de piele
nu-i decît batjocura acelui coif de scafandru ;
căzut pe prundul blestematei planete —
pe cînd cerceta marea eterică,

Zeu fu numit din spaima sălbaticelor cete
și mag apoi — întemeie nevăzuta, uriașa firii biserică,

Marele Mut — bolnav de cît avea închis în minte,
nemuritor savant, luceafăr,
vorbind un grai fără cuvinte,
trecu drept năzdrăvan și neteafăr ;
zăcînd de boala sfintelor fantasme
ale unei patrii pierdute-n mările stelare,
viața lui și-a spus-o mai apoi în basme,
cu fiare enigmatice trăind enigmele-i clare ;
primind obiceiele hoardelor animale,
se supuse oamenilor — și astfel i-a supus —
ci ei tot n-au putut pricepe firii sale
și ceea ce n-au priceput au luat în rîs.

Marele Mut, părintele poeților profeți
cărora le cîrmuiește augurii,
să treacă cu bine parabolele-acestei vieți —
apoi le-nchide cu sărutul muteniei floarea gurii,
precum în ceruri așa și pre pămînt —
măsură a tuturor lucrurilor, sfîntă și tristă —
a celor ce sînt, dacă sînt
și-a celor ce nu există — dacă ele nu există.

NOIMELE

BANDA RULANTĂ

Țăranii — spărgînd străzi, bulevarde, mari cîmpuri de
beton,
fac movile de bazalt, dealuri din cioburi de stîncă —
nu știu cîtă pîine la cîtă piatră li se scrie-n canon,
dar filozofii se-ntreabă dacă muncesc țăranii pe cît
mănîncă.

Ci ei zvîrl pînă la chindie ceea ce macină moara de lut :
să muncească-i meseria lor, la puntea benzii rulante,
pînă pun vîrf namilei ăleia, unde l-a fost prevăzut,
după zodii atlante...

Apoi opresc mașina aceea mergătoare ca apele,
ducînd ceea ce-i dau ei, ca plutele de frunze și putregai —
își leapădă lopețile și tîrnăcoapele,
și se-ntind ciobănește la adăpostul piciorului de plai.

Mîncați, nemîncați, nu mai sînt ei în toate puterile :
așternhainele vătuite — saci grei, de păr de porc ;
pe puntea curgătoare a benzii rulante ;
acolo cad și nu se mai întorc —

încep să lucreze cu piepturile ca betonierele —
în burta acestei machini hîrîindu-le umbrele trepidante.

Nici viața lor n-are răboajele altfel crestate —
nici nu ține mai mult, nici nu merge mai iute,
decît se tîrăște-acest brîu de gumă pe roate —
pe cînd zeii, tot astfel le pun cu lopata grămezile de
pietre mute,
lăsîndu-i să-i ia vremea, să-i ducă, să facă și ea ce poate.

De pildă, cîteva rotiri de axe mai sus,
le preface pietrișul în bărbați, și-i însoară ;
alte cinci învîrtituri mai încolo or să-i ducă precum
i-au mai dus —
pe unde fac ei copiii, pe unde se-mbolnăvesc prima oară...

Peste alte cinci rotiri de osie mai spre vîrf
își însoară copiii, își rup casele — dîndu-le și lor
cîte-o parte —
pînă-ncep s-adoarmă pe-acest lung val de dimie, stîrv
după stîrv
fără oprire ducîndu-i mașina aceea — mereu mai departe.

Așa viețuiesc, smulși de șuvoiul timpului fluvial
aruncați pe invizibila-i bandă rulantă,
care-i urcă din valea prunciei, pînă-n creștetul sfîntului
deal —
și-i varsă dincolo, pe cealaltă pantă.

Unul după altul se-aud rostogolindu-se pe-acoperișul
misterioasei piramide —
numai jos se opresc, în troianul de pulbere și nisip ;
adormiți în grămada de pietre, pînă ce iarăși li se deschide
pleoapa ochiului celuilalt chip.

BAILE ȚĂRĂNEȘTI

Rupte de surpări, de-o mie de arături,
și-au dat drumul apeductele străvechilor terme,
pămîntul a-nceput să miroasă a zeamă de varză și
murături,
cît o mie de putini de boștină umflîndu-se din sămînța de
vierme.

În mlaștinile-acestea scrîșnind de hîrburi și nisip mare,
au săpat țăranii după-un soi de leșie pucioasă —
se duse vestea despre ologii întorși zdraveni dintr-acele
puțin tămăduitoare
și-acum aleargă ei de departe, trăind pe-acolo cu hrană
de-acasă.

Dorm pe unde găsesc și visează zeii cum le pun fețe noi ;
cînd iese soarele, îi găsește ferindu-se pe după căpițele
de fîn ;
se uită-n preajmă, parcă i-a jefuit cineva la drumul mare
și i-a lăsat goi —
ca un popor blestemat — ci scăpat din surghiun.

Scurmă pămîntul împuțit și stătut ;
și galbeni și vineți și bălani, tăvăliți prin groapa de var —
perechi, perechi se ung unii pe alții c-o alifie de lut,
îmbrăcîndu-se într-un costum mortuar.

Țărani și țărănci, păpuși uriașe de pămînt și pietroaie
se-mbracă astfel unii pe alții în cele mai trainice straie —

cad apoi cu fața-n jos pe cîte-un polog de iarbă —
monstruoși știuleți de porumb, nedesfăcuți de foi,
se pun la focul soarelui să se fiarbă,
pînă se-albăstresc pe ei costumele-acelea de nisip și noroi.

Cum stau zvîrliți prin tăvăliturile cumplitei poieni,
par o mie de chipuri ale zeului ploilor —
locul se face o vale străveche în care-au fost aruncați o
mie de caloieni peste-o mie de caloieni —
în burta cărora se mai vede groapa buricului călcat în
copitele oilor.

Cînd și cînd, amintindu-și de cineva, sau de durerile-n
care nu mai încap
cu noile lor corpuri de lut ars la soare,
se-aruncă-n apă, zburdînd cu ouă și sfere de gaze pe
cap —
și-apoi vin iarăși afară, dezveliți, cît pot părea statui
de sare.

Să creadă ei într-o minune,
s-aștepte-un zeu mai blînd să vină să se păcălească —
luîndu-i drept noimele celei dintîi perechi, bătrîne,
să le dea iarăși drumul în grădina cerească ?

Poate Deucalion și Pirha să treacă printre făpturile lor
fără număr,
să le ridice pietrele de-acolo, aruncîndu-le înapoi, peste
umăr —
să se nască mereu alt popor mereu fără moarte — și tînăr !

Au căzut redutele, dar mai trăiesc trompeții,
scoțînd țăranii cînd plouă și putrezește porumbul și
coarna —
ci ei, îndesîndu-și căciulile pe urechile asurzite de-atîtea
alarme-ale vieții,
tîlmăcesc unul altuia ce sună goarna.

Tot omul și femeia lui să se prezinte la raze !
Stoluri, stoluri ca păsările-asupra cărora se rotește umbră
de vultur,
neștiind ce vor afla despre ei, înfruntă boala unei vechi
groaze
și merg drepți în steiul din care i-a cioplit zeul sculptor.

Moțăie pe pietrele dispensarului, în firea lor veche —
vietăți ale muncii de ham ;
cineva se răstește la numele lor și-i desparte — pereche
de lîngă pereche
și-i bagă mașina de raze unul după altul, fără legătură
și neam.

Se dezbracă, ferindu-și unii de alții carnea albastră,
cineva-i mînă pe puntea unui cîntar decimal,
îi pun să sufle, să nu sufle, și se uită-n ei pe-o fereastră,
înecîndu-se cu tifonul la gură de duhoarea sudorii de cal.

Intră și ies — trec țăranii prin machina de fotografii :
între cele patru rame ale sitei de alpaca,
li se văd nisipoasele cîrduri de stafii,
de parcă li se dezvăluie chipul dublului Ka, dublului Ka —
homunculi ai firii, noime de gresie, străvezii...

Apoi li se dau hrisoave de cauciuc, să se uite la păpușile
sinei lor —
amintindu-și spărturile vechi, însemnate pe oase —
însă ei tot nu cred în rănile și bolile de care țăranii nu
mor,
fac glume și rîd pe seama acelor arătări pietroase.

Schelet de bărbat, schelet de femeie,
os peste os, os lîngă os, lungi bolovani, sfere străvechi
de beton —
nici o deosebire-n albia acestor clișee,
văroase și spălate de-un rîu monoton.

Mai apoi se-ntristează, de parcă și-au tras viața la sorți —
dacă-ar fi intrat prin mașinile roentgen ținîndu-și coasele
pe umăr,
ar fi fost ca și cum și-ar fi plătit fotografia propriei morți,
ca și cum satele s-ar fi umplut de muriți fără număr.

Dar eu sărut clișeele lor, sărut aceste schelete, sărut acești
scheleți —
adică schele nesurpate, schelării și structuri,
pe care stă cupola de pavilion industrial, a patriei, sub
nămeți,
nespulberată de potoapele care-au tras de carnea
și sufletul acestei sfinte făpturi.

CAPETE

Moș Anghel era cojocar neluat la oaste :
crestîndu-și coapsa cu vîrful custurii,

o frunză de spînz și-a băgat între buzele crăpăturii —
noima i se-mbolnăvi cu altoiul veninos între coaste,
sufletul i se dădu de partea Mumei-Pădurii.

Slujit de bunăvoie, să poată sta acasă,
trăia-n vîrful patului forfotit de molii —
tot însemnînd cu siga hăcuind cu fierul de coasă
asupra hîrșiilor de oaie călcate, trase-n vechi in-folii...

Cojoace, bunde, șube, pieptare
croia și scria-n puturoasele-i pergamente —
în stînga, perina cu ace, cutia cu scufițe de ghindă tare,
că la mîna aia-i scăpărau trei degete fosforescente.

Cum sta cu picioarele strînse sub șoldurile-i de zeu asiat
de mirare erau calapoadele cu căciuli —
cît șapte capete văzîndu-ne urît de sub pat,
cu uitătură de țărani arțăgoși și fuduli.

Măreț era deasupra acelei grămezi de cranii
împrăștiată sinistru pe mozaicul de lut —
pe drept îl zugrăvise-n biserică la dreapta Satanii
primind pieile păcătoșilor, la cusut.

De speriat — cum încăpea el căciulile pe ăi bolovani,
de mirare măsurile înfricoșatelor calapoade —
de mirare și teamă, cum potrivea două mii de capete de țărani

pe numai șapte bile năroade.

Din ochi lua lărgimea de cap a omului ce se-apropia :
printre ouăle-i de vultur băgînd ghearele-i o clipită,

aridica în cangea-i, forma de lemn cojită și grea —
pe dibuite trăgînd de sub sine mărimea cea potrivită...

Dar mai grozav era cînd dădea cele șapte capete-afară,
să le umble lumina cu mîinile-i de fecioară :
Dintr-o dată se ridica jur împrejur cetatea cu metereze
de pari
în fiecare zgîindu-se cîte-un craniu — alb, gigantic nap —
numai unul dintre stîlpii porții mari
n-avea cap, cerea cap, să-i dea cap, că vrea cap !

Astfel striga pîn' la chindie, străvechea coloană macabră
cînd se-apropia el scîrțîindu-și piciorul prea greu de
oase —
jupuia căciulile șonticăind de otravă
și pleca astfel cu brațele pline de scalpuri mițoase.

Se-ntorcea mai apoi, luînd la subsuoară două cîte două
calapoadele chelboase, urîte ca șapte hîrci ;
lîngă pat se lăsa greu în genunchi, parcă umblînd la
cloșca de ouă —
cît s-auzeau piuind pui de cocori, de berze, de cocostîrci ;
ăia ieșeau noaptea să-l rîcîie ca pe-un cuibar de năpîrci —
și el suferea de-o seamă cu Voinicul Țugulea
căruia zmeoaica-i răpise strunele de zgîrci.

NOIMA CU ȘAPTE

Erau șapte pe malul străzii,
ajunși parcă la capătul unei cărări plină de curse
așteptau, luînd seama la dîrele de păcură, ca strivitura
de struguri și bozii,
din boturile băloșilor cai-putere stupite și scurse.

Țărani măcinînd bolovanii de prund mohorît,
lucrînd viitura de fluviu, turnînd piatra-n matrițe —
din zori căzuți cu stînca de gît,
se ridică seara misterioși — cît zeii mult încercatei lor
spițe.

Muncind prin smîrcurile de nisip rulant,
sînt arși pe mîini și pe fețe de granitul fierbinte —
șapte erau — zămisliți de cimentul-de-diamant *,
de către zeul însuși rupți zolului de sorginte.

Ziua făcuseră lăcașe de Poștă — edificiile unei boli
de care oamenii se strigă unii pe alții prin lume —
acum se duceau să doarmă, găzduiți ca niște călători și
soli,
să nu li se știe de nume...

Tăcut țăranul Luni, țăranul Marți, cuminte,
și tot la fel țăranul Miercuri, și tot ca ei, țăranul Joi —
pe focul mare puși, pe rugul tinerii de minte,
și-n apa morții aruncați, și-mpinși de-acolo înapoi...

Vineri și Sîmbătă, progeniturile suflării din zori,
și-ai vîntului de la amiază —
oameni întemeietori ;
dintre cei ce se supără cînd e nevoie și surpă lumea
și iarăși o așază.

---

* Cimentul-de-diamant (vojralepa) este o pastă preparată dintr-un mare număr de fructe, semințe, coji, flori și rădăcini. Cînd e întrebuințată în construcții, pasta aceasta trebuie să fie încălzită. Se spune că palate, case, *idoli*, ziduri, fîntîni, zidite sau întărite cu ajutorul acestei paste, durează un milion de ani."

(Notă din *Panciatantra)*

Al șaptelea purta haină de pînză, pe de-a-ntregul albastră,
căci Luni mai avea bundă, Marți, căciulă de-acasă ;
Miercuri și Joi și Vineri, pantaloni de dimie din lînă
de vastră —
și tot așa și Sîmbătă — cămașă de-a lor și haină de-a
voastră —
îmbrăcăminte de trecere dintr-o clasă într-ailaltă clasă.

Țăranii Luni și Marți și Miercuri ; țăranii Joi și Vineri,
și Sîmbătă — pe malul străzii fulgerate :
se opriseră și ei să se uite-n stînga și-n dreapta, de
tineri —
parcă-așteptînd să treacă de-azi dimineață și tot nu se
hotărîseră pe-nserate...

Al șaptelea avea la ochi lentile de geam ros cu tocila ;
în buzunarul de la piept, caiet cu scoarțe de hîrtie tare
și lumînarea unui creion căruia i se scrumise feștila —
lucruri de om socotindu-și picăturile de sudoare.

Așta era Duminică, țăran de noima lui Apollo —
aduna și scădea, cum să-și treacă frații dincolo.
Atunci am trecut și eu — cu Luni și Marți, cu Miercuri
și Joi,
cu Vineri am trecut, și cu Sîmbătă — cu toată stirpea
lui Duminică —
zi de zi traversez de-atunci magistralele, stropit de
mașinile ălora, cu noroi ;

zi de zi înfruntînd împotrivirea ce mi-o face teapa cinică,
a unei revărsări vremelnice — tot încercînd să murdărească
soclul monumentului meu de bazalt ;
de unde să priceapă impostorii că eu sînt cea mai tare
spiță omenească —
zi de zi trecînd cu țăranii, de pe-un țărmure pe celălalt.

INDICELE ALFABETIC AL POEZIILOR DUPĂ TITLU

Acolo şezum.. : 5
Alegorii (I) : 124
Alegorii (II) : 127
Am plecat : 17
Arbora : 157
Asinul : 41
Asupra plămadei : 179
Aventura laptelui : 3

Banda rulantă : 239
Băile ţărăneşti : 241
Bizanţ : 114
Bunavestire : 78

Calul galben : 99
Capete : 244
Cărăbuşul : 44
Ciine mort : 7
Cînd iubiţi, cereţi pîine ! : 28
Coborîrea de pe cruce : 118
Crucea de fag : 110

De obîrşia lui Osiris : 212
De plantarea viei : 218
Descîntec : 198
Descîntec de casă nouă : 220
Descîntec de frămîntat pîinea : 173
Descîntec la sîmburi şi mieji : 206
Descîntecul cartofilor : 187

Elixirul verde : 32

Fecioara : 86
Femeia cu pîine : 14
Fereastra : 107
Formica : 51
Fuga : 89

Herodiada : 92

Iarba logosului : 149
Iarba mărgăritarului : 9
Inorogul : 48

În pomul : 117
Învierea : 120
În zare se vede : 112

Joimăriţele : 67

Kalion : 215

La căpătîiul gigantului : 194
La mărul cu vîrvorul : 129
La povarnă : 203
Licorna : 58
Logosul turbat : 153

Machina : 185
Mioara : 191
Mistreţul : 165
Mutul : 229

Noima cu şapte : 246

Oaia năzdrăvană : 37

Pe poliţă : 84
Pe ţărm spălat şi verde : 97
Pietre de catedrală : 16
Plantaţii : 20
Pompei : 123
Primeneala : 145
Prinderea : 106

Radioscopie : 243
Ruinurile conacului : 21

S-au văzut comet : 81
Sămînţa de ceapă : 209
Sensuri : 11
Se vede acel pom : 102
Sfîntul Gheorghe (I) : 132
Sfîntul Gheorghe (II) : 136
Sfîntul Gheorghe (III) : 138

Tigvele : 182
Trei : 94

Ţăranii mucenici : 223
Ţăranul şi florile : 30

Unul, flăcăul : 75

Vasilca : 174
Vine iarba : 24
Vîntul turbat : 162
Vîrcolacul : 63
Vrajă de scrisă : 226

CUPRINS

Prefață V

Notă biobibliografică XXIII

VINE IARBA

Aventura laptelui 3
Acolo șezum... 5
Cîine mort 7
Iarba mărgăritarului 9
Sensuri 11
Femeia cu pîine 14
Pietre de catedrală 16
Am plecat 17
Plantații 20
Ruinurile conacului 21
Vine iarba 24
Cînd iubiți, cereți pîine! 28
Țăranul și florile 30
Elixirul verde 32

ZOOSOPHIA

Oaia năzdrăvană 37
Asinul 41

Cărăbușul 44
Inorogul 48
Formica 51
Licorna 58
Vîrcolacul 63
Joimărițele 67

MAI MULT CA PLINSUL

Unul, flăcăul . . . 75
Bunavestire . . . 78
S-au văzut comet . 81
Pe poliță . . . 84
Fecioara . . . 86
Fuga 89
Herodiada . . . 92
Trei 94
Pe țărm spălat și verde 97
Calul galben . . . 99
Se vede acel pom 102
Prinderea . . . 106
Fereastra . . . 107
Crucea de fag . 110
În zare se vede 112
Bizanț 114
În pomul 117
Coborîrea de pe cruce 118
Învierea . . . 120
Pompei . . . 123
Alegorii (I) . . . 124
Alegorii (II) . . . 127
La mărul cu vîrvorul . . 129
Sfîntul Gheorghe (I) . . 132
Sfîntul Gheorghe (II) . . 136
Sfîntul Gheorghe (III) . . 138

CAVALERUL TRAC

Primeneala 145
Iarba logosului . . . 149

Logosul turbat 153
Arbora 157
Vîntul turbat 162
Mistreţul 165

MEGALITICE

Descîntec de frămîntat pîinea 173
Vasilca 174
Asupra plămadei 179
Tigvele 182
Machina 185
Descîntecul cartofilor 187
Mioara 191
La căpătîiul gigantului 194
Descîntec 198
La povarnă 203
Descîntec la simburi şi mieji 206
Sămînţa de ceapă 209
De obîrşia lui Osiris 212
Kalion 215
De plantarea viei 218
Descîntec de casă nouă 220
Ţăranii mucenici 223
Vrajă de scrisă 226
Mutul 229

NOIMELE

Banda rulantă 238
Băile ţărăneşti 241
Radioscopie 243
Capete 244
Noima cu şapte 246

Indicele alfabetic al poeziilor, după titlu 251

Lector : RUXANDRA GHEORGHIȚĂ
Tehnoredactor : AURELIA ANTON

Bun de tipar 25.VII.1979. Tiraj 20.620 ex. broșate.
Coli ed. 10,50. Coli tipar 5,750.

Tiparul executat sub comanda nr. 5.109/979 la Întreprinderea poligrafică Bacău, str. Eliberării nr. 63.
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Lucrarea a fost tipărită pe hîrtie fabricată de C.C.H. CĂLĂRAȘI

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen 2026